קונטרס

הרשות ושיחות קודש

שנשמעו מפי

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במעמדי קודש לרגל הכנסת ספר תורה

יום א' פרשת כי תשא שושן פורים דמוקפין תשפ"א לפ"ק

לרגל מעמד הכנסת ספר תורה

ע"י ידידינו הרבני הנגיד הנכבד איש חי ורב פעלים לתורה ולתעודה

מוה"ר **אברהם בראך** הי"ז

מראשי קהילתינו הק' בווילליאמסבורג יע"א

לביהמ"ד המפואר הקהל יטב לב ד'סאטמאר

"בנין בראך"

בשכונת ניי זוילליאמסבורג

יום א' פרשת כי תבוא ט"ו אלול תשפ"ב לפ"ק

תוכן העניינים

שיעור תהלים – א' תרומה

שיעור תהלים – ה' תרומה

שמחת שבע ברכות – ה' תרומה

סיום כתיבת האותיות – מוצ"ש תרומה

לחיים קודם הוצאת הס"ת – א' כי תשא

באמצע הריקודין – א' כי תשא

שולחן הטהור – א' כי תשא

לחיים אחר ברכת שהחיינו – ב' כי תשא

קביעת מזוזה "בנין בראך" – א' ויקרא

הכנסת ס"ת "בנין געלבשטיין – א' שלח

שיעור תהלים בהיכל המתיבתא הק׳
בקרית יואל יע״א

יום א׳ פרשת תרומה תשפ״א לפ״ק

דוד המלך זאגט אין תהלים קאפיטל ב׳ פסוק י״א, **עבדו את ה׳ ביראה וגילו ברעדה.**

קען זיין אזוי, אין קאפיטל ק׳ זאגט דארט דוד המלך **עבדו את ה׳ בשמחה**, דא זאגט ער עבדו את ה׳ ביראה, שטייט אין חתם סופר אין די דרשות (לפסח דף רעג.), ער באציהט זיך אויף די גמרא אין מנחות דף ל. **הקונה ספר תורה** וועז איינער קויפט א ספר תורה איז **כחוטף מצוה מן השוק**, אזוי ווי ער כאפט א מצוה פון די גאס, **הכותב ספר תורה**, וועז איינער שרייבט א ספר תורה, **מעלה עליו הכתוב כאילו קבלו מהר סיני.** זאגט דער חתם סופר, ס׳זעהט זיך אויס פון די גמרא בפשטות, וועז איינער קויפט א ספר תורה איז כחוטף מצוה מן השוק, דאס איז עפעס ווי א לשון גנאי, דאס איז אבער נישט קיין לשון גנאי, נאר עס איז א לשון שבח!

זאגט דער חתם סופר, די תורה הקדושה האט מצות וואס מ׳דארף מקיים זיין. ס׳איז דא פאליציי וואס גיבן אכטונג מ׳זאל נישט עובר זיין אויף די געזעצן פונעם מלכות, וועז איינער קויפט א ספר תורה צו זיך אהיים, איז די פשט אז ער ברענגט א פאליציאנט צו זיך אינדערהיים, דאס ווייזט אז ער איז געטריי פארן מלך, און ער האט מורא אז ער וועט עובר זיין אויף די מצוה פונעם מלך, ברענגט ער אהיים א פאליציאנט ער זאל אים זיין א שומר אויף יעדן טריט, ער זאל אויף אים אכטונג גיבן, זאגט ער דאס איז לשבח, כחוטף מצוה מן השוק, אז ער זאל האבן א שומר ביי זיך אין שטוב.

פירט דער חתם סופר אויס, וועז איינער שרייבט פאר זיך א ספר תורה, ער נעמט א סופר און ער שרייבט א ספר תורה און ער גיבט אריין א ספר תורה, זאגט ער אן אינטערעסאנטער לשון, **ער גיבט אריין א סופר תורה בפומבי גדול**, נישט באהאלטן, נאר **בפרהסיא בקול רעש גדול פאר יעדן איינעם**, זאגט דער חתם סופר, **קינדער קוקן דאס צו, און דאס בלייבט א רושם ביי די קינדער פאר זייער גאנצן לעבן, און דאס ברענגט זיי יראת ה׳ על פניהם**, אזוי זאגט דער חתם סופר.

קען זיין **עבדו את ה׳ בשמחה**, אז מען דינט דעם באשעפער מיט שמחה של מצוה, מיט א מצוה פון **כתיבת ספר תורה**, און **הכנסת ספר תורה**, מען איז עס מקיים מיט גרויס שמחה, איז **עבדו את ה׳ ביראה**, דאס ברענגט - אזוי ווי דער חתם סופר זאגט - אז ס׳זאל זיין **עבדו את ה׳ ביראה**, דאס זאל משפיע זיין אז מען זאל האבן יראת שמים.

ווייל איך איינלאדענען אלע תלמידים הקרויים בנים דא פון די ישיבה, און פון אלע אנדערע ישיבות, דער אייבערשטער האט מיר געהאלפן איך האב זוכה געווען מקיים צו זיין די מצוה פון כתיבת ספר תורה, און מ'גייט אריינגעבן א ספר תורה, און דער חתם סופר זאגט אז וועו מען געט עס אריין בפומבי מיט א גרויסע ציבור איז עס משפיע יראת שמים פאר יעדעם איינעם, **איז עס משפיע יראת שמים פאר די תלמידים הקרויים בנים**, וויל איך איינלאדענען אלע תלמידים, איך רעד יעצט דא אין די ישיבה, **אבער די הזמנה מילתא איז אויך פאר אלע אנדערע תלמידי ישיבתינו הקדושות די בכל אתר ואתר.**

כ'האף מקיים צו זיין דעם **עבדו את ה' בשמחה, און עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה, כ'האף עס וועט זיין א שמחה של מצוה און אויך מיט יראת שמים, ס'זאל קענען זיין ביידע עבדו את ה' בשמחה און עבדו את ה' ביראה.** און איך בעט די בחורים וואס וועלן זיך משתתף זיין, זיי זאלן אכטונג געבן אז ס'זאל זיין ביידע, ס'זאל זיין עבדו את ה' בשמחה, און עבדו את ה' ביראה, מיט יראת שמים פאר אלע משתתפים, **און פאר אלע וואס זענען זיך משתתף אין די שמחה, זאל דער אויבערשטער העלפן ס'זאל נשפע וועלן שפע רוחניות און שפע גשמיות.**

שיעור תהלים בהיכל המתיבתא הק׳ בקרית יואל יע״א

יום ה׳ פרשת תרומה תשפ״א לפ״ק

דוד המלך זאגט אין תהלים קאפיטל ב׳ פסוק י״א, **עבדו את ה׳ ביראה וגילו ברעדה.**

כ׳האב געקלערט קען אפשר זיין די גמרא אין יומא דף ע׳ ע״א, אין דעם פרק רעכנט די גמרא אויס די סדר עבודה פון הייליגן טאג, וואס דער כהן גדול האט געטון די עבודה אין בית המקדש, איז איין חלק פון די עבודה איז געווען מ׳האט געליינט אין די תורה, און נאכן ליינען האט מען געזאגט ברכות, אזוי ווי ביי אונז זאגט מען ביי מפטיר עטליכע ברכות, אזוי איז דארט געווען מ׳האט געזאגט מערערע ברכות, מער ווי מ׳זאגט ביי אונז ביי מפטיר.

די משנה זאגט, מ׳האט געמאכט א ברכה **על התורה**, אזוי ווי ביי אונז וועט מ׳איז עולה לתורה מאכט מען א ברכה אויף די תורה. **על העבודה**, א ברכה אויף די עבודה, אזוי ווי ביי אונז זאגט מען רצה. **על ההודאה** דאס איז אזוי ווי מודים. **על מחילת העון**, אזוי ווי מ׳זאגט יום כיפור ביים דאוונען וועט מ׳ענדיגט די שמונה עשרה. **על המקדש**, הבוחר במקדש, **על הכהנים**, הבוחר בכהנים, **על ישראל**, הבוחר בעמו ישראל, **על שאר התפילה**, איז געווען אזא נוסח התפילה, וואס האט זיך געענדיגט מיט שומע תפילה, אזוי ווי מ׳ענדיגט ביי שמונה עשרה, איינס פון די ברכות ביי שמונה עשרה, אזוי רעכנט די משנה אויס די ברכות וואס מ׳האט אלץ געזאגט.

זאגט דארט די גמרא אזוי נאכדעם וואס מ׳האט געענדיגט די ברכות, **ואחר כך כל אחד ואחד**, יעדער איינציגער איד, **מביא ספר תורה מביתו**, האט געברענגט א ספר תורה פון זיין הויז, א פריוואטע ספר תורה, **וקורא בו**, און יעדער האט געליינט אין זיין אייגענע תורה, **כדי להראות חזותו לרבים**, כדי צו ווייזן די פנים פון די ספר תורה לרבים. טייטשט רש״י וואס הייסט כדי להראות חזותו לרבים, זאגט רש״י **להראות** צו ווייזן, **נויו של ספר תורה**, די שיינקייט פון די ספר תורה, **ותפארת בעליה**, און די שיינקייט פון די בעה״ב פון ספר תורה, **שטרח** וואס האט זיך מטריח געווען, **להתנאות במצוה**, צו מאכן א שיינע מצוה, **שנאמר זה קלי ואנוהו**, **התנאה לפניו במצות, ספר תורה נאה, בקלף נאה, בדיו נאה, ולבלר אומן**, א שיינע קלף, שיינע טינט, שיינע ספר תורה, א סופר א אומן. יעדער האט געברענגט זיין ספר תורה און געליינט דערין, און יעדער האט געוויזן זיין שיינע ספר תורה לרבים, אז יעדער זאל עס זעהן.

אזא אינטערעסאנטע זאך דערציילט אונז די גמרא, דאס איז געווען דער סדר יעדן יום הקדוש, אז יעדער האט זיך געברענגט זיין אייגענע ספר תורה, יעדער האט אין דעם גאליינט, און יעדער האט געוויזן זיין שיינע ספר, אז יעדער זאל זעהן ווי מ'האט מהדר געווען, און מ'האט מקיים געווען התנאה לפניו במצות מיט א שיינע ספר, ווי שיין מ'האט געשריבן, מען האט געוויזן ווי מ'האט מקיים געווען די מצוה פון ועתה כתבו לכם את השירה הזאת מיט א שיינע ספר, וויפיל גאלט ס'האט אים געקאסט - אז ס'איז א שיינע זאך פארשטייט יעדער איינער אז ס'קאסט גאלט - דאס איז א אינטערעסאנטע זאך אז יום כיפור די הייליגע טאג האט מען דאס געטון.

איך האב אזוי מתבונן געווען האב איך געזען אזוי, דער חתם סופר זאגט אין די דרשות (לפסח דף רעג.) - איך האב שוין נאכגעזאגט דעם חתם סופר, א אינטערעסאנטע חת"ס - ווען מ'גיט אריין א ספר תורה געט מען דאס אריין בפומבי, ברוב עם הדרת מלך, יעדער זאל זעהן, כדי די קינדער זאלן עס געדענקן, און דאס ברענגט אריין יראת שמים אין די קינדער, אזוי זאגט דער חתם סופר.

קומט אויס אזוי, יעדעס מאל ווען א איד ליינט אין די ספר תורה, דערמאנט ער זיך אז ער האט אריינגעגעבן א ספר תורה, ס'האט אים געקאסט אסאך גאלט, וואספארא שיינע ספר תורה ער האט, און ווי ער האט זיך מטריח געווען און מקיים געווען די זה קלי ואנוהו, און ס'ברענגט אויף אים יראת שמים.

מ'זאגט אז **קריאה מעורר הזמן**, די קריאה איז מעורר שפעטער די שמחה פון די הידור המצוה וואס מ'האט מקיים געווען בשעת מ'האט אריינגעגעבן די ספר תורה, און דאס איז אים שפעטער מעורר צו יראת שמים.

אין דעם הייליגן טאג ווען ס'איז ימים נוראים, אז א איד האט געוואלט באקומען יראת שמים, ס'זאל אים אנכאפן א פחד און א מורא, וואס איז געווען די עצה צו דעם, ער האט געברענגט זיין ספר תורה וואס ער האט געלאזט שרייבן, ער האט זיך געלאזט קאסטן גאלט און האט מהדר געווען, און ער האט געליינט דערמיט, דאס האט אים מעורר געווען דער ענין פון התנאה לפניו במצות, און יעדעס מאל ברענגט דאס אים דאס אריין פריש יראת שמים, און ס'איז אים פריש מעורר די יראת ה' הנכבד והנורא, און דאס האט מען געטון דייקא אין דעם הייליגסטן טאג פון יאר, ווייל דאס איז מעורר יראת שמים. ס'איז אינטערעסאנטע זאך וואס מ'זעהט ווי אזוי חז"ל לייגן דאס אראפ.

עבדו את ה' ביראה, ווי אזוי מען זוכה צו עבדו את ה' ביראה, דאס איז עפעס א זאך וואס מ'גייט צו די שאפע און מ'נעמט ארויס יראת שמים?, עבדו את ה' ביראה, מ'דארף דינען דעם באשעפער מיט יראת שמים, מ'דארף אבער הארעווען אויף דעם צו באקומען יראה.

זעהט זיך אוים אז איינס פון די סגולות אויף יראת שמים איז מיט א נייע ספר תורה, מיט א שיינע ספר תורה, אז מ'איז מהדר מיט א ספר תורה, און דאס קומט צונוץ פאר א איד דעם הייליגן טאג צום יום הדין, יום כיפור איז דאך א יום הדין, די הידור מצוה, די שמחה של מצוה וואס מ'האט מהדר געווען, דאס איז א ענין צו דערמאנען לטוב ביים יום הדין אין דעם הייליגן טאג.

דער אייבערשטער האט מיר געהאלפן איך קען מקיים זיין די מצוה פון ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, מיט א הידור מצוה, **איך האף מסיים צו זיין די מצות כתיבת ספר תורה דעם מוצאי שבת, און ס'איז ביי מיר באמת א גרויסע שמחה, וויל איך איינלאדענען אלע מיינע גוטע פריינט, אלע מיינע תלמידים, תלמידים קרוים בנים, לשמוח אתי,** דער חתם סופר זאגט אז ס'איז א געוואלדיגע ענין וועו מ'איז מקיים די מצוה בפומבי בפרהסיא, ברוב עם הדרת מלך, איז דאס א כבוד פאר די הייליגע תורה, ס'איז א כבוד פארן הייליגן באשעפער דער נותן התורה, און ס'איז א כבוד פאר עם ישראל, קוב"ה וישראל ואורייתא חד הוא, וויל איך איינלאדענען זיך משמח צו זיין מיט א שמחה של מצוה לכבודה של תורה.

שיחת קודש בשמחת שבע ברכות
לרגל נישואי נכדת מרן רבינו שליט"א

בת חדב"נ הגה"צ רבי חנוך העניך אשכנזי שליט"א רב ביהמ"ד אבני צדק בקרית יואל יע"א

יום ה' פרשת תרומה תשפ"א לפ"ק

רב דביהמ"ד ברך משה: דער שווער (רבינו שליט"א) האט פארציילט אז דער רבי ז"ל האט אריין געגעבן א ספר תורה אום תשי"ז.

רבינו: איך געדענק די הכנסת ספר תורה, ס'איז געווען חוה"מ סוכות אויפדערנאכט, כ'בין נאך געווען א אינגל דעמאלט'ס.[1]

א' הנוכחים: ער האט געמאכט כתיבת האותיות פארן עולם ביי זיך אינדערהיים?

רבינו: כ'האב נישט געהערט. מסתמא איז דא פון די עלטערע אידן וואס זיי געדענקען עס נאך.

---

[1] ונעתיק כאן מתוך שיחת קודש של מרן רבינו שליט"א במסיבת לחיים בשעת סיום כתיבת ספר תורה שהובאה לביהמ"ד אבני צדק בקרית יואל בחוה"מ סוכות תשס"ח לפ"ק:

הרה"ח ר' מרדכי לאנדא הי"ו: מיר גייען אריינגעבן בעז"ה די ספר תורה דעם ערשטן חוה"מ סוכות, מיט יארן צוריק האט דער רבי ז"ל (מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע) אויך אריינגעגעבן א ספר תורה דעם ערשטן טאג חוה"מ סוכות.

רבינו: איך געדענק די הכנסת ספר תורה, כ'בין נאך געווען א אינגל דעמאלטס, מ'האט געזאגט דעמאלטס אז דער רבי האט אריינגעגעבן דעם ספר ווייל ער איז אלט געווארן זיבעציג יאר, אזוי האט מען געשמועסט.

ר"מ: ס'האט געדארפט זיין אדער תשי"ז אדער תשי"ח. מ'האט נישט געמאכט קיין פלאקאטן. איך האב געדאוועט דעמאלטס מנחה ביים רבי'ן אין ביהמ"ד, גלייך נאך מנחה האט מען אריינגעברענגט די ספר תורה אין ביהמ"ד. ס'איז געווען א גרויסער עולם, און א שטארקער געדרענג אויף די גאס. דער רבי האט דעמאלטס געמאכט הקפות אין בית המדרש...

רבינו: ער איז געטאנצן פארקערט, פון דרום צו צפון.

ר"מ: פינעף מאל האט ער ארומגעטאנצן דאס ביהמ"ד, וועו דער רבי האט נאכאמאל אריינגעגעבן א ספר תורה האט ער אויך געטאנצט אזוי פארקערט, נישט ווי ביי די הקפות (כי אז הי' נוהג לרקוד מדרום לצפון).

רבינו: ביי די תורה הקדושה גייט מען אויף אלע זייטן, אזוי ווי ס'שטייט אין די משנה הפך בה והפך בה, אלעס איז גראד.

ר"מ: ס'איז אינטערעסאנט, מ'זעהט ביי צדיקים אז זיי האבן ביי הכנסת ספר תורה געמאכט א גרויסע סעודה און געזאגט א דרשה, אויך ביים חת"ס טרעפט מען דאס, דער רבי האט דאס אבער נישט געטוהן.

רבינו: שפעטער האט דער רבי ז"ל אריינגעגעבן די רביצין'ס ספר תורה, דאס איז געווען שבועות. און זיין ס"ת איז געווען חול המועד סוכות, ער האט קיינמאל נישט געמאכט קיין סעודה.

ר"מ: ער האט טאקע געשריבן דריי ספרי תורה, איינס איז געווען וואס ער האט אריינגעגעבן חול המועד סוכות, איינס האט ער אריינגעגעבן שבועות, שפעטער האט ער געשריבן נאך איינס, ר' אהרן פאלאק האט עס געשריבן, ער האט דאס געענדיגט ווען דער רבי ז"ל האט שוין נישט געלעבט.

הרה"ח ר' שמואל הכהן פריעדמאן הי"ו, משב"ק: דער רבי האט אים עטליכע מאל געזאגט אז ער זאל זיך נישט יאגן מיטן שרייבן, ער האט אים אזוי אויסגעצויגן די צייט.

א' הנוכחים: דער רבי האט געדרש'נט, דאס יא?

רבינו: ניין, מ'האט נישט געמאכט קיין סעודה. מ'האט גארנישט געמאכט. ס'איז דאך געווען חוה"מ סוכות האט ער געפירט טיש ווי געווענטליך יעדן טאג חוה"מ.[2]

א' הנוכחים: ס'איז נישט קיין שאלה פון אין מערבין שמחה בשמחה? אויף חוה"מ איז גראדע דא א שמועס וועגן דעם.

רבינו: דאס יא, ווען מ'האט שוין געהאלטן פאר'ן ארויסגיין מיט די ספר תורה אויף די גאס, האט דער רבי זיך אפגעשטעלט און געפרעגט די ארומיגע "וואו איז די מוזיק?", ס'איז א אינטערעסאנטע זאך, ווייל דעמאלט'ס איז נאכנישט געווען אזא מושג אז מען זאל האבן מוזיק ביי אזעלכע מצבים, אבער דער רבי האט געפאדערט עס זאל זיין מוזיק.

רבינו: דער פעטער ז"ל האט נישט געטאנצט מיטן ספר אויף די גאס.

א' הנוכחים: אבער אינעווייניג אין ביהמ"ד האט ער יא געטאנצן?.

רבינו: יא, ווען מ'איז אנגעקומען אין ביהמ"ד האט ער עס איבער געגומען דארט ביי די טיהר, און אהנגעהויבן טאנצן.

א' הנוכחים: איך האב געהערט נאכזאגן אז דער רבי ז"ל האט יעדעס מאל געבעטן ר' אהרן פאללאק זאל אים שרייבן די ספר תורה.[3] ביים ערשטן האט ער אים געבעטן האט ער נישט געקענט, ביי די צווייטע אויך נישט. און ביים דריטן האט ער עס אננגענומען.

רבינו: ר' הערשל סופר פון אנטווערפן,[4] ער האט געשריבן יענעם ספר. דעם צווייטן ספר האט געשריבן ר' חנינא וואלצער,[5] א חסידישער גאליציאנער איד אין ווילאמסבורג.

א' הנוכחים: ביי אים איז געווען די מעשה אז מ'האט געטראפן א פסול ביי די ערשטע קריאה, און דער רבי איז עפעס געבליבן שטיין א לענגערע צייט, און געקוקט אהער און אהין, ביז ווען דער רבי האט ווייטער געליינט.

---

2 בסעודת חוה"מ לא נהג רבינו ז"ל לומר ד"ת לא בסעודת היום ולא בסעודת הלילה, וגם אז לא דרש בד"ת.

3 הרב החסיד המרומם רבי אהרן הכהן פאללאק ז"ל סופר סת"ם, מתלמידו החשובים של רביה"ק ז"ל עוד בעיר קראלי וסאטמאר, ומפארי ונכבדי קהלתינו הק' בארה"ב יצ"ו.

4 הרב החסיד המרומם ר' צבי הלוי פריעדמאן ז"ל סופר סת"ם, מאנטווערפן יצ"ו, שהי מתלמידיו החשובים של רביה"ק ז"ל עוד מלפני המלחמה, והי' מפארי ונכבדי קהלתינו הק' באנטווערפן

5 הי' מתלמידי הקדושת ציון מבאבוב ז"ל ואחר המלחמה הי' מפארי תושבי ווילאמסבורג יצ"ו, והי' מסתופף בצ"ק של רביה"ק ז"ל רבות בשנים.

רבינו: ער האט נישט געוואלט גורם זיין קיין חלישת הלב פאר דעם סופר, וואס איז געווען דארט אין ביהמ"ד.

הרה"ח ר' יהושע מענדלאוויטש, משב"ק: יא, דער רבי האט נאכדעם געזאגט אז ער האט זיך געמוטשעט צו טרעפן א שיטה להקל, כדי נישט צופארשעמען דעם סופר, וואס וועט האבן חלישת הדעת אז שוין ביי די ערשטע קריאה האט מען געטראפן א פסול אינעם ספר.

שפעטער אין שטוב, האט דער רבי איבער געליינט די קריאה פון יענעם טאג. אבער ברבים האט ער בשום אופן נישט געוואלט מ'זאל ארויסנעמען אן אנדערע ספר תורה, ער האט אין שטוב געזאגט וויפיל קולות און סניפים ער האט געמוזט מצרף זיין צו קענען ווייטער ליינען אין די ספר תורה, אבער ער האט נישט געטראפן קיין היתר צו זיין א מלבין פני חבירו ברבים.

רבינו: דעם דריטן ספר האט שוין דער טאטע ז"ל אריין געגעבן נאכ'ן הסתלקות פון פעטער ז"ל ס'איז געווען שבועות תש"מ.

א' הנוכחים: וואס איז דער ענין פון די דריי ספרים בכלל? ס'איז געווען וואס האבן געזאגט אז דאס איז לעילוי נשמת די דריי טעכטער, אזוי האט מען געשמועסט. עס ווערט געברענגט אז מ'קען נישט צוזאם מישן דריי נשמות אויפן זעלבן ספר.

רבינו: קען זיין, אבער ער האט נישט געזאגט קיין טעם פארוואס ער גיט אריין דריי ספרים.[6]

א' הנוכחים: אפשר וועגן ירחא תליתאי.

רבינו: ירחא תליתאי, עם תליתאי... אלעס קען זיין, אבער ער האט נישט געזאגט קיין טעם.

---

6 ונעתיק כאן מזכרונותיו של הרב הישיש בנש"ק רבי ירמי' טייטלבוים שליט"א מאוהעל אודות שלשת הספרי תורה שהכניס מרן רביה"ק זי"ע, כדלהלן:

"דער רבי האט במשך השנים דאהי אין ניו יארק געשריבן דריי ספרי תורה. איין ספר תורה האט דער רבי אליינס געלאזט שרייבן. איין ספר תורה האט די רביצין ע"ה געלאזט שרייבן, און בסוף ימיו האט דער רבי אנגעהויבן צו שרייבן א דריטע ספר תורה. דער סופר איז געווען הרב החסיד המפו' ר' אהרן הכהן פאלאק ז"ל. איך האב אסאך געדעדט מיט ר' אהרן. וויפיל איך האב געהערט פון אים, האט דער רבי נישט אנגעזאגט קיין ספעציעלע הוראות, נאר ער האט זיך פארלאזט אויפ'ן ערליכקייט פון די סופרים אז זיי שרייבן כדת וכדין.

די ספר תורה וואס ר' אהרן פאלאק האט געשריבן, איז נישט פארענדיגט געווארן בחייו פונעם רבי'ן ז"ל, און עס איז עוועטועל פארענדיגט געווארן דורכ'ן רבי'ן מרן הברך משה זי"ע, וואס ער האט אריינגעגעבן די ספר תורה שבועות שנת תש"מ לפ"ק.

ר' אהרן פאלאק האט מיר געזאגט אז ער קלערט אז דער רבי האט געוואלט האבן דריי ספרי תורה, ווייל אזויפיל קען זיך מאכן אז מ'זאל דארפן ארויסנעמען דריי ספרי תורה ביי איין קריאה. (למשל א יאר שבת שקלים וואס געפאלט אום ראש חודש אדר, וועט מען דארפן ארויס נעמען דריי ספרי תורה, איינס פאר די קריאה פון די וואך, דאס צווייטע פאר די קריאה פון שבת-ראש חודש, און דאס דריטע פאר די קריאה פון שבת שקלים), אבער מער ווי דריי ספרי תורה מאכט זיך קיינמאל נישט אז מ'זאל דארפן ארויסנעמען, דעריבער האט דער רבי געוואלט האבן דריי ספרי תורה. דאס איז געווען ר' אהרנ'ס אייגענע אויפפאסונג.

פון א צווייטן איד האב איך געהערט, אז דער רבי האט געוואלט האבן דריי ספרי תורה, לעילוי נשמת זיינע דריי טעכטער ע"ה וואס זענען ליידער נעדר געווארן. אלעס קען זיין, אבער דעם ריכטיגן אמת פארוואס דער רבי האט געשריבן דריי ספרי תורה וויסט קיינער נישט...".

א' הנוכחים: דער אלף כתב ברענגט פון רבי עקיבא איגר, אז מ'האט אמאל געטראפן א ספר תורה ערגעץ, האט מען געקוקט צום סוף ספר צי מהאט מכבד געווען אידן צו שרייבן אותיות.

אין ספר מנהג ישראל תורה פון ר' יוסף לעווי, ברענגט ער אויך פון אוצרות חתם סופר, אז מ'האט אמאל געברענגט א ספר תורה צום חתם סופר, א ספר מן השוק צי וואס, און דער חתם סופר האט געקוקט ביים סוף ספר און ער האט געזעהן אז קיינער האט נישט געשריבן קיין אותיות, ס'איז געווען אזוי ווי געשריבן ווי דער גאנצער ספר, האט ער נישט געוואלט ליינען אין דעם.

רבינו: דאס זאגט מען נאך פון רבי עקיבא איגר, אז ס'איז געווען א שאלה צי מ'קען עס נעמען, האט ער געהייסן קוקן צום סוף. ער האט געטייטשט מיט דעם 'למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל', אז דאס וועט זיין א עדות אז אידן האבן עס געשריבן.[7]

א' הנוכחים: כ'האב אמאל געהערט זאגן א וועלטל מיט דעם 'מנהג ישראל תורה', דער 'מנהג ישראל' אז יעדער שרייבט אריין, דאס ווייזט אז ס'איז א 'תורה'.

*

והשיחה נמשכה ממנהגים אצל שמחות

רבינו: אינדערהיים איז אזוי געווען, דער חתן האט געזאגט דאס פשט'ל ביים קבלת פנים, און מ'האט נישט אריינגעזינגען.

א' הנכדים: א בדחן איז געווען ביים קבלת פנים?

---

7 בספר אלף כתב בכת"י הגאון רבי יצחק ווייס ז"ל ראב"ד וועלבויא בעל אבני בית היוצר מביא את כל הענין מהגאון רבי עקיבא אייגער זצוק"ל ונעתיק דבריו כלשונו:

פ"א מצאו ספר תורה בשדה, ונסתפקו בו אם כתבו גוי או מין, שדינו (ביו"ד סי' רפ"א) או יגנז או ישרף, והציעו השאלה לפני רבן של ישראל הגאון רבי עקיבא אייגער זלה"ה, והשיב הגאון ז"ל באשר מנהגן של ישראל תורה כשבאים לכתוב שורות אחרונות דפרשת וזאת הברכה נהגו הבעה"ב שכל אחד כותב אות לפי שמו בספר תורה, כגון אם שמו משה כותב מ', ומכיון שאותיות שנכתבו מהרבה בעלי בתים אינן דומים זה לזה, והנה אם היה הכותב ישראל בלי ספק היה עושה כמנהגן של ישראל הנ"ל, ואם לא ימצאו כן, אלא גם סופי השורות דוזאת הברכה דומין לכל הספר, מזה הוכחה שגוי כתבו ויגנז כערוך בשולחן הטהור ביו"ד סי' הנ"ל ע"כ העובדא.

והוסיף הגאון ר"י ווייס הנ"ל שם בשם האדמו"ר מבאיאן ז"ל שאמר לו בשנת תרפ"ז ביום כ' לחודש אדר ב' ה' לסדר שמיני, שעובדא הנפלאה הלזו של הגרעק"א זצ"ל יש לרמוז בתוה"ק, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל, שיעור הכתוב כך הוא, דיש לדקדק מהו כתבו לכם, אמנם הענין שכל אחד ואחד יסייע בכתיבת אות אחת, והדין הוא שהכותב בתורה צריך לקרות בפיו כל תיבה ותיבה טרם יכתבנה, וזהו עתה כתבו לכם דהיינו שכל אחד ואחד יכתוב אות שימה בפיהם טרם הכתיבה יאמר האות והתיבה בפיו למען תהי' לעדות שע"י ישראל נכתבה התורה ההיא, וזהו למען תהי' לי לעד בבני ישראל שע"י בר ישראל נכתבה הס"ת הלזו ודו"ק, עכ"ד והם קלורין לעינים.

ומזה תבין ותתבונן מה גדול ונורא הוא כל מנהג שנהגו בו ישראל קדושים, עד שמחמת מנהג כתיבת האותיות יש בירור אם הס"ת כשרה, ואתה דע לך.

רבינו: כ'וויס נישט. כ'מיין אז נישט.

א' הנכדים: דער זיידע (רבינו שליט"א) האט גערעדט?

רבינו: ניין, אין וויזניץ איז עס נישט אזא מנהג געווען... האט מען נישט מכבד געווען.

א' הנכדים: די וועלט זאגט א וועלט פארוואס טאקע א בר מצוה בחור, ער שטעלט זיך אויף זאגן דאס פשט'ל און מ'זינגט אריין, און ער רעדט וויטער. א חתן שטעלט זיך אויף, מ'זינגט אריין און ער זעצט זיך אראפ. וואס איז דער חילוק? נאר ביידע ויל מען עפעס אויסלערנען. דעם בר מצוה בחור ויל מען אויסלערנען אז וויפיל מ'וועט דיר אריינזינגען, דו לערן וויטער. דעם חתן ויל מען אויסלערנען אז מ'וועט דיר זאגן עפעס, זעץ דיך אראפ און זיי שטיל...

רבינו: כ'האב א חתונה בריוול פונעם קדושת יו"ט'ס א קינד, די מומע העסא, דער קדושת יו"ט האט געהאט א טאכטער העסא (אשת הגה"צ רבי חיים מאיר יחיאל הורוויץ ז"ל אב"ד רייזשוב), האב איך אן ארגינעלע חתונה בריוול, אויף די אנדערע זייט איז אויפגעשריבן א פשט'ל אין די סוגיא פון חופה קונה

דער מנהג איז געווען אז ווען מ'האט געזאגט א פשט'ל ביים קבלת פנים, האט מען געזאגט עפי"ר אויף די סוגיא פון חופה קונה.[8]

רבינו: דער דיין רבי מנשה (הגה"צ דומ"ץ דקיט"ל וומסב"ג ז"ל) האט מיר דערציילט אז ווען ער איז א חתן געווארן איז דער פעטער ז"ל געווען ביי די תנאים, און ער האט געהייסן דעם חתן זאגן א פשט'ל, און ער האט געזאגט פארוואס זינגט מען אריין ביי א חתן? כדי שלא לבייש וועד ס'קען נישט, אבער אין אמעריקע איז עס נישט קיין בושה, ממילא מעג מען זאגן...

---

8 ובשיעור תהלים בהיכל המתיבתא ביום ה' בשלח תש"פ לפ"ק האריך רבינו בענין זה ונעתיק כאן מתוך דברות קדשו:

"....דרך אגב, אז איך רעד פון מנהגים פון חתונה, כ'האב עס געהערט, כ'האב עס נישט אליינס געהערט במילא מוז איך זאגן אז איך האב עס נאר געהערט בשם, אז דער פעטער ז"ל עמיצער האט אים געזאגט וועגן א קבלת פנים, האט ער געזאגט, ביי קבלת פנים קומען די חברים פונעם חתן, און דער חתן זאגט א פשעטיל, אזוי האט מיר עמיצער נאכגעזאגט בשמו. ס'איז א אינטערסאנטע זאך כ'האב עס פונעם טאטן ז"ל אויך אזוי געהערט, ער האט אויך אזוי געזאגט, אז אזוי איז געווען אינדערהיים, ער האט מיר פארציילט אז דער קלויזענבורגער רב איז דאך געווען א איידעם ביים זיידן ז"ל דער עצי חיים, און ער איז געקומען צו די חתונה, מ'האט אים נישט אדורך געלאזט די גרעניץ, ער האט געהאט שווערigkeiten אנצוקומען צו די חתונה, אזוי האט מען נישט געוואוסט צי עס וועט זיין א חתונה וויל דער חתן איז נישט אנגעקומען, ער איז אנגעקומען הערשט שפעט אויף דער נאכט, און מ'האט געמאכט דארט א קבלת פנים, און ער האט זיך געיאגט ווייל ס'איז שוין שפעט, און ער האט אים געהייסן דארט זאגן פשעטל, כ'האב געהערט פון טאטן ז"ל אזוי, ער האט געהייסן דעם חתן זאגן א פשעטל.

כ'האב א חתונה בריוול פונעם קדושת יו"ט'ס טאכטער, אן ארגינעלער חתונה בריוול, און אויף די אנדערע זייט איז דא פארשריבן א פשעטיל, ס'קוקט מיר אויס ווי דאס זאל זיין די חתונה בריוול, און עמיצער האט אויפגעשריבן די פשעטל פונעם חתן, אויף די ענין פון חופה קונה, ס'קוקט מיר אזוי אויס ס'זאל זיין א פשעטל פונעם חתן," עכל"ק.

א' הנכדים: ביי מיין פעטער דער עטשעדער (הגה"צ רבי יצחק טייטלבוים שליט"א מב"פ לרפו"ש בן כ"ק אדמו"ר רבי נפתלי מק"ק עטשעד, חתן כ"ק האדמו"ר מבישטינא ז"ל), ביי זיין בר מצוה איז דער רבי ז"ל אנגעקומען שפעט, און דער רבי האט געזאגט אז געווענליך אין אמעריקע ווען מ'קומט אן צו א בר מצוה שפעט איז א פראבלעם ווייל דער בחור לייגט שוין נישט קיין תפילין,[9] אבער דא איז נישט קיין חילוק, ווייל ווען כ'וועל אנקומען וועט ער דאך נאך לייגן תפילין ווייטער...

רבינו: אז מ'האט דערמאנט דעם עטשעדער רבי'ן. וועל איך פארציילן, איך בין געווען אויף דעם קבלת פנים פון ר' יצחק'ן, ס'איז געווען זייער א אינטערעסאנטע חופה געווען. זיין מאמע איז נישט געזונט געווען, זי איז געווען זייער קראנק, איז געווען דער קבלת פנים ביי זיי אין הויז, אין דיינונג רום. דער טאטע ז"ל איז געווען און כ'בין מיטגעגאנגען, כ'האב פארשטאנען אז ס'וועט זיין דארט וואס צו זעהן און צו געדענקן.

דער פעטער ז"ל איז אויך געווען ביים קבלת פנים, כ'געדענק וואו ער איז געזעצן, און נעבן אים איז געזעצן רבי איתמר'ל מנדבורנא[10] – אה, דער חתן איז דאך אויך אן אייניקל – דער חתן, און ארום די טיש זענען געזיצן די קינדער זיינע, דער סטראזניצער רבי (האדמו"ר רבי ישכר בער ז"ל), און דער זוטשקער רבי (האדמו"ר רבי יצחק אייזיק ז"ל), און מ'איז געשטאנען ארום און ארום די אייניקלך די יונגעלייט, דער קליוולאנד'ער רבי (הרה"צ רבי אשר מרדכי ז"ל), דער מאשלוי'ער רבי (הרה"צ רבי חיים מאיר ז"ל), און נאך פון זיי, אלע זענען געווען אינגעלייט זיי האבן נאך געהאט רויטע בערד, זיי זענען שוין אלע היינט נישטא.

זיי האבן געזינגען א ניגון, כ'געדענק נישט וועלכן ניגון, עפעס אזא ווארימע נדבורנא ניגון. זיי האבן זיך זייער געשאקלט, און דער פעטער ז"ל האט געקוקט אזוי רעכטס און לינקס, ער האט זיי באטראכט ווי זיי האבן זיך געשאקעלט אזוי ערליך, די יונגעלייט.[11]

נאך דעם קבלת פנים האט מען געעפנט די טיר צו די אנדערע שטוב, מ'האט אויפגעשטעלט א חופה, דארט איז געלעגן די מאמע פונעם חתן אויף א שפיטאל-בעטל נעבן פענסטער, און ר' יחזקאל שמש האט געשטעלט די חופה דארט אין שטוב.

א' הנכדים: דער רבי ז"ל איז געווען מיט א שטריימל?

---

9 אז הי' עדיין הרבה "אמעריקאנע אידן" שלא הלכו בדרך התורה ובניהם הניחו תפילין רק ביום ראשון של הבר מצוה ותו לא ה"י.

10 כ"ק האדמו"ר רבי איתמר ראזנבוים ז"ל מנדבורנא היה בן בנו של הרה"ק רבי מרדכי'לע מנאדבורנא ז"ל, והי' זקן האדמורי"ם לבית נאדבורנא בארה"ב אחר המלחמה, ובשנת תשכ"ט עלה לאר"י ושם ניהל את חצרו עד יום פטירתו בחודש סיון שנת תשל"ג לפ"ק.

11 כפי הנשמע הי' מנהגם לומר ניגון זה גם במוצש"ק על הפיוט אליהו הנביא.

רבינו: ניין, כ'געדענק נישט אזא זאך. כאטשיג ער איז געווען א קרוב, דעם ייטב לב'ס אן אייניקל. (אביו הגה"צ רבי נפתלי ז"ל מעטשעד בן הגה"צ רבי דוד הי"ד מעטשעד, בן הגה"ק רבי אברהם אהרן מקאלבאסוב ז"ל).

אב"ד סיגוט: די חופה פונעם רבי'ן ז"ל (בזיוו"ר) איז אויך געווען אין שטוב?

רבינו: ניין, דעם פעטער'ס חופה איז געווען אין הויף. דעם זיידן ז"ל'ס חופה (מרן העצי חיים ז"ל) איז געווען אין שטוב.

א' הנכדים: מ'האט דאך געשטעלט אפאר חופות...

רבינו: יא, מ'האט פראבירט צו שטעלן דא און דארט עטליכע פלעצער, אבער צום סוף איז עס געווען אין שטוב. ס'איז געווען א גרויסער עולם און מ'האט נישט געקענט דעם עולם ארויסשטופן, האט שינאווער רב געזאגט מ'זאל מאכן אין שטוב. פארדעם איז דעם זיידנ'ס חופה איז געווען אין שטוב.

דעם פעטער'ס חופה, אזוי האב איך געהערט פון מיין טאטן, איז געווען אין הויף. דער קדושת יו"ט איז ארויסגעגאנגען און געזעצן אויף א בענקל, ער איז שוין געווען זייער שוואך אבער ס'איז אים בעסער געווארן. מ'האט געמיינט קודם אז מ'וועט מאכן אין שטוב, מ'האט געערעדט אז ס'וועט זיין אין שטוב, אבער ס'איז אים בעסער געווארן און מ'איז ארויס אין הויף און ער איז געזעצן אויף א בענקל.

אבער ביים עצי חיים, ס'איז געווען א געוואלדיגער עולם, ס'איז געווען געפאקט די גאס און מ'האט נישט געקענט ארויסגיין, האט דער שינאווער רב געזאגט מ'זאל מאכן אין שטוב. דער שינאווער רב איז געווען מסדר קידושין.[12]

דאס האב איך געהערט פון ר' חיים הערש יאקאבאוויטש,[13] ווייל זיין טאטע איז מיטגעפארן מיט'ן קדושת יו"ט קיין טורנא צו די חתונה. אויפ'ן וועג האט דער קדויו"ט געהערט אז דער שינאווער רב קומט צו די חתונה. ער האט נישט געהאט געוואוסט פריער, איז ווען ער האט געהערט אז שינאווער רב קומט אויף די חתונה האט ער געזאגט "איך בין יעצט שוין אויס מחותן"... (מפני כבודו של הגה"ק משינאווא ז"ל).

---

12 הגה"ק משינאווא ז"ל היה ראש המשפחה מצד הכלה הרבנית הצדיקת מרת ברכה סימא ע"ה בת אחיו הרה"ק רבי שלום אליעזר'ל מראצפערט ז"ל, ונכדת גיסו ואחותו הרה"ק רבי מרדכי דוב מהארנאסטייפל ז"ל, ובא במיוחד לפאר את שמחת אחיו הרה"ק ז"ל וגם הי' המסדר קידושין.

13 הרה"ח המרומם ר' חיים הערש יאקאבאוויטש ז"ל מפארי ונכבדי אנשי שלומינו וממקורבי מרן רביה"ק ז"ל, שזכה להסתופף בצל צדיקים בדור הקודם, והי' מקור ראשון ומוסמך לכמה סיפורים ועובדות.

דאס האב איך געהערט פון ר' חיים הערש יאקאבאוויטש, זיין טאטע איז מיטגעפארן.

רב דביהמ"ד אבני צדק: ר' מענדל מאיר האט ער געהייסן.

רבינו: יא, ר' מענדל מאיר.

ס'איז געווען זייער שפעט אויפדערנאכט און דער שינאווער רב האט געזאגט ער וויל זיך אראפלייגן – אנלאנגן, אזוי האט מען עס געזופן. ער האט זיך אראפגעלייגט און ס'האט געדויערט און ס'האט זיך פארשפעטיגט, מ'האט געווארט אויפ'ן שינאווער רב. אזוי איז געווען שפעט די חופה. דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט האט געהייסן פאר'ן חתן, פאר'ן עצי חיים, ער זאל אויספאסטן, ס'איז שוין געווען שפעט ביי דער נאכט, פאר די חופה ער זאל אויספאסטן, און ער האט געזאגט ער בלייבט פאסטן.

א' הנכדים: ער האט צוגעלייגט אז ס'איז כדי ער זאל מקדש זיין בישוב הדעת?

רבינו: ער האט נישט געזאגט קיין טעם דערפאר.

דער טאטע ז"ל האט אסאך מאל געהייסן פאר חתנים אויספאסטן ווען ס'איז געווארן נאכט.

רב ביהמ"ד ברך משה: ווען איך האב חתונה געהאט, טאקע דא אין דעם שטוב איז מען זיך צוזאמגעקומען, האט מיך דער זיידע אריינגערופן פריוואט, און געזאגט, 'קום כ'וויל דיר אויסזאגן די סודות פאר די חופה', און ער האט מיר אנגעגרייט א טעלער מזונות... דעמאלט האט דער שווער (רבינו שליט"א) פארציילט די מעשה, און דער שווער האט געזאגט 'איך בלייב פאסטן' (כמנהגו בקודש להתענות ביום חופת צאצאיו).

*

אב"ד סיגוט: דער ייטב לב האט געשריבן א ספר תורה?

רבינו: כ'האב נישט געהערט. דאס יא, דער טאטע ז"ל האט מיר דערציילט, אז דער זיידע ז"ל דער עצי חיים האט אים אהיימגערופן פון חדר און אים געזאגט אז ער גייט לאזן שרייבן א ספר, און ער האט שוין געלאזט רופן דעם סופר.

דער טאטע ז"ל האט געהאט זייער א פרומען רבי'ן, ער האט זיך געשאקלט ביים דאוונען אזוי, און ווען דער זיידע האט אים געזופן פון חדר אז ער גייט שרייבן א ספר תורה, און ס'איז געקומען א סופר, ער האט אראפגעלייגט די פארמעט, דער זיידע האט זיך געוואשן די הענט און געזאגט "הריני כותב לשם קדושת ספר תורה", און ער האט אנגעהויבן שרייבן 'בראשית'.

דער טאטע ז"ל איז געווען א יונגל, האט ער געפרעגט "דאס אלעס?"... ווען זיין רבי איז ווען א סופר צו ער וואלט ווען געשריבן א ספר תורה, וואלט ער זיך געשאקלט אזוי אז דעם טיש וואלט ער אוועקגערוקט..., ער איז געבליבן אזוי אנטוישט, סתם אזוי ער זאגט הריני כותב לשם קדושת ס"ת און שרייבט...

ער האט אנגעהויבן שרייבן בראשית, אבער מ'האט נישט געענדיגט שרייבן די ספר תורה, ווייל דער זיידע איז נפטר געווארן אינמיטן.

רבינו: אמאליגע צייטן האט מען געשריבן גרויסע ספרים, פון מ' שורות. וועט ס'איז געגאנגען הגבה איז אים געווען זייער שווער.

הסופר ר' שאול לייב זאלדאן: בכלל די אמאליגע עורות איז געווען געמאכט פון גרויסע בהמות, נישט פון קיין שלילים, און דאס איז געווען זייער שווער. נאכדעם איז געווען ספרים וואס זענען געווען געשמירט, ס'זאל זיין וויים.

רבינו: מ'האט עס גערופן געקאלעכט.

אב"ד סיגוט: פארוואס האט מען געמאכט גרויסע ספרים?

הסופר: פארוואס מען האט געמאכט גרויסע? ווייל אמאל איז נישט געווען די קליינע בהמות – שלילים, נאר פון גרויסע בהמות פלעגט מען נעמען, און פון גרויסע בהמות קען מען נישט שרייבן א קליינע כתיבה, ווייל ס'איז זייער א הארטע פארמעט.

רבינו: בקיצור, אויף א גרויסע בהמה דארף מען שרייבן גרויס. די אותיות זענען געווען צוויי מאל אזוי גרויס ווי די היינטיגע. נישט אזוי?

הסופר: יא, זייער גרויס. ס'איז געווען הויעך ביי זעכציג סענטימעטער. די היינטיגע, למשל דעם רבי'ס ספר דא, איז ביי זעקס און דרייסיג סענטימעטער.

רבינו: היינט א גרויסע איז שוין פערציג.

הסופר: בכלל אמאל איז געווען אז יעדער סופר איז געווען א פארמעט מאכער.

רבינו: יא, ער האט געמאכט די פארמעט אליינס אויך. אין די גמרא'ס צייטן איז אזוי געווען. "ס"ת שכתבתי לפלוני גוילין שלו לא עיבדתים לשמן" (גיטין נד:) וואס הייסט 'שכתבתי'? ער איז דאך געווען דער לבלר, וואס הייסט דעמאלט 'לא עיבדתים לשמן'? מילא ער זאגט די התחלה פון די כתיבה, פארשטיי איך, ער איז דער סופר, אבער ער זאגט די גוילים, וואס הייסט? נאר ער האט 'געמאכט' די גוילים.

הסופר: שפעטער אין די גרויסע שטעט איז געווארן די פאבריקן, איז דא אסאך תשובות אז דארט וואו ס'איז נישט מצוי עבדנין ישראלים, צי א גוי קען עס מאכן. דאס איז אן הלכה אין שו"ע, אז א איד לייגט עס אריין אין די קאלעך, קען א גוי ווייטער ארבעטן דערמיט.

רבינו: דאס זאגט דער רמ"א אין יורה דעה, אז מ'מעג ווייל ער מאכט די התחלה.[14]

הסופר: ס'איז דא א ש"ך וואס זאגט אז מ'זאל זען לכתחילה אז די שאר עיבודים זאל אויך זיין ע"י ישראל.

איך געדענק וועז איך בין געווארן א סופר עטליכע פופציג יאר צוריק, נאך אין אר"י, איז נאך אויך נישט געווען קיין שלילים, דעמאלט איז געווען ציגן-פארמעט, שווערע פארמעט פון בהמה דקה. ס'איז געווען שווער צו שרייבן. שפעטער האט זיך אנגעהויבן די שלילים, מ'האט אנגעהויבן ברענגען עורות פון אמעריקע און פון איבעראל, האט מען געקענט האבן שלילים.

אין ארץ ישראל איז געווען א פארמעט מאכער ר' אשר יאקאב ע"ה, דער שווער פון רבי אברהם יצחק אולמאן שליט"א (הגאון חבר הביד"צ בעיה"ק ירושלים ת"ו). ער איז געווען דער ערשטער היימישער פארמעט מאכער אין ארץ ישראל.

פאר ער האט אנגעהויבן מאכן פארמעט איז ער אריין צום חזון איש פרעגן ווי אזוי ער זאל עס מאכן, און דער חזון איש האט אים געזאגט, אזויווי ס'שטייט אין שו"ע, אז א איד דארף עס אריינלייגן און נאכדעם קען עס מאכן א גוי. אזוי האט מען געמאכט די גאנצע צייט, ס'איז געווען אידן אויכעט, אבער ס'האט נישט געקענט זיין אלעס נאר אידן.

ס'איז געווען מיט עטליכע אין דרייסיג יאר צוריק, איז מען געווארן געווארן אז ר' אשר יאקאב מאכט דעם עיבוד דא אין אמעריקע. איז געווארן אן איבערקערעניש, ווער, וואס, אמעריקע, גוים. איז מען געווארן אז מ'לייגט אריין די עורות אין א גרויסע וואנע, און מיט א גרויסע גאפל מישט מען די פארמעט.

---

14 עיי' בשו"ע יו"ד (סי' רע"א סעי' א) וצריך שיהו העורות מעובדין על ידי ישראל לשם ספר תורה; שיאמר בתחילת העיבוד כשמשים אותם לתוך הסיד 'עורות אלו אני מעבד לשם ספר תורה', וברמ"א שם, 'הגה: ואם מעבדן עובד כוכבים יסייע הישראל מעט (טור בשם ר"ב) בתחלה כשנותנו לסיד ויאמר שהוא עושה לשם קדושת ספר תורה'.

ובש"ך (ס"ק ה') כתב על זה: יסייע כו'. 'נראה דהאי מסייע דהצריכוהו אינו אלא לכתחלה על צד היותר טוב אבל בדיעבד אפילו לא סייעו כלל אלא שאומר לעובד כוכבים שיעבדנו לשמו סגי בכך'. ודלא כב"י.

וכן בשו"ע או"ח הלכות כתיבת תפילין (סימן ל"ב סעי' ט') כתב המחבר וז"ל: אם עיבדו אינו יהודי להרמב"ם פסול אפילו אמר לו ישראל לעבד לשמו ולהרא"ש כשר אם ישראל עומד על גבו וסייעו, וע"ז כתוב הרמ"א, הגה 'קצת בעבודה' (בית יוסף בשם הרא"ש), וכן נוהגין.

מ'איז געפארן, איך בין אויך געפארן, א גאנצע גרופע, אין גלאוורסקוויל (מחוז ב'פולטאן קאונטי, אפסטעיט ניו יארק) א שעה נאך אלבאני, רבי זלמן לייב פילאפף שליט"א (מו"ץ התאחדות הרבנים), רבי בנציון וואזנער שליט"א (אב"ד ק"ק שבט הלוי בבית שמש ת"ו), אפאר רבנים און סופרים זענען געווען.

זענען מיר אנגעקומען אהין און מ'האט געזען ווי אזוי ס'מישט זיך. א איד צינדט אן דעם מאשין און ס'דרייט זיך ווי א מיקסער. איז דארט נולד געווארן נאך א שאלה, אז ווען דער גאפל דרייט זיך קען זיך ארויפדרייען דערויף די עור, און אז ס'גייט צוריק אריין, הייסט עס ווי די מאשין לייגט עס אריין און דער איד טוט גארנישט.

איז געווארן א שמועס וועגן דעם, אבער רבי זלמן לייב פילאפף האט געזאגט אז ס'איז נישט קיין פראבלעם, ווייל וויבאלד די עור איז פול מיט קאלעך קען עס ווערן מעובד אזוי אויכעט, אפילו ס'גייט נישט אריין צוריק אין די וואנע.

איך בין געווען ביי אן אנדערן פארמעט מאכער אין ארץ ישראל, און ער האט אכט געגעבן אז די וואנע זאל נישט זיין פול, נאר האלב, ממילא האט עס נישט צוריק ארויסגעווארפן דעם עור.

דעמאלט איז געווארן אן איבערקערעניש אז פארמעט זאל האבן הכשרים. ביז דעמאלט איז נישט געווען קיין שום הכשר אויף פארמעט. אבער ער (ר' אשר) האט געזאגט אז ער האט באקומען א הוראה פונעם חזון איש, און ער מאכט וויטער לויט ווי דער חזון איש האט אים געזאגט.

דעמאלט האט די עדה החרדית און אנדערע רבנים אנגעהויבן געבן הכשרים. היינט מאכט מען שוין נישט אין א וואנע, נאר אין א פאס און אידן דרייען עס א שעה צוויי.

דעמאלט בשעת מעשה ס'איז געווען די איבערקערעניש, האב איך געטראכט אז כ'קען דאך דעם פאך, כ'האב מיר דאס אויסגעלערנט פון מיין טאטן ע"ה, ער האט געקענט דעם פאך פון מאכן פארמעט, איך גיי מאכן אליינס פארמעט.

ר' דוד הערש גליק (שו"ב), ר' יחזקא'לע'ס (שו"ב) זון, ער האט מיר געברענגט פון די שחיטה עורות פון שלילים. דא אין ניו יארק איז דאס געזעץ אז מ'נוצט נישט די שלילים, מ'דארף עס אוועקווארפן, ממילא האט מען עס געברענגט צו מיר און מ'האט געמאכט פארמעט, איך צוזאמען מיט מיין שוואגער ר' יצחק כ"ץ (סופר סת"ם) פון ווילאמסבורג.

ביז ווילאנג ס'איז געקומען ר' רחמים דאנא פון ארגענטינא, ער איז געווען א חתן, און כ'האב אים אויסגעלערנט די אומנות פון פארמעט, און דאס איז די פארמעט וואס מ'מאכט

("ארגענטינא קלף" פאבריק), און דאס איז אזא פארמעט וואס איז נישטא אין די גאנצע וועלט. ווייל דא מישט מען נישט מיט א מאשין, גארנישט, אלעס עבודת יד. גוים טוען אנדערע זאכן, אבער עיבוד איז נאר דורך א איד.

רבינו: יא, כ'בין געווען דארט, כ'האב עס געזעהן, מ'מישט מיט די הענט.

הסופר: און מ'ציעט עס אליינס אויס, אלעס אלעס, אזוי ווי מ'האט געמאכט פאר צוויי טויזנט יאר צוריק.

די מעלה פון די פארמעט איז, אז די ארץ ישראל'דיגע פארמעט איז אלע געמאכט פון כעמיקאלן, און כעמיקאלן פלעגן מאכן דערפון א נייע זאך. ס'איז דא א תשובה אין מנחת יצחק וועגן דעם. ער זאגט דארט אז מ'קען נישט וויסן וואס ס'וועט זיין מיט די צייט, ער איז נישט צופריידן פון די כעמיקאלן. אבער דאס איז עס, מ'מאכט עס אזוי. אבער די פארמעט פון ארגענטינא קלף האט דאס נישט, נאר קאלעך.

רבי אברהם יהושע סאלאוויטשיק, דער בריסקער ראש ישיבה, ער האט ביי מיר באשטעלט קלף, און ער האט דעמאלט געשריבן א ספר תורה וועגן דעם.

אינטערעסאנטע זאך האב איך געהאט, ס'איז געווען אמאל א מזרחי'סט, ער וואוינט אין חברון, צי כ'וויים וואו, ער האט געוואלט דעם קלף. כ'האב אים געפרעגט פארוואס ווילסטו דוקא דעם קלף? האט ער געזאגט אז דער קלף האט ביי מיר א חשיבות ווייל אן אראבער ארבעט נישט דארט..., נעבעך, אזוי לויפט דארט זייער קאפ.

רבינו: דער טאטע ז"ל איז געווען פאר די קריג אין ציעשנוב. דעמאלט ווען ער איז געווען אין צאנז אויף די יארצייט איז ער געפארן קיין ציעשנוב, ער האט געהאט א שוואגער דארט (הגה"צ רבי יחזקאל שרגא האלבערשטאם ז"ל אדמו"ר מציעשנוב חדב"ן מרן העצי חיים ז"ל) האט אים דער שוואגער געזאגט, קום איך וועל דיר ווייזן ווי אזוי מ'שרייבט. היינט אין אזא פארדארבענע וועלט, ער האט אים געטראגן דארט אין ציעשנוב אויף א מקום, און ס'האבן געשריבן ספרי תורה בלויז-קעפיגע! (בלי כיסוי ראש).

רבינו פנה להגה"צ אב"ד ציעשנוב ק"י שליט"א: איר האט דאס אמאל געהערט פון טאטן?

אב"ד ציעשנוב ק"י: יא, ס'איז געווען אין א שטאט דערנעבן, נעבן ציעשנוב.

רבינו: מ'האט געשריבן ספרי תורה בלויז-קעפיג. אהן א קאפל.

הסופר: עפ"י רוב די אלע ספרים פון דארט זענען געקומען קיין אמעריקע.

רבינו: יא מ'האט עס געשיקט עקספארט קיין אמעריקע, ס'איז געווען א פרנסה. זיי האבן נישט אפילו געהאלטן שבת ר"ל.

הסופר: אפילו פרויען האבן אויכעט געשריבן.

רבינו: יא, אזוי האט ער טאקע געזאגט, יונגע מוידן האבן געשריבן ספרי תורה. ס'איז געגאנגען קיין אמעריקע.

הסופר: מ'קען עס זען אין די אלטע מאדערנע שוהלן אין אמעריקא. אויפ'ן כתב קען מען דערקענען.

די אמאליגע פארמעט, די גרויסע קלפים, קען מען נישט שרייבן דערויף קליין, ווייל צו קענען שרייבן קליין דארף מען האבן איידעלע פארמעט, ס'זאל קענען כאפן די טינט. ממילא איז געווען די גרויסע יריעות, האט מען געדארפט שרייבן נאר די גרויסע אותיות, און די אלע ספרים וואס קומען פון די אלע מקומות זענען גרויסע ריזיגע ספרים, מ'קען זען אויף די אותיות וועלכע ספרים דאס איז.

רבינו: דער טאטע ז"ל האט מיר אמאל געזאגט אז מ'זאל קוקן אויף די לעצטע אותיות פונעם עמוד.

הסופר: יא, ס'איז ממש נישט אויסגעהאלטן. נישט ווייל ס'איז קליין, נאר לאמיר זאגן פון א שמאלע ר' קען ווערן א ו'. וכדומה.

רבינו: ווייל מ'שרייבט שנעל...

הסופר: און מ'דארף אכטונג געבן מ'זאל נישט ארויסגיין פון די שורה, ווייל אויב יא וועט מען עס אין אמעריקע נישט קויפן, האט מען געשריבן שיעף.

רבינו: ממילא קומט אויס אז איין אות איז בריטער, און די צווייטע אות נאך אביסל בריטער, און ווען ס'קומט צום סוף איז שוין צו שמאל, מוז מען שרייבן שמאל די אותיות. א ר' ווערט א ו', א ב' איז נישט קיין ב'. א כ' ווערט א נ'.

רב ביהמ"ד ברך משה: אדער פארלירט עס אינגאנצן די צורה. א ם' אז מ'שרייבט אזוי שמאל איז עס אויס אות.

רבינו: איך האב געהערט אמאל אז מ'דארף קוקן אויף די לעצטע אותיות פונעם עמוד, זעט מען אויב דער סופר האט געשריבן במתינות אדער האט ער זיך געאיילט. טאמער איילט מען זיך, קען מען עס נישט אויסרעכענען. יעדע מילימעטער ביי יעדן אות איז דאך אויסגערעכנט,

לויט וויפיל אותיות ס'איז דא אין די שורה, און אז מ'שרייבט אביסל מער, צום סוף איז מען שוין אומבאהאלפן.

הסופר: שפעטער איז געווען א מעשה מיט די טינט. קודם האט מען געשריבן לויט ר' אהרן פאלאק'ס רעצעפט, דאס איז געקומען פון אונגארן, פון אונזערע מקומות. אין ארץ ישראל, דער וואס האט געמאכט די טינט קומט פון תימן, די רעצעפט קומט פון תימן.

רבינו: אינטערעסאנט, די גמרא זאגט אויפ'ן פסוק זה קלי ואנוהו (שבת קלג:) "בקולמוס נאה, בדיו נאה, בקלף נאה" (וע"ע רש"י יומא ע.). בקלף נאה פארשטייט מען, די קלף בלייבט, דארף זיין א שיינע קלף, בדיו נאה, אויכעט, ס'בלייבט, אבער 'בקולמוס נאה', דאס איז דער פעדער, דאס לייגט מען דאך אוועק, וואס איז די התנאה לפניו במצוות? זעט אוים אז בשעת'ן שרייבן, מ'שרייבט בקולמוס נאה, איז עס התנאה לפניו במצוות, כאטשיג אין ספר איז עס נישט ניכר.

הסופר: קען זיין אז 'בקולמוס נאה' מיינט אז ס'זאל גוט שרייבן.

רבינו: אז טאמער ס'איז נישט א גוטע קולמוס דערקענט זיך עס אויפ'ן כתב.

א פלא פון א מעשה. אן אמת'ע מעשה. ס'איז געווען א איד ער האט געהייסן ר' בעריש גאלדשטיין. די אלע גאלדשטיינ'ס זענען אייניקלעך, ר' משה דוד גאלדשטיין איז אן אייניקל פון דעם ר' בעריש גאלדשטיין. זיין טאטע ר' בעריש, ער האט געהייסן נאך דעם ר' בעריש.

דער ר' בעריש איז געווען א שוחט אויף א פלאץ, כ'געדענק נישט אין וועלכן שטעטל, און דער דברי חיים איז געווען אין אונגארן, ער איז איינמאל געווען אין אונגארן, אין פעסט. דער שוחט איז געקומען וויזן זיין חלף פאר'ן דברי חיים. דער דברי חיים נעמט דעם חלף, דרייט איבער דעם חלף אזוי, און גייט אזוי איבער מיט די נאגעל אויפ'ן הענטל.

דער שוחט איז געבליבן שטיין, און ער פרעגט רבי, וואס גייט פאר? האט ער געזאגט, 'מ'דארף בודק זיין דעם שוחט די האנט', דהיינו, די האנט פונעם שוחט. האט ער גענומען די הענטל פונעם חלף און בודק געווען.[15]

אז מ'האט געערעדט וועגן קולמוס נאה האב איך מיר דערמאנט דערפון, א שיינע האנט, און א ריינע האנט...

---

15 וע"ז הרגיש בטהרת ונקיית ידיו של השוחט.

בא' ההזדמנות אמר רבינו שליט"א ששמע סיפור זה מנכדו ה"ה הגה"צ רבי מאיר זאב געלדבערגער ז"ל אבדק"ק פעלידהאז, שהי' מהמתפללים החשובים בקהל עצי חיים סיגוט בוויליאמסבורג, וגם הדפיס סיפור זה בהקדמת ספרו שו"ת בהלכה וחידושים על ששה סדרי משנה.

הסופר: עכ"פ איז געווען אפאר ערליי רעצעפטן. אין רוסלאנד האט מען געמאכט מיט אלקאהאל און דאס האט געהאלטן זייער לאנג. מ'קען זען אויף ר' חיים סופר'ס תפילין שוין אסאך יארן זייער שיין גלאנציג.

אין ארץ ישראל מאכט מען די תימנ'ע טינט, און דער חילוק איז אז ס'האט נישט אזוי סאך פון די 'גומא'. טינט ווערט דאך געמאכט פון 'גומא', 'קנקנתום' און 'עפצים' ווי ס'איז מבואר אין די גמרא. די גומא מאכט די טינט זאל האלטן. דאס איז אויך א כעמיקאל. עפצים און קנקנתום זענען נישט שווארץ. קנקנתום איז גרין און עפצים איז א געוואוקס. ווען דאס קומט צוזאמען אינאיינעם ווערט עס שווארץ. די טינט איז בעצם נישט שווארץ.

די רעצעפט פון ר' אהרן פאלאק, מיט וואס אונז שרייבן מיר, קומט מיט אסאך גומא, ממילא איז שוועכער צו שרייבן, ממילא נישט אלע סופרים האבן ליב צו שרייבן מיט דעם. די מעלה איז אבער אז ס'האלט גוט, און אויך אז ס'האט נישט א גלאנץ. די וואס האבן גלאנץ איז שווער צום ליינען. די לעקטער שיינט אריין. אבער אז ס'האט נישט א גלאנץ איז סאך גרינגער צו ליינען.

פאר אפאר יאר צוריק איז איינער אויפגעקומען צו מאכן "דיו לנצח", א ליבאוויטשער, א בעל תשובה, ער האט געארבעט אין די ספעיס אינדוסטריע. ער איז אויפגעקומען מיט א מין טינט, און ער האט געזאגט אז די טינט וועט האלטן מורא'דיג שיין. אויף דעם איז געווארן אן איבערקערעניש, איינער האט געזאגט ס'איז יא גוט און איינער האט געזאגט ס'איז נישט גוט.

רבינו: כנהוג...

הסופר: אבער ס'האט זיך נישט איינגעגעבן, ווייל מיט דעם דארף מען שרייבן זייער שנעל, ווייל אויב שרייבט מען שטאט ווערט עס זייער שנעל פארטרוקנט.

אין חב"ד שרייבט מען שנעל.

רבינו: יעדע זאך וואס מ'טוט שנעל איז נישט גוט.

הסופר: ס'האט מיר געזאגט א סופר פון קרוינהייטס, אן עלטערער סופר, א חשוב'ער איד געווען, ער האט געשריבן אפאר פרשיות א טאג, געשריבן א של ראש, אריינגעלייגט און צוגענייט. אזוי שטייט דאך פון אריה"ק, בלי הפסק. נאכדעם האט געשריבן של יד און אריינגעלייגט. א מזוזה האט אים גענומען א שעה!

כ'האב אים אמאל געפרעגט, האט ער מיר געזאגט וואו שטייט אז מ'דארף די גאנצע עולם הזה אריינלייגן אין א מזוזה..., ווייל אז מ'שרייבט שטאט האט מען צייט צו טראכטן פון אנדערע זאכן אויכעט.

ס'איז דא א דרך הממוצע אויף יעדע זאך.

כ'וויל דערציילן אן אינטערעסאנטע מעשה. כ'בין געווען אין ארץ ישראל ביי אן אלטן תימ'נער איד, נהרי האט ער געהייסן, פון די וועלכע האבן געמאכט די טינט, ער איז געווען א זקן מופלג, א סופר.

כ'בין געווען אסאך מאל ביי אים אינדערהיים קויפן טינט, האב איך אמאל געזען, ביי די תימנ'ע איז דאך נישט געווען קיין בענקלעך און טישן, האב איך געזען ווי ער שרייבט, ער איז געזיצן אויף א בעט, אויפגעהויבן די קני, און אזוי האט ער געשריבן. אן אינטערעסאנטע זאך ווי אזוי די תימנ'ע אידן האבן אמאל געשריבן.

כ'וויל דערציילן נאך א אינטערעסאנטע זאך וואס כ'האב געהאט מיט דעם יעצטיגען ספר.

מ'זאגט אז אפילו נאכ'ן קאמפיוטער טרעפט מען אויך גרייזן. ביי די ספר תורה דא וועל איך דערציילן אן אינטערעסאנטע זאך וואס מ'האט געטראפן אפילו שוין נאכ'ן קאמפיוטער, ווייל דער קאמפיוטער ווייזט וואס ער זעט, ער איז דאך אבער א גולם, וואס א מענטש צייכנט אן דאס זעט ער, אבער קען אסאך מאל זיין אז דער סופר נאכדעם זאל נישט פארעכטן, ער זאל פארזען. בלייבט גרייזן. און אסאך מאל קען זיין אז דער סופר זאל פארעכטן די זעלבע זאכן, איינס איז א מלא און איינס איז א חסר, און מ'פארעכט די אנדערע אות וואס איז יא גוט.

דאס האב איך געהאט ביי די ספר אויכעט. מ'האט שוין באקוקט מיט'ן קאמפיוטער, און ביים צווייטן קאמפיוטער האט מען געזען אז מ'האט פארראכטן ביים נישט גוטן פלאץ.

מ'האט געענוצט צוויי מאל קאמפיוטער. דריי מאל האט א מענטש מגיה געווען, און דריי מאל קאמפיוטער.

לאחר מכן המשיכו בניגוני שמחה לכבוד שמחת חתן וכלה

ואח"כ אמר רבינו שליט"א ד"ת לכבוד שמחת חתן וכלה וסיום כתיבת ספר תורה

ובירך את כל המסובים בברכת התורה

דברות קודש בשמחת שבע ברכות
לרגל נישואי נכדת מרן רבינו שליט"א

בת חדב"נ הגה"צ רבי חנוך העניך אשכנזי שליט"א רב ביהמ"ד אבני צדק בקרית יואל יע"א

יום ה' פרשת תרומה תשפ"א לפ"ק

קדושת ס"ת משפיע צרכי הגוף וצרכי הנשמה

שטייט אין פסוק סוף פרשת וילך, משה רבינו זאגט, **ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד לבני ישראל.**

קען זיין אזוי, ס'איז ידוע די קדושה פון אידישע קינדער שטאמט פון קדושת התורה, און אין די קדושת התורה אליינס איז דא צוויי, ס'איז דא די קדושת האותיות, אין די אותיות התורה איז דא א געוואלדיגע קדושה, די גאנצע תורה איז כולו שמותיו של הקדוש ברוך הוא (זוהר האזינו רחצ:), נאכדעם איז דא די קדושה פון די גוילין. שטייט אין רמב"ן אין תורת האדם (שער הקריעה) אז דער נפש איז אין גוף, אזוי ווי די אזכרות אין די גוילין.

קומט אויס בפשטות, אז די גויל האלט די אותיות, די גויל איז א כלי מחזיק פאר די אותיות, אזוי ווי די גוף איז א כלי מחזיק פאר די נשמה, קומט אויס די נשמה איז מקבל קדושה און חיות דקדושה פון די אותיות התורה.

אין זוהר חדש (שיר השירים דף כד:) שטייט דאך אז יש ששים רבוא אותיות לתורה, און כנגדו איז דא ס' רבוא נשמות, יעדע נשמה פון א איד איז מקושר אין א אות פון די תורה הקדושה, און פון דארט איז די נשמה יונק חיות דקדושה, און דער גוף איז יונק חיות דקדושה פון די גוילין.

קען זיין פשט אין מדרש, מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, פון וואו האבן די אידן זוכה געווען צו ברכת כהנים, ממתן תורה, וייל ברכת כהנים איז יברכך ה' וישמרך, זאגט דער מדרש וישמרך בגופך, א ברכה אויפן גוף, די גוף ווערט נתקדש, און ס'איז זוכה צו יברכך ה' וישמרך, צו א געוואלדיגע ברכה און שמירה פון הקב"ה.

שטייט אין ייטב לב, דער זיידע ז"ל זאגט די וואך, המן הרשע האט פארשטאנען און געוואוסט אז די נשמות פון אידישע קינדער, זענען נאצל פון א מקום גבוה וקדוש, און ער קען נישט האבן קיין שליטה אויף די נשמות פון א איד, אבער אויפן גוף האט ער געהאלטן, אז די גוף פון א איד איז חולין, אזוי ווי יעדער בעל חי, האט ער געמיינט אז ער וועט קענען האבן א כח און א שליטה, להשמיד להרוג ולאבד אויף די גופות, אבער באמת

האט ער זיך טועה געווען א גרויסן טעות, ווייל די גופות בני ישראל זענען אויך נתקדש מיט א קדושה יתירה.

קען זיין פשט אין פסוק (אסתר ט כה) **ובבואה לפני המלך**, ווען אסתר המלכה איז געקומען לפני המלך, צום מלך מלכי המלכים, מעורר רחמי שמים צו זיין אויף אידישע קינדער, **אמר עם הספר**, מיט די כח פון קדושת ספר תורה, וואו ס'איז דא די קדושת אותיות און ס'איז דא די קדושה פון די גוילין, און פון די גוילין איז נמשך קדושה אויף די גופות בני ישראל, ממילא איז **ישיב מחשבתו הרעה.**

קען זיין די ברכה, יברכך ה' וישמרך, וישמרך בגופך, דאס גייט ארויף אויף די גזירות פון המן אויף די גופים, ווי אזוי האבן די אידן זוכה געווען צו די ברכה, ממתן תורה, ווייל מ'האט געגעבן די תורה פאר כלל ישראל די גוילין מיט די אותיות, איז דא דער כח קדושת האותיות און דער כח קדושת הגוילין, און פון דעם האבן יונק געווען חיות דקדושה סיי די נשמה און סיי דער גוף, ממילא איז יברכך ה' וישמרך בגופך, איז בטל געווארן די גזירת המן.

האב איך געזעהן שטיין בשם הגאון רבי שמעון סופר דער קראקער רב, א זוהן פון חתם סופר, ער זאגט א רמז, **ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם**, זאגט ער שימ"ה בפיה"ם למע"ן, איז די סופי תיבות המ"ן, וואס איז דא די רמז. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, מ'זאל שרייבן אויף די גוילין, א ספר תורה מוז זיין מוקף גויל, למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל, די תורה הקדושה איז א עדות אויף קדושת בני ישראל, אויף די נשמה און אויפן גוף. און דאס איז דער רמז סופי תיבות המ"ן, אז מיט דעם האט מען געקענט מבטל זיין די גזירת המן, ועתה כתבו לכ"ם, לכם לכל צרכיכם, ועתה כתבו על היהודים שטייט אין די מגילה, סיי פאר די נשמה און סיי פאר'ן גוף.

זאל דער אייבערשטער העלפן אז די תורה הקדושה, די אותיות און די גוילין, זאלן משפיע זיין שפע קודש אויף די נשמה און אויפן גוף, מ'זאל זוכה זיין צו א הייליגע נשמה, און א געזונטן גוף צו עבודת ה', סייעתא דשמיא צו עבודת ה', און צו לערנען די תורה הקדושה וואס דאס איז די צרכי הנשמה, און אלע צרכי עולם הזה וואס דאס איז די צרכי הגוף, מ'זאל קענען מקיים זיין בפועל מצות ומעשים טובים וואס דאס איז די צרכי הנשמה, און דער אייבערשטער זאל משפיע זיין בני חיי ומזוני וואס דאס איז די צרכי גוף.

האב איך געזעהן, ס'איז דא א ספר חמרא טבא, זאגט ער ועתה כתבו לכם, כתב"ו איז בגימטריא חת"ך, דאס איז דער שם פון פרנסה, בשעת מ'שרייבט א ספר תורה ווערט נשפע שפע פרנסה. זאגט ער אויך ל'קוח א'ת ס'פר (דברים לא כד) איז ראשי תיבות סא"ל,

דאס איז אויך א שם פון פרנסה, וועו מ'געט אריין די ספר תורה, איז אויך נשפע שפע פרנסה, **סיי וועו מ'שרייבט א ספר תורה, אוו סיי וועו ס'איז די הכנסת ספר תורה, ביידע ענינים איז א סגולה אויף השפעת הפרנסה.**

קען זיין, מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, יברכך ה' וישמרך, זאגט דער מדרש יברכך ה' בנכסים, דער אויבערשטער זאל משפיע זיין פרנסה, ממתן תורה, וועו מ'געט אריין א ספר תורה לארון הקודש, בשעת הכנסת ספר תורה דעמאלטס זענען אידן זוכה צו פרנסה.

הוכחה על גודל קדושת נשמת יהודי

ס'קען נאך זיין, **ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל.**

כ'האב געזעהן ס'שטייט אין תפארת שלמה אין מבוא השער אין די הקדמה, די גמרא זאגט אין מלקות דף כ"ב, **הני בבלאי טפשאי דקיימי מקמי ספר תורה**, זיי שטעלן זיך אויף פאר א ספר תורה, **ולא קיימי נקמי גברא רבה**, זיי שטייען נישט אויף פאר א גברא רבה. זאגט דער תפארת שלמה, ער זאגט עס זייער בקיצור אבער מ'זעהט זיין כוונה, ס'שטייט אין פסוק אין פרשת בראשית, זה ספר תולדות האדם, אז מ'טראכט אריין די קדושה פון א מענטש, א איד איז הייליג ווייל ער האט א נשמה, פון וואו קומט די נשמה, פון ויפח באפיו נשמת חיים, הקדוש ברוך הוא האט אריין געבלאזן אין א מענטש די נשמת חיים, פון דארט איז דער כח פון די נשמה, פון וואו קומט זיך קדושת ספר תורה, דאס שטאמט פון דעם סופר, דער וואס ס'שרייבט די ספר תורה, אוו ער האט אינזין ער שרייבט עס לשמה לשם קדושת ספר תורה, איז דער ספר תורה קדוש, זאגט דער תפארת שלמה דעם אויסדרוק: **מי גדול ממי**, וועו א בשר ודם שרייבט א ספר תורה, אוו ער גיט אריין זיינע כוחות אין די ספר תורה, האט עס א קדושה, וועו הקדוש ברוך הוא גיט אריין א נשמה אין א איד, קען מען זיך פארשטעלן א קל וחומר בן בנו של קל וחומר ווי גרויס די קדושה איז - ער פירט נישט אויס דעם הסבר דער תפארת שלמה, ס'איז בקיצור, אבער מ'פארשטייט אביסל די מכוון פון זיינע וועדטער.

הני בבלאי טפשאי דקיימי מקמי ספר תורה, זיי שטעלן זיך אויף פאר א ספר תורה, ווייל די ספר תורה איז קדוש, אבער פארוואס איז די ספר תורה קדוש, ווייל דער כותב האט עס געשריבן, אוו ער האט עס געשריבן אזוי ווי ס'באדארף צו זיין על פי הלכה, אוו ער האט מקדש געווען די אזכרות, ער האט מקדש געווען די ספר תורה, האט עס באקומען א קדושה ווייל א בשר ודם א סופר האט געשריבן, איז כל שכן א גברא רבה וואס האט א

הויכע נשמה, ער האט זיך אויסגעהיליגט די נשמה, די נשמה איז נאצלת ממקום גבוה וקדוש, ס׳איז נתקדש געווארן פון הקב״ה אליינס, ווי הויך און ווי הייליג איז א נשמה. דאס איז דער מכוון פון די וועלטער פון תפארת שלמה, ער זאגט **זה ספר**, פון א ספר קען מען זיך אראפ לערנען **תולדות אדם**, וואס מיינט א אדם, די קדושה פון א איד.

און דאס קען זיין **ובבואה לפני המלך**, אסתר המלכה איז געקומען פאר׳ן מלך מלכי המלכים, **אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה**, פון קדושת הספר תורה וואס מ׳זעהט אז דאס איז געשריבן פון א סופר בשר ודם, איז דאך כל שכן די נשמה פון א איד וואס איז פון הקדוש ברוך הוא, ווי הייליג און ווי גרויס איז די קדושה פון א איד, ווי גרויס איז די קדושה פון מרדכי הצדיק, וואס המן האט זיך פארלייגט אויף מרדכי הצדיק, וועגן דעם ישוב מחשבתו הרעה על ראשו.

זאגט דער פסוק, **ועתה כתבו לכם את השירה הזאת**, די תורה הקדושה, **ולמדה את בני ישראל** לערן אויס די אידישע קינדער, **שימה בפיהם**, די תורה איז נתקדש געווארן מיט זייער מויל, ווייל מ׳האט געשריבן און מ׳האט געזאגט ׳הריני כותב לשם קדושת ספר תורה׳, **למען תהיה לי השירה הזאת לעד**, איז מיר די שירה א עדות, **בבני ישראל**, ווי הייליג איז א איד, ווי חשוב איז א איד, און ווי גרויס איז די קדושה פון א איד.

שימה בפיה׳ם למע׳ן תהי׳ה, איז די סופי תיבות המ״ן, ווי הגאון רבי שמעון סופר האט געזאגט, מיט דעם איז נתבטל געווארן גזירת המן.

משפיע יראת שמים לזרעו וזרע זרעו

כ׳האב געקלערט אזוי, שטייט אין דרשות חתם סופר (לפסח דף רעג.) לגבי הכנסת ספר תורה, ער זאגט מ׳גיט אריין א ספר תורה בפומבי ברוב עם הדרת מלך מיט א גרויסן ציבור, און דער חתם סופר זאגט אן אינטערעסאנטן אויסדרוק, די קינדער און די אייניקלעך זעהן די שמחה פון הכנסת ספר תורה, ברענגט דאס אריין יראת שמים בזרעו וזרע זרעו, אזוי זאגט דער חתם סופר.

מ׳זעהט די גרויסע שמחה און די כבוד התורה ווען מ׳שרייבט א ספר תורה, וואס סוף כל סוף דער ספר תורה איז געשריבן געווארן דורך א בשר ודם און ס׳איז נתקדש געווארן דורך א בשר ודם, אבער מ׳איז מרבה אין די כבוד פון די תורה הקדושה, ווייל די גרויסע קדושה פון די תורה הקדושה האט נישט קיין שיעור למעלה, ממילא האט דאס נישט קיין שיעור מ׳זאל עס מאכן בפומבי פאר וויפיל אידן, ווי מער אידן ס׳קומען זיך צוזאם אלץ

גרעסער איז די כבוד התורה, וואס דאס ווייזט אז די קדושת התורה האט נישט קיין שיעור.

קען מען זיך פון דעם אראפ לערנען א מוסר השכל, די נשמה פון א איד וואס איז נובע קדושתה פון ויפח באפיו נשמת חיים, און דאס איז אפשר די קישור סוף התורה לתחילתה וואס רעדט פון בריאת שמים וארץ, דער אייבערשטער האט באשאפן א מענטש ויפח באפיו נשמת חיים, הקב"ה בכבודו ובעצמו ויפח באפיו נשמת חיים, קען מען זיך פארשטעלן ווי גרוים און ווי הייליג איז די קדושה, און אויב אזוי ווי קען זיך מתגבר זיין די תאות הגוף, א שפל'דיגע גוף, אויף א נשמה וואס איז אזוי הייליג, און קומט פון אזא מקום גבוה, וואס איז נאצל פון הקב"ה אליינס, ממילא אז ס'ברענגט אריין די הרהורים די מחשבות, ברענגט דאס אריין יראת שמים אין זיך אליינס, און אין די קינדער.

וועגן דעם דוד המלך זאגט, איינמאל טרעפט מען אין תהלים עבדו את ה' בשמחה, און איינמאל טרעפט מען עבדו את ה' ביראה, וועז ס'איז עבדו את ה' בשמחה מיט די שמחת התורה, מיט גרוים שמחה מיט א שמחה רבה, דאס ברענגט דעם עבדו את ה' ביראה, ס'ברענגט אריין דעם יראת שמים.

איך רעד דא צו מיינע קינדער און מיינע אייניקלעך, מ'זאל זיך מתבונן זיין מיטן שכל די ווערטער וואס מ'האט גערעדט דא, מיטן אייבערשטנס הילף וועט דאס אריינברענגען יראת שמים אין ענקערע הערצער.

דער אייבערשטער זאל העלפן גם אני הקטן דל המעשים, זאל נתעורר ווערן מיין הארץ ליראה את ה' כראוי, צו דינען דעם באשעפער עבודה תמה ונקיה לכבוד שמו יתברך, דער אייבערשטער זאל מיר העלפן איך זאל זוכה זיין צו זעהן ערליכע אידישע דורות, דורות ישרים ומבורכים, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, אין זכות פון די תורה הקדושה, די זכות פון שמחה פון די תורה הקדושה.

איך האב נאכגעזאגט היינט אין ישיבה אן אינטערעסאנטע גמרא, די גמרא זאגט אין יומא (דף ע.) דעם הייליגן טאג איז געווען עבודת היום, און ס'איז געווען קריאת התורה, נאך קריאת התורה וואס דער כהן גדול האט געליינט האט ער געזאגט אכט ברכות, די גמרא רעכנט אויס די ברכות, זאגט די גמרא ווען דער כהן האט געענדיגט די ברכות, האט זיך יעדער אינציגער איד וואס איז געווען אין די עזרה, מיטגעברענגט א ספר תורה פונדערהיים, א פערזענליכע ספר תורה און ער האט געליינט דערין, להראות חזותו לרבים, צו ווייזן די ספר תורה ברבים, און רש"י זאגט להראות חזותו לרבים, אז מ'האט געשריבן די ספר תורה מ'האט מקיים געווען זה קלי ואנוהו התנאה לפניו במצות, מיט א לבלר אומן, מיט א קולמוס נאה, דיו נאה, קלף נאה, א שיינע ספר תורה, און דאס האט

מען ארויסגענומען און געליינט דערין, און געוויזן איינער פארן צווייטן וואס פאר א שיינע ספר תורה מ'האט, דאס איז געווען אן עבודה יום הקדוש אין די עזרה. הפלא ופלא יעדער האט זיך מיטגעברענגט א ספר תורה צו ווייזן.

זעהט אויס פון דעם, אז אין דעם הייליגן טאג ווען ס'איז דער יום הדין, און מ'זוכט זכותים, מ'דארף האבן זכותים פאר א גוט געבענטשט יאר, איז דאס א זכות, אז מ'האט זיך מטריח געווען און מ'האט געלאזט שרייבן א ספר תורה בהידור, און דאס ווייזט מען ברבים, ס'זאל זיין ברבים, מען זאל דאס זעהן מעורר צו זיין די זכות למעלה, ווייל דאס איז א כבוד התורה, ס'איז כבוד פארן בורא כל עולמים, מ'האט מרבה געווען בכבוד התורה, מרבה געווען דעם כבוד פון בורא כל עולמים, און דאס איז א געוואלדיגע זכות דעם הייליגן טאג אנגעשריבן צו ווערן לטב ולחיין ולשלם.

ממילא פון דעם קען מען ארויסלערנען אז אין א צייט ווען מ'געט אריין א ספר תורה, און מ'האט מקיים געווען התנאה לפניו במצות, איז דאס א זמן מעורר רחמים צו זיין פאר זיך, פאר די בני בית, פאר אלע קינדער, פאר די איניקלעך, צו האבן ערליכע אידישע דורות, געזונט בגשמיות, געזונט ברוחניות, אלע ענינים וואס א איד דארף צו האבן, צרכי עולם הזה און צרכי עולם הבא.

דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו די ברכות האמורות בתורה, מ'זאל זוכה זיין צו לערנען, זוכה זיין מקיים צו זיין תרי"ג מצות התורה, זוכה צו זיין אן ערליכער איד, צו האבן יראת שמים פארן בורא כל עולמים, און דער אייבערשטער זאל העלפן אין דעם זכות וועלן מיר זוכה זיין צו די גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

הוכחה על השמחה וזכיה בקיום תרי"ג מצוות

מ'דארף משלב זיין סוף התורה לתחילתה, די סוף איז דאך די לעצטע מצוה פון כתיבת ספר תורה, און די ערשטע מצוה איז דאך פרו ורבו, ממילא איז דאס נישט קיין גרויסע קונץ דאס משלב צו זיין.

ס'איז דא תרי"ג מצות התורה, מ'עסט מצה, מ'שאקלט לולב, מ'בלאזט שופר, מ'לייגט תפילין יעדן טאג, ס'איז דא מצות יעדן טאג, און ס'איז דא מצות שבת און יו"ט, יעדע מצוה דארף מען מקיים זיין מיט גרויס שמחה, יעדע מצוה איז דאך א גרויסע זכיה, מ'דארף טאנצן און דאנקן און לויבן דעם באשעפער אויף יעדע מצוה פון די תרי"ג מצות, א בשר ודם האט די זכיה צו טון די רצון פון בורא כל עולמים.

מ'זאגט נאך פון די פוילישע רבי'ס, אז ווען ס'איז געווען די מכות ערוב זענען אלע חיות געקומען קיין מצרים, ווען ס'האט זיך געענדיגט מכות ערוב זענען די בהמות און חיות ארויסגעגאנגען אין א רקידה, זיי האבן זיך געזומען טאנצן, ווען האט נאך א בהמה און חיה מקיים געווען א מצוה, ווען האט מען זיי געהייסן, ווען האבן זיי געהאט אזא געלעגנהייט אז זיי זאלן קענען מקיים זיין מצות ה', דא איז געקומען א ציווי פון בורא כל עולמים פאר די בהמות און חיות אז אלע זאלן גיין קיין מצרים, האבן די בהמות און חיות און די עופות געטאנצן, אזא מין געלעגנהייט קומט נישט פאר נאר איינמאל ביי יציאת מצרים, חיות און די עופות זאלן באקומען א מצוה גיין קיין מצרים און מאכן דארט וואס מ'דארף צו מאכן, אלע חיות האבן זיך ארויסגעלאזט קיין מצרים, א געוואלדיגע זכיה זיי קענען מקיים זיין, ווען ס'האט זיך געענדיגט די מכות ערוב האבן זיי מקיים געווען א מצוה, אז זיי האבן מקיים געווען א מצוה זענען אלע חיות ארויסגעגאנגען אין א רקידה, אז זיי האבן געהאט די זכיה מקיים צו זיין א מצוה.

קען זיין תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים, וועו די בהמות און די חיות און די עופות האבן מקיים געווען א מצוה זענען זיי ארויסגעגאנגען אין א רקידה, איך אז איך בין יעדן טאג מקיים א מצוה, דארף איך דאך יעדן טאג טאנצן און זינגען פארן רבונו של עולם אז איך האב יעדן טאג א מצוה.

מ'זעהט ביי תיקון ליל שבועות האט מען מתקן געווען אזוי, מ'זאגט די ערשטע דריי פסוקים פון די סדרה און די לעצטע דריי, ווען מ'האט חתונה וואס דאס איז די ערשטע מצוה, איז מען מקיים די מצוה פון כי יקח איש אשה מיט ריקודין מיט מוזיק, מ'איז מקיים א מצוה מיט גרויס שמחה, אז דער אייבערשטער העלפט מ'האט די זכיה מ'איז מקיים די לעצטע מצוה, איז מען אויך מקיים די מצוה מיט מוזיק און מיט גרויס שמחה, קומט אויס די ערשטע מצוה און די לעצטע מצוה איז מען מקיים מיט מוזיק, ממילא איז כאילו מ'האט מקיים געווען אלע מצות בשמחה, איז דאס נישט נאר א שמחה פאר די איינע מצוה, נאר דאס איז א שמחה פאר אלעם אינצווישן, מ'האט דאך מקיים נאך מצות אינצווישן, ממילא די טאנצערי און די זינגערי גייט ארויף נישט נאר אויף די איינע מצוה, נאר דאס גייט ארויף אויף אלע מצות, פון די ערשטע מצוה ביז צו די לעצטע מצוה, אלעס גייט בשירה ובזמרה.

און דאס איז די קישור, אז ס'איז דא א שבע ברכות און ס'איז דא א חתן, און ס'איז דא סיום כתיבת האותיות, גייט דאס צוזאמען, דאס ברענגט ארויס א שמחה אויף אלע תרי"ג מצות, אלע מצות ווערן נתקיים מיט שמחה מיט פרייד און מיט א דאנק מיט א הודיה פארן רבונו של עולם, דער אייבערשטער האט אונז מזכה געווען מיט אלע מצות.

דער אייבערשטער זאל העלפן מ'זאל האבן די זכיה טאקע מקיים צו זיין אלע מצות בשמחה, מיט א פריילעך הארץ, מיט א ליסטיג געמיט אלעמאל.

במעמד "סיום כתיבת האותיות"
בביהמ"ד הגדול בוויליאמסבורג יע"א
מוצש"ק פרשת תרומה-זכור תשפ"א לפ"ק

מקדושת ס"ת שנכתב כתב מתוך הכתב עד למרע"ה, מוכח שקדושת האבות נטוע בבניהם אחריהם עד סוף כל הדורות

די גמרא זאגט אין מנחות דף ל', 'אמר רבי יהושע בר אבא אמר רב גידל אמר רב', האט רבי יהושע בר אבא נאכגעזאגט א מימרא פון רב גידל בשם רב, 'הלוקח ספר תורה מן השוק', וועז איינער קויפט א ספר תורה אין מארק, איז 'כחוטף מצוה מן השוק', אזוי ווי ער כאפט א מצוה פון שוק, פון גאס, 'כתבו', טאמער האט ער געשריבן א תורה, 'מעלה עליו הכתוב', ווערט געערעכנט, די תורה ווערט געערעכנט, 'כאילו קיבלו מהר סיני', אזוי ווי ער האט עס מקבל געווען פון בארג סיני.

קען זיין אזוי, ס'איז באקאנט א ווארט פון הגאון רבי שלמה קלוגער ז"ל, אין ספר חכמת התורה פרשת נשא, זאגט ער פשט, מ'פסק'נט להלכה אין יורה דעה סי' רע"ד סעי' ב', אז מ'טאר נישט שרייבן א אות אין די תורה שלא מתוך הכתב, דאס הייסט, ווען א סופר שרייבט די ספר תורה, מוז ער האבן פאר זיך א אנדערע ספר, און אריין קוקן יעדעס ווארט און נאכשרייבן דאס ווארט וואס ער זעהט, אזוי קען ער שרייבן אן אות, פארוואס פעלט אויס צו שרייבן א אות נאר מתוך הכתב, אפילו מ'געדענקט עס אויסנווייניג מוז מען עס שרייבן נאר מתוך הכתב. זאגט ער אזוי, ווייל דער אויבערשטער האט געוואלט ס'זאל זיין אויף יעדע ספר תורה, וואס יעדער איד שרייבט, די קדושה פון ספר תורה, וואס משה רבינו ע"ה האט געשריבן, וועגן דעם דארף מען שרייבן א ספר תורה פון א כתב, פון אן אנדערע ספר תורה וואס שטייט פאר אים, ס'זעהט אויס אזוי ווי איינער צינדט אן א ליכט פון א ליכט, ס'פעלט נישט פון יענעם, ער איז נאר מוסיף א נייע ליכט, עס קומט צו א נייע ליכט, ווען איינער שרייבט א ספר תורה מתוך הכתב וואס איז געשריבן געווארן פון א פריער'דיגע ספר תורה, וואס ס'האט א קדושה, ווייל ס'איז געשריבן געווארן פון א פריער'דיגע ספר תורה, אלעס מתוך הכתב, גייט עס צוריק ביז שלפניו ושלפני פניו, ביז צו די ספר תורה פון משה רבינו, וואס משה רבינו האט געשריבן, די ספר תורה וואס ער האט געשריבן אויפן בארג סיני, **במילא קומט אויס פאר יעדע ספר תורה, ווען מ'שרייבט עס פון א ספר תורה וואס איז געשריבן פון א ספר תורה, וואס איז געשריבן פון א ספר תורה, אלעס גייט צוריק ביז צו משה רבינו, במילא קומט אויס האט יעדע ספר תורה א קדושה פון די ספר תורה וואס משה רבינו האט געשריבן.**

לויט די קומט אויס די פשט אין די גמרא, הכותב ספר תורה, וועז איינער שרייבן א ספר תורה, שרייבט ער דאך אזוי ווי די הלכה איז, כתב מתוך הכתב, מעלה עליו הכתוב, רעכנט אים די תורה כאילו קיבלו מהר סיני, אזוי ווי ער האט עס מקבל געווען פון בארג סיני, ווייל ס'האט דאך די קדושה, איין ספר תורה פון די פריערדיגע ספר תורה, ס'גייט צוריק ביז צו די ספר תורה וואס משה רבינו האט געשריבן, וואס ער האט מקבל געווען פון בארג סיני.

מיט דעם קען זיין דער פשט אין פסוק, אין פרשת וילך, דארט איז די מצוה פון כתיבת ספר תורה, שטייט אין פסוק ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד לבני ישראל, מ'קען מקשר זיין סוף התורה לתחילתה, די לעצטע מצוה אין די תורה פון די תרי"ג מצוות, איז מצות כתיבת ספר תורה, די ערשטע מצוה איז מצות פרו ורבו, וועז איינער שרייבט א ספר תורה מתוך הכתב וואס איז געשריבן געווארן פון א כתב, קומט דאך אויס ס'וועט נמשך די קדושה פון די ספר תורה וואס משה רבינו האט געשריבן, די זעלבע זאך איז אויך אזוי, די אבות הקדושים זענען געווען מלא קדושה, מראשם ועד רגלם, אלע זייערע רמ"ח אברים אלע שס"ה גידים איז געווען לויטער קדושה אויפן העכסטן מדריגה עד אין שיעור, זיי האבן מקיים געווען מצות פרו ורבו מיט דעם וואס זיי האבן מוליד געווען יוצאי חלציהם, און דאס גייט אזוי דור אחר דור ביז אונזער דור איז נמשך געווארן פון די אבות על בנים א קדושה פאר די קינדער לבניהם אחריהם, אזוי ווי ס'וועט נמשך די קדושה פון א ספר תורה צו א ספר תורה וייל מ'שרייבט עס כתב מתוך הכתב, וועט נמשך די קדושה פון ספר תורה ביז משה רבינו, איז כל שכן וועט נמשך א קדושה פון די אבות הקדושים, א געוואלדיגע קדושה מאבות על בנים, במילא זענען מיר אלע זוכה צו א קדושה, יעדער איינער לפי בחינתו פון די קדושת האבות.

וועגן דעם שטייט אין פסוק, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, מ'זאל שרייבן כתב מתוך הכתב, כדי מ'זאל ממשיך זיין די קדושה פון ספר תורה וואס משה רבינו האט געשריבן, למען תהיה לי השירה הזאת, וועט אונז די תורה זיין לעד בבני ישראל, איז דאס א עדות אויף קדושת בני ישראל אויף די געוואלדיגע קדושה וואס יעדער איד האט, קדושת האבות לבנים וועט נמשך, דאס שטייט אין פסוק אין ספר בראשית, זה ספר תולדות האדם, פון א ספר תורה קען מען זעהן וי אזוי ס'וועט נמשך די קדושה פון תולדות האדם, פון אבות לבנים.

המן הרשע האט ארויס געגעבן א גזירה און ער האט געוואלט מאבד זיין כל היהודים, דער זיידע ז"ל אין ייטב לב פרשת תרומה זאגט אז המן האט געוואוסט אז די נשמות ישראל איז זייער הויעך, ס'איז זייער הייליג און ער קען נישט מזיק זיין קיין נשמה, המן האט אבער געטראכט אז די גופות פון בני ישראל, די גוף פון א איד האט נישט קיין

קדושה, ס'איז פונקט ווי א גוף פון א אנדערע בעל חי, במילא וועט ער קענען מאבד זיין די גופות פון די בני ישראל, אבער המן האט זיך טועה געווען, ווייל די גופות פון בני ישראל האבן אויך א געוואלדיגע קדושה, מכח די אבות הקדושים, וואס זייער גוף איז געווען מלא קדושה, די אבות הקדושים, אלע רמ"ח אברים, אלע שס"ה גידים, איז געווען מלא קדושה, און פון זיי ווערט נמשך קדושה לבניהם אחריהם, אויפן גוף פון א איד. דאס זאגט דער פסוק אין די מגילה, ובבואה לפני המלך, אמר עם הספר, האט זי געזאגט א ראיה צו ברענגען פון א ספר תורה, וואס פון א ספר תורה זעהט מען אז גופות בני ישראל האבן א געוואלדיגע קדושה, במילא איז ישוב מחשבתו הרעה על ראשו, האט המן געהאט א מפלה, ער האט נישט געקענט אויספירן זיין גזירה.

פארשטייט מען וואס עס שטייט אין חתם סופר אין די דרשות, ס'איז דא א מורא'דיגע ווארט וואס דער חתם סופר זאגט אין די דרשות (ח"ב עמוד רע"ג), לגבי די מצות כתיבת ספר תורה, ווען מ'גיט אריין א ספר תורה, זאגט דער הייליגער חתם סופר, אז מ'גיט אריין א ספר תורה בפומבי, דאס הייסט ברוב עם הדרת מלך, מ'גיט עס אריין ברבים, זאגט דער חתם סופר, די קינדער וועלן דאס געדענקען, בניו ובני בניו וועלן דאס געדענקען ווי דער טאטע האט אריין געגעבן א ספר תורה, און ס'גייט אריין יראת ה' בלב בניו ובני בניו, אזוי זאגט דער חתם סופר.

קען זיין אזוי, אז מ'איז מרבה בכבוד התורה וואס מ'האט געשריבן א נייע ספר תורה, מ'שרייבט עס בשמחה גדולה, לכבוד די הייליגע תורה, לכבוד דעם הייליגן באשעפער דער נותן התורה, און מען איז מסביר פאר די קינדער וואס איז די גרויסע שמחה, דער גרויסע שמחה איז אז ס'איז דא א געוואלדיגע קדושה אין די הייליגע תורה וואס מ'האט יעצט געשריבן פונדאסניי, א קדושה גדולה עד מאוד, ווייל דאס איז נאכגעשריבן כתב מתוך הכתב ביז צו די ספר תורה פון משה רבינו, במילא האט די ספר תורה א קדושה והמשכה פון די קדושת ספר תורה פון משה רבינו.

קומט דאך אויס בשעת מתן תורה, ווען מ'האט געגעבן די תורה אויפן בארג סיני, האט מען דאך געגעבן די תורה באימה וביראה, אידן האבן מקבל געווען די תורה מיט אן אימה ופחד, אזוי ווי ס'שטייט אין פסוק ויחרד כל העם אשר במחנה, קומט אויס וועט נמשך אויך א יראה גדולה מאבות לבנים, פון די אבות וואס זענען געשטאנען אויפן בארג סיני און מיטגעלעבט מעמד הנבחר מיט א געוואלדיגע יראה, וועט נמשך א יראה גדולה מאבות לבנים עד ימינו אלה ועד בכלל, און אונז זענען מיר אויך זוכה צו א בחינה פון יראה לויט אונזער ערך. קומט אויס לויט דעם גייט אריין אין די קינדער, אין די הארץ פון די קינדער און אייניקלעך א בחינה פון יראה, עס וועט נמשך יראה עילאה וואס איז אראפ

געקומען אויפן בארג סיני, און די יראה גיט אריין יראת שמים אין די קינדער און אין די אייניקלעך.

על כל פנים, אין אזא זמן וועל מיר אונז האפן אויף רחמי שמים מרובים, אז אונז זאלן מיר טאקע זוכה זיין צו די גרויסע אורות, יראת שמים און יראת חטא וואס עס ווערט נשפע אין אזא זמן, מ'זאל קענען מקיים זיין דעם עבדו את ה' ביראה.

ע"י כתיבת ס"ת נשפע ההבטחה ממעמד הנבחר
לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך

קען נאך זיין אן ענין אויף די גמרא וואס מיר האבן נאכגעזאגט, הכותב ספר תורה לעצמו כאילו קבלו מהר סיני.

קען זיין אזוי, אין בבא מציעא דף פ"ה, די גמרא זאגט דאס אויפן פסוק לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם, דערציילט די גמרא אזוי, רב יוסף, דער אמורא רבי יוסף, איז געזעצן פערציג תעניתים, און מ'האט אים געליינט, פון הימל האט ער גהערט ווי א בת קול, דעם פסוק לא ימושו מפיך, נאך פערציג תעניתים האט ער גהערט א בת קול, א בשורה, 'לא ימושו מפיך, זאגט די גמרא, האט ער געפאסט פערציג אנדערע תעניתים, האט ער ווידער גהערט א בת קול, לא ימושו מפיך ומפי זרעך, האט ער געפאסט צום דריטן מאל פערציג תעניתים, דעמאלטס האט ער גהערט פון הימל אזא בשורה, לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, האט ער געזאגט, מער בעהט ער שוין נישט, מכאן ואילך לא צריכנא, כ'דארף שוין נישט בעטן, ווייל התורה מחזרת אחר אכסניא שלה, אזוי ברענגט די גמרא א מעשה.

מיט דעם קען מען פארשטיין, געבן א הסבר, די גמרא ברענגט אין מסכת שבת, הוסיף משה יום אחד מדעתו, הקב"ה האט געוואלט געבן די תורה אין דעם דריטן טאג, דאס הייסט נאך צוויי טעג פרישה, און משה רבינו האט מוסיף געווען א דריטע טאג פרישה, און ערשט נאכדעם האט מען געגעבן די תורה, אזוי ווי מ'ווייסט אז בז' בסיון ניתנה תורה, יעדער שטעלט זיך די קשיא, משה רבינו האט מדחה געווען קבלת התורה מיט א גאנצן טאג, פארוואס?

נאר ס'שטייט פונעם רבי ר' מענדעלע פון רימנוב ז"ל ער האט געזאגט, פון ראש חודש סיון ביז שבועות האבן די אידן מתפלל געווען אהבה רבה, און דער רבי ר' הערש פון רימנוב ז"ל האט געזאגט אז אין די ג' ימי הגבלה האבן זיי מתפלל געווען והאר עינינו בתורתיך.

קען זיין אזוי, אין דעם ערשטן טאג האבן זיי מתפלל געווען אויף זיך אליין, אז זיי זאלן זוכה זיין מצליח זיין אין לימוד התורה, האבן זיי געבעטן דעם והאר עינינו בתורתיך, און זיי האבן באקומען א ברכה אויף דעם, האבן זיי דעם צווייטן טאג ווייטער מתפלל געווען אויף די קינדער, און זיי האבן באקומען אויף דעם אויך א ברכה, דעם דריטן טאג האבן זיי מתפלל געווען אויך אויף די אייניקלעך, און דעמאלטס האבן זיי באקומען א ברכה לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, וועגן דעם האט משה רבינו מוסיף געווען יום אחד מדעתו, כדי ס'זאל זיין דריי טעג ימי הגבלה, דריי טעג ימי תפילות. אינעם ערשטן טאג האבן זיי באלד באקומען די בשורה לא ימושו מפיך, דעם צווייטן טאג האבן זיי באקומען די בשורה, לא ימושו מפיך ומפי זרעך, דעם דריטן טאג האבן זיי באקומען די בשורה לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, וועגן דעם האבן זיי זוכה געווען צו אן הבטחה מעתה ועד עולם.

דער רב יוסף וואס האט געפאסט, דריי מאל האט ער געפאסט, דער רב יוסף האט געזאגט, אי לאו האי יומא דקא גרים, וואס מ'האט מתפלל געווען דריי טעג תפילות, פאר זיך פאר די קינדער און פאר די אייניקלעך, מעתה ועד עולם, און ס'איז געקומען אזא הבטחה מעתה ועד עולם, האט ער אויך זוכה געווען פון די ברכה פון די הבטחה האט ער זוכה געווען צו כתרה של תורה, אי לאו האי יומא דקא גרים, וואס אין דעם דריטן טאג וואס מ'האט מתפלל געווען, כמה יוסף איכא בשוקא, וואלט ער נישט געווען דער רב יוסף, נאר בכח דעם הבטחה נאך דריי טעג תפילה האט ער זוכה געווען צו כתרה של תורה.

קען זיין פשט אין מדרש, מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, פון וואו האבן די אידן זוכה געווען צו ברכת כהנים, צו די ברכה פון ברכת כהנים יברכך ה' וישמרך, שטייט אין מדרש, יברכך ה' בבנים, נאך א מדרש, יברכך ה' בתלמוד, דאס גייט צוזאמען, דער אויבערשטער זאל בענטשן אידישע קינדער ס'זאל זיין כל בניך לימוד ה', מ'זאל זוכה זיין צו קינדער לומדי תורה מיט יראת ה' הקדומה, פון וואו האבן אידן זוכה געווען צו די ברכה, זאגן די רבנן ממתן תורה, פון די תפילות וואס די אידן האבן מתפלל געווען דריי טעג, האבן זיי מתפלל געווען אויף זיך אויף די קינדער און אויף די אייניקלעך, נאכדעם האבן זיי באקומען אן הבטחה א ברכה, לא ימושו מפיך ומפי זרעך מעתה ועד עולם, וועגן דעם איז דא אזא ברכה, יברכך ה' בבנים, יברכך ה' בתלמוד, מ'זאל האבן קינדער לומדי תורה ערליכע קינדער.

נשפע תפילות האבות שהתפללו בשעת מתן תורה

עס קען נאך זיין אזוי, דער זיידע ז"ל אין ייטב לב פרשת תולדות, טייטשט אויס די גמרא אין יבמות דף ס"ד, מפני מה היו אבותינו עקורים, פארוואס זענען די אבות געווען עקורים, זיי האבן נישט געהאט קיין קינדער, מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, הקב"ה גליסט צו די תפילה פון צדיקים, ער פרעגט די קשיא, פארוואס זאלן נישט מקוים ווערן ביי די צדיקים והיו טרם יקראו ואני אענה, פארוואס פעלט אויס אז זיי זאלן מתפלל זיין, זאגט ער אזוי, ווייל ס'שטייט אין זוהר הקדוש (תולדות דף קלז.), עשרין שנין, צוואנציג יאר, אשתהה יצחק עם אתתיה, האט יצחק פארזוימט מיט רבקה אמינו, ולא אולידת, זי האט נישט געהאט קיין קינדער, עד דצלי צלותא, ביז ער האט מתפלל געווען, ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו, פארוואס, זאגט דער זוהר, בגין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא, אז ס'זאל ניתוסף ווערן רב קודשא, לכל מאן דאיצטריך, דורך די צלותהון דצדיקיא, דורך תפילה פון צדיקים.

שטייט אין די ספרים וואס זענען מסביר דעם זוהר הקדוש, ישועות ישראל איז אזוי ווי א מעין הנובע, ווי א קוואל וואס ס'קוועלט, ס'קוועלט ישועות, מיד ולדורות, וועגן דעם איז הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים, כדי ווען א צדיק איז מתפלל ווערט געעפנט א צינור פון שפע, און ס'ווערט אויסגעגראבן א קוואל פון ישועות פאר ווער ס'דארף שפעטער אזא מין ישועה און ער איז נישט בכח זיך צו אויספועלן א ישועה, ס'ווערט אבער אויסגעפועלט א ישועה דורך די תפילה פון צדיקים.

ווען איינער שרייבט א ספר תורה, און ער איז גומר די מצוה פון כתיבת ספר תורה, דעמאלטס ענדיגט זיך די מצוה פון כתיבת ספר תורה, און ס'הייבט זיך אן די מצוה פון לימוד התורה, דער פעטער ז"ל טייטשט, שמעתתא בעי צלותא, צו פארשטיין אן הלכה, צו פארשטיין א סוגיא, דארף מען מתפלל זיין, צלותא איז א לשון תפילה, א בשר ודם זאל קענען פארשטיין תורה הקדושה, דאס איז נישט אזא פשוטע זאך, אונז דארף מיר זיך אויסווייזען און אויסבעטן ביים הייליגן באשעפער, דער חונן לאדם דעת, א הארציגע תפילה, א הארציגע בקשה פאר'ן באשעפער, ותן בליבינו בינה, דער אויבערשטער זאל אריין געבן אין הארץ פארשטאנד, להבין ולהשכיל, מ'זאל פארשטיין און זיין פארשטענדליך מיטן שכל, לשמוע צו פארשטיין צו לערנען, ללמוד וללמד, צו לערנען פאר זיך און צו לערנען מיט אנדערע, א הארציגע בקשה פאר'ן הייליגן באשעפער, והאר עינינו בתורתיך, דער אויבערשטער זאל דערלייכטן די אויגן אין די תורה הקדושה, ודבק לבינו במצוותיך, און ער זאל מדבק זיין דאס הארץ, א אידיש הארץ, אין די מצוות ה', ויחד לבבינו, ער זאל מייחד דאס הארץ, לאהבה וליראה את שמך, צו אהבת ה', צו יראת ה'.

א מענטש הייבט אן צו טראכטן אין זיין מצב, זיין נידעריגן מצב, ווען א מענטש - אדם מועד לעולם - איז ער דאך אין א שווערן מצב, אין א נידעריגן מצב, סיי אין תורה, און סיי

אין מצוות, קען זיך אים דאכטן פון וואנעט ווייסט ער אז ס'וועט נתקבל ווערן זיינע תפילות וואס ער איז מתפלל אויף הצלחה אין לימוד התורה, אבער דאס קען זיין א נחמה א טרייסט פאר א איד, בשעת מתן תורה האבן אידן מתפלל געווען אזוי ווי מיר האבן נאכגעזאגט פון הרב הקדוש מרימנוב, די זעלבע שטייט אין ייטב פנים אויפן פסוק ויחן שם ישראל, אז ס'איז א לשון פון תפילה, די אבות הקדושים בשעת מתן תורה האבן מתפלל געווען אויף הצלחה אין תורה, האבן זיי געעפנט א צינור פון השפעה פאר אונז בגשמיות וברוחניות, געוואלדיגע גרויסע השפעות אין לימוד התורה און מ'זאל זוכה זיין צו פארשטיין הבנה אין די תורה הקדושה.

וועגן דעם, רב יוסף בגודל ענוותנותו האט געזאגט, אי לאו האי יומא דקא גרים, וואס די אבות האבן מתפלל געווען, וועז נישט דעם טאג וואס די אבות האבן שוין מתפלל געווען בשעת מתן תורה, און זיי האבן געעפנט א צינור און א קוואל פאר הבנת תורה הקדושה, בכח די אייגענע תפילות האט רבי יוסף מיט זיין גרויסע ענווה געהאלטן אז ער וואלט נישט זוכה געווען צו זיינע גרויסע הויכע מדריגות אין תורה.

זאגט דער מדרש, מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, יברכך ה' בבנים, יברכך ה' בתלמוד, מ'זאל האבן קינדער לומדי תורה, וביראה טהורה, ווי דער מדרש זאגט וישמרך מיצר הרע, פון וואו האט מען דאס זוכה געווען פון די תפילות האבות בשעת מתן תורה.

דאס קען זיין פשט אין די גמרא, הכותב ספר תורה לעצמו, וועז איינער שרייבט א ספר תורה פאר זיך, און וועז ער שרייבט א ספר תורה איז ער מתפלל, ער בעהט דעם הייליגן באשעפער, א הארציגע תפילה צום הייליגן באשעפער, אויף הצלחה אין לימוד התורה, ער איז מתפלל פאר זיך אליינס, ער איז מתפלל פאר זיינע קינדער, ער איז מתפלל פאר די אייניקלעך, איז כאילו קבלו מהר סיני, אזוי ווי ער האט מקבל געווען די תורה אויפן בארג סיני, און די אבות הקדושים האבן דעמאלטס מתפלל געווען און ס'איז נתקבל געווארן זייער תפילה לרחמים ולרצון, אזוי אויך וועט נתקבל ווערן זיינע תפילות, ס'וועט נתקבל ווערן תפילותינו ובקשתינו עלינו ועל דורותינו, אז מ'זאל געבענטשט ווערן מיט קינדער זרע קודש תלמידי חכמים וחסידים העושים באימה וביראה רצון קונם. און דאס קען זיין פשט וואס דער חתם סופר זאגט, ס'גייט אריין יראת ה' בלב בניו ובני בניו, דורך די תפילות ובקשות צום הייליגן באשעפער וואס איז נמשך פון די תפילות פון די אבות בשעת מתן תורה. במילא איז דער זמן מוכשר מעורר צו זיין די תפילות פון די אבות הקדושים וואס זיי האבן מתפלל געווען אויף הצלחה פאר די קינדער אין תורה און אין מצוות.

ע"י כתיבת ס"ת נשפע רפואות וישועות
כמו במעמד הנבחר

במילא איז דער זמן יעצט זיך אויסצובעטן פאר'ן הייליגן באשעפער, **אנא ה' הושיעא נא!,..... אנא ה' הצליחה נא!,..... אז מ'זאל זוכה זיין צו לערנען די תורה הק', מ'זאל זוכה זיין צו הבנת התורה, צו פארשטיין תורה, מ'זאל זוכה זיין צו התמדת התורה, זוכה צו זיין צו ידיעת התורה, זוכה צו זיין צו יראת ה' הנכבד והנורא, מקיים צו זיין די מצוות ה' בשמחה באהבה, מתוך בריות גופא, מ'זאל זיין געזונט בבריאות הגוף.**

הכותב ספר תורה לעצמו כאילו קבלו מהר סיני, בשעת מתן תורה אויפן בארג סיני איז נתרפאו כל החולים, ס'איז געווען אזא זמן א עת רצון, אלע חולים זענען נתרפא געווארן, הכותב ספר תורה לעצמו, איז כאילו קבלו מהר סיני, במילא איז דער זמן מוכשר אויף צו בעטן אז מיר זאלן אלע, שנזכה כולנו, אלע זאלן זוכה זיין צו בריאות השלימות צו אריכות ימים ושנים אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, און א רפואה שלימה לחולי ישראל.

ע"י כתיבת ס"ת נשפע שפע פרנסה בהרחבה גדולה
כמו במעמד הר סיני

דער פרקי דרבי אליעזר זאגט אז מתן תורה איז געווען בחצות היום, שטייט אין אמרי נועם אויף יו"ט שבועות, דריי טעג פרישה, יעדן טאג איז דאך פיר און צוואנציג שעה, איז דריי טעג פרישה ע"ב שעות, צוויי און זיבעציג שעה, און אז מ'וועט מצרף זיין ביי חצות איז געווען מתן תורה, קומט צו נאך זעקס שעה, איז עס ע"ח שעות, אכט און זיבעציג שעה האט געדויערט ביז מ'האט געגעבן די תורה, ער זאגט דאס איז בגימטריא דריי הויו"ת (ג' פעמים י'ה'ו'ה), אזוי זאגט דער אמרי נועם. דער בעלזער רב זאגט ע"ח איז בגימטריא לח"ם, דאס מיינט פרנסה, דורך מתן תורה איז נשפע געווארן פרנסה, לחם לבני ישראל.

קען זיין וועגן דעם האט משה רבינו מוסיף געווען יום אחד מדעתו, ווייל ער האט געוואלט ס'זאל זיין דריי טעג פרישה, במילא וועט ווערן א חשבון פון ע"ח שעות, און אז ס'וועט זיין ע"ח שעות ביז צו מתן תורה, וועט נשפע ווערן פאר אידישע קינדער השפעות גשמיות, השפעות מזוני, ס'וועט זיין בהרחבה.

וועגן דעם האט רבי יוסף געזאגט, אי לאו האי יומא דקא גרים וואס משה רבינו האט מוסיף געווען נאך א טאג, דורך דעם איז געווארן ע"ח שעות, איז נשפע געווארן לח"ם,

ס׳איז נשפע געווארן פרנסה פאר אידישע קינדער, איז כמה יוסף איכא בשוקא, מ׳וואלט זיך געדארפט ארום פלאגן פאר פרנסה, זיך ארום דרייען אין די גאס, דורך דעם וואס משה רבינו האט מוסיף געווען יום אחד מדעתו, איז געווארן א גרויסע שפע פון פרנסה פאר אידישע קינדער.

הכותב ספר תורה לעצמו כאילו קבלו מהר סיני, במילא אין אזא צייט ווערט נשפע שפע רב פרנסה בריווח בהרחבה גדולה פאר אלע אידישע קינדער, זאל דער אויבערשטער העלפן מיר זאלן זוכה זיין מקבל צו זיין די אלע השפעות טובות בכח פון די תורה הקדושה, אלע השפעות טובות בגשמיות, אלע השפעות טובות ברוחניות, ביז מיר וועלן זוכה זיין מקבל צו זיין פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

ברכת הקודש וקריאה של חיבה

לחיים! די תורה הקדושה זאל משפיע זיין אויף אונז אלע חיים ברכה ושלום, פרנסה בהרחבה גדולה, בריאות השלימות, אריכות ימים ושנים, שיבה טובה, זרע ברך ה׳.

דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל זוכה זיין צו לערנען די הייליגע תורה מקיים צו זיין די מצוות ה׳ מיט הרחבת הדעת על מי מנוחות, מקיים צו זיין אלע מצוות דאורייתא און דרבנן, בין אדם למקום און בין אדם לחבירו, זוכה צו זיין ללמוד וללמד די תורה הקדושה מיט התמדה מיט הבנה, זיך מייגע צו זיין אין די תורה, מכוון צו זיין לאמיתה של תורה, מ׳זאל נישט נכשל ווערן בדבר הלכה, מ׳זאל זוכה זיין ליראה את השם, ולדבקה בה בדיבוק חברים, מרים צו זיין דעם קרן התורה, מ׳זאל מיר זוכה זיין מרבה צו זיין תורה בתלמידים, מרחיב צו זיין די גבולי הקדושה און כבוד השי״ת דער נותן התורה, מ׳זאל זעהן תענוג ונחת דקדושה פון אלע קינדער, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות תלמידי חכמים ויראי ה׳ בעלי מידות טובות, לתפארת אבותי הקדושים.

יעצט וויל איך מכבד זיין איינצולאדענען אלע אנשי שלומינו, ידידינו תלמידינו, צו די שמחת הכנסת ספר תורה, עס וועט אי״ה זיין זונטאג פרשת כי תשא שושן פורים דמוקפים, וואס לויט כמה מפרשים איז דאס אריין געבן די ספר תורה דאס הייסט גומרה של תורה, וויל איך בעטן מ׳זאל מקיים זיין תנו כבוד לתורה מיט א שמחה גדולה אזוי ווי ס׳פאסט זיך פאר די תורה הקדושה און פאר השי״ת דער נותן התורה.

מיר האבן דערמאנט די מורא'דיגע וועלטער פונעם חתם סופר, מ'גיט אריין א ספר תורה בפומבי, דער חתם סופר זאגט מ'זאל עס אריין געבן בפומבי ברוב עם הדרת מלך, דער חתם סופר זאגט אז די קינדער וועלן דאס געדענקען, ס'ברענגט אריין אין זייערע הערצער יראת שמים עד עולם.

זאל דער אויבערשטער העלפן אז די הייליגע וועלטער פונעם חתם סופר זאל מקוים ווערן ביי אונז, אין דעם דור שפל, אונז לעבן מיר אין א דור פון ירידת הדורות באופן נורא, מיר האפן אז פון די שמחת התורה ברבים וועט אריין גיין יראת שמים בלב האבות והבנים, זיי מעורר צו זיין צו די זמנים וואס מיר זענען אלע געשטאנען אויפן בארג סיני, און גאנץ כלל ישראל האט געזאגט בלב ובנפש דעם נעשה ונשמע, מ'האט מקבל געווען די תורה לשמור ולעשות ולקיים, סיי יענעם דור ביים מעמד הנבחר און סיי אין אלע דורות, זאל דער אויבערשטער העלפן מיר זאלן זוכה צו די הייליגע השפעות, כל העם הנאספים פה, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מיר וועלן זוכה זיין מקבל צו זיין פני משיח צדקינו בב"א.

במסיבת לחיים קודם הוצאת הספר תורה לרחובה של עיר קרית יואל יע"א

יום א' פרשת כי תשא - שושן פורים דמוקפין תשפ"א לפ"ק

די גמרא זאגט אין מנחות דף ל' אמר רבי יהושע בר רבה אמר רב גידל אמר רב, רבי יהושע בר רבה האט נאכגעזאגט פון רב גידל וואס האט נאכגעזאגט בשם רב, הלוקח ספר תורה מן השוק, איינער וואס קויפט א ספר תורה אין מארק, כחוטף מצוה מן השוק, איז אזוי ווי ער כאפט א מצוה, כתבו טאמער האט ער געשריבן א ספר תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו קבלו מהר סיני, איז אזוי ווי ער האט עס מקבל געווען אויפן בארג סיני, אזוי זאגט די גמרא.

קען זיין פשט, ס'איז באקאנט דער פרשת דרכים זאגט, ס'איז א חסד פון השי"ת מצרף צו זיין דעם טוב העתיד, די מעשים טובים וואס א מענטש וועט טוהן לעתיד רעכנט שוין דער אייבערשטער צו יעצט, און דאס נישט גוטע רעכנט ער נישט, מען זעט אין מצרים אידן האבן נישט געהאט קיין זכותים, און דער אייבערשטער האט זיי צוגערעכנט דעם זכות פון מתן תורה, אזוי ווי רש"י זאגט וען מ'וועט ארויסגיין פון מצרים וועלן זיי מקבל זיין די תורה, אין דעם זכות האט מען זיי געמאכט די נסים שוין אין מצרים, איי הקב"ה האט דאך געזען אז אין מדבר וועלן זיי טוהן אנדערע זאכן אויך, דאס האט שוין דער אייבערשטער נישט געקוקט, אזוי שטייט אין פרשת דרכים, דאס איז אזא מדת החסד פון אייבערשטן, דאס קוקט ער יא און דאס קוקט ער נישט.

דער זיידע ז"ל אין ייטב לב פרשת ויחי איז אביסל מסביר דאס ענין, זאגט ער משה רבינו האט מודיע געווען פאר די אידן אין מצרים, אז וען מ'וועט ארויסגיין פון מצרים וועט מען מקבל זיין די תורה, אידן האבן דאס געהערט אין מצרים און זיי האבן שוין אין מצרים במחשבה זיך מקבל געווען בקבלת הלב, אז וען מ'וועט ארויסגיין פון מצרים וועלן זיי מקבל זיין די תורה אויפן בארג סיני, קומט אויס אז קבלת התורה דאס האבן זיי שוין געקלערט אין מצרים און האבן שוין געטראכט דערפון, און זיי האבן געהאט א פעסטע קבלה אויף דעם, וועגן דעם האט הקב"ה מצרף געווען דעם זכות העתיד, אבער דאס וואס מ'האט געזינדיגט אין מדבר, דאס האבן זיי נאכנישט געטראכט אין מצרים, ס'איז נישט געווען קיין שום מחשבה, ממילא האט הקב"ה נישט געקוקט אויף דעם, אזוי זאגט דער זיידע ז"ל אין ייטב לב פרשת ויחי.

אין ייטב פנים אין די תורות אויף ראש השנה, וויל ער ממליץ טוב זיין אויף אידישע קינדער צום יום הדין, אז מ'זאל ארוסגיין זכאי בדין אום ראש השנה, זאגט ער, די גמרא

אין קידושין זאגט העולם נידון אחר רוב, די וועלט ווערט נידון נאך רוב, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות, זאגט דער זיידע ז"ל לויט דעם פרשת דרכים קען מען מצרף זיין אלע מעשים טובים וואס ער וועט טוהן אין עתיד, ער און זיינע קינדער כולם חזי לאיצטרופי, ממילא ווערט נתרבה די זכיות, איי די עבירות פונעם עתיד צי פון זיינע קינדער, דאס איז דער אייבערשטער נישט מצרף, ממילא ווערט נתרבה זכיות, גייט מען ארויס זכאי בדין אום ראש השנה, אזוי זאגט דער זיידע ז"ל א מליצה ישרה צום הייליגן טאג.

קען זיין אזוי, ראש השנה פאר תקיעת שופר אינעם עצם טאג ראש השנה צי יום כיפור, שטייט א איד בחרדת הדין באימה ופחד, און אז ער שטייט אין אזא מצב א איד ווייסט ס'איז ראש השנה, האט דאך יעדער איד א ערנסטן הרהור, און איז מקבל אויף זיך קבלת טובות, אז ער וועט לערנען תורה און האלטן די מצות אינעם עתיד, וויבאלד אז ס'איז דא א קבלה טובה איז דער אייבערשטער מצרף די תורה הקדושה און אלע מצות וואס ער וועט לערנען און פאלגן דעם יצר טוב, מה שאין כן דאס וואס ער וועט נעבעך אין עתיד זינדיגן, פון דעם טראכט ער נישט ראש השנה, חלילה אין הייליגן טאג אזוי צו טראכטן, ממילא איז דאס דער אייבערשטער נישט מצרף נאר די מעשים טובים, וועגן דעם גייט מען ארויס זכאי ראש השנה.

האב איך געקלערט דאס איז באמת די תפלה וואס א איד איז מתפלל וועז מ'קומט אריין דעם הייליגן טאג ראש השנה, יהי רצון שירבו זכיותינו, וואס הייסט יהי רצון שירבו, אויב האט ער זכיות האט ער, אויב ס'איז דא איז דא, אויב ס'איז נישטא איז נישטא, וואס קען מען בעטן שירבו זכיותינו, וואס איז שייך א תפלה אויף דעם. נאר די תפילה איז יהי רצון דער אייבערשטער זאל מצרף זיין די מעשים טובים לעתיד, ממילא וועט נתרבה ווערן די זכיות.

המן הרשע האט גוזר געווען ואת דתי המלך אינם עושים, ער האט געהאט וואס מקטרג צו זיין, ס'איז נישט געווען רוב זכאי, נאר ס'איז נעבעך געווען פארקערט, וועגן דעם האט ער מקטרג געווען און געזאגט, ולמלך, דער מלך מלכי המלכים, אין שוה להניחם, אבער אידישע קינדער וועז מרדכי הצדיק האט זיי מעורר געווען צו תשובה, האבן זיי זיך מקבל געווען במחשבה מקיים צו זיין די מצות ה', האט זיי דער אייבערשטער שוין מצרף געווען אלע מצות וואס זיי וועלן טוהן, ממילא איז נתרבה געווארן די זכיות. איז נתבטל געווארן די גזירת המן.

קען זיין פשט אין מדרש - ס'איז דא א מדרש, בזכות פון ואכלו את הבשר בלילה הזה, בזכות זה בלילה ההוא נדדה שנת המלך. פרעגט מען דאך די קשיא מ'איז דאך געווען אין

גלות מדי, איז דאך נישט געווען קיין בית המקדש מ'האט נישט געגעסן קיין קרבן פסח, ווי קען מען זאגן אין זכות פון ואכלו את הבשר בלילה הזה. נאר באמת ס'איז טאקע געווען פסח אויף די נאכט און מ'האט טאקע נישט מקריב געווען בפועל קיין קרבן פסח, זיי האבן זיך אבער במחשבה מקבל געווען אז ווען דער אייבערשטער וועט העלפן, דאס בית המקדש וועט אויפגעבויעט ווערן נאכאמאל, מ'וועט גיין קיין ירושלים עיה"ק וועט מען מקריב זיין א קרבן פסח, האט זיי דער אייבערשטער שוין מצרף געווען דעם קרבן פסח פון לעתיד, די זעלבע האבן זיי זיך מקבל געווען צו געבן מחצית השקל, אפילו דעמאלטס האט מען נישט געגעבן, אבער ווען ס'וועט צוריק אויפגעבויעט ווערן די בית המקדש וועט מען נאכאמאל מקיים זיין ונתנו איש כופר נפשו לה', זיי האבן אלעס מקבל געווען במחשבה, האט זיי שוין דער אייבערשטער מצרף געווען די מצוה פון מחצית השקל, און ס'איז נתבטל געווארן די גזירת המן.

שטייט אין די מגילה ובבואה לפני המלך אמר עם הספר, שטייט אין אמרי נועם פונעם בן המחבר, אמר עם הספר, 'אמר' מיט די ווארט 'ספר' איז בגימטריא 'שופר', מרדכי הצדיק איז געגאנגען מבטל זיין די גזירה מיטן כח פון תקיעת שופר. פונקט ווי ביי תקיעת שופר מיטן כח פון מחשבה טובה איז הקב"ה מצרף נאר די טוב העתיד, און נישט דאס נישט גוטע, איז אזוי ווי כלל ישראל האט זיך מקבל געווען להטיב ולא להרע, האט הקב"ה מצרף געווען די מעשים הטובים פון עתיד, און ס'איז נתרבה געווארן די זכיות, איז געווארן דער דור כולו זכאי, ממילא איז געשען דער נס.

בשעת בריאת העולם האט הקב"ה זיך אויסגענומען א תנאי מיט די וועלט במעשה בראשית, אם ישראל מקבלים התורה מוטב, ואם לאו אויב נישט, איז ער מחזיר העולם לתוהו ובוהו. פרעגט מען דאך די קשיא, די גמרא אין שבת פ"ח זאגט, ויתיצבו בתחתית ההר, שכפה עליהם ההר כגיגית, און מ'האט געגעבן די תורה בכפיה און ס'איז דא א מודעה, אז ס'איז דא מודעה איז דאך נישט נתקיים געווארן די תנאי פון קבלת התורה, ווי אזוי האט די וועלט א קיום. מוזן מען זאגן הקב"ה האט מצרף געווען דעם טוב העתיד, דאס וואס 'הדור קבלוה בימי אחשורוש' וואס מ'וועט שפעטער מקבל זיין די תורה מרצון ומאהבה, האט שוין דער אייבערשטער מצרף געווען, ממילא איז נתקיים געווארן די תנאי, האט די וועלט א קיום.

ווען דער אייבערשטער העלפט א איד און ער איז זוכה מקיים צו זיין די מצוה פון כתיבת ספר תורה, מאכט ער א גרויסע שמחה לכבוד די חשוב'ע הייליגע מצוה, אבער ער הייבט אן אריינצוטראכטן זיין אמת'דיגע מצב, מיעוט לימודו בתורה, ווי ווייניג מ'האט זוכה געווען עוסק צו זיין בתורה, ווי אזוי זיין מדריגה איז אין עבודת ה' אין יראת ה', איז לב יודע

מרת נפשו, נו אויב אזוי לשמחה מה זו עושה, וואס האט ער זיך צו פרייען, ער דארף זיך שעמען פאר די תורה הקדושה, ווי אזוי גייט ער צו מיט א שמחה צו די תורה הקדושה.

אבער אז מ'טראכט אריין און מ'זאגט מה דהוה הוה מכאן ואילך חושבנא, מ'נעמט זיך פאר א קבלה בלב און א ריכטיגע מחשבה, אז פון היינט מאל אן און ווייטער, האט ער א רצון ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך, איז דער אייבערשטער קוקט אויפן עתיד, זיינע מעשים טובים העתיד, נישט נאר פון אום, נאר פון זיינע קינדער. און כידוע דער חתם סופר זאגט אז ווען מ'גיט אריין א ספר תורה, איז דאס א זמן וואס די קינדער זעהן דאס, ברענגט דאס אריין יראת שמים אין זיינע קינדער און אין זיינע קינד'ס קינדער, ס'ברענגט אריין יראת שמים אויף די קינדער אויף די אייניקלעך די דורות העתידים, צו לערנען תורה צו דינען דעם הייליגן באשעפער, ס'ברענגט אריין א מחשבה טובה פאר זיך אליינס, און פאר די קינדער און פאר די אייניקלעך אויפן עתיד, אז ס'איז דא א מחשבה טובה, איז הקב"ה מצרף אלע מעשים טובים פון אום אליינס, און פון זיינע קינדער, ממילא ווערט נתרבה די שמחה בלב, הקב"ה איז מצרף די אלע מעשים טובים פון דעם עתיד, איז די שמחה אויפן עתיד.

אין תפלה למשה קאפיטל כ"ה זאגט דער זיידע ז"ל א מקור צו דעם פרשת דרכים, ער זאגט דער שם הוי"ה ווייזט היה הוה ויהיה, אז ביי הקב"ה איז אלעס איינס, דער עבר מיט'ן הוה און דער עתיד, דאס ווייזט דער שם הוי"ה הק', היה הוה ויהיה.

דוד המלך זאגט זה היום עשה הוי"ה, הקב"ה וואס ווערט אנגערופן מיטן שם הוי"ה, היה הוה ויהיה, ביי הקב"ה איז דער עבר מיט'ן הוה און מיט'ן עתיד אלעס איז אליינס, וועגן דעם איז ער מצרף די עתיד, וועגן דעם נגילה ונשמחה בו, קען מען זיך פרייען עכ"פ אויפן עתיד.

וועגן דעם זאגט די גמרא הכותב ספר תורה, ווען איינער שרייבט א ספר תורה און ער פריידט זיך א שמחה גדולה ועצומה, הגם ער וויסט זיין מצב אז ער איז א עני בדעת, אבער דאך פריידט ער זיך, ער פריידט זיך אויפן עתיד, דער אייבערשטער זאל אום העלפן ער זאל קענען מהיום והלאה זיצן און עוסק זיין בתורה, און דינען דעם באשעפער, איז כאילו קבלה מהר סיני, וואס כאטשיג מ'האט מקבל געווען די תורה מהר סיני בכפיה, נו ווי אזוי איז נתקיים געווארן די תנאי במעשה בראשית, איז דאך נאר וויל הקב"ה האט מצרף געווען דעם טוב העתיד בימי אחשורוש, ממילא קען מען יעצט אויך מצרף זיין דעם טוב העתיד, ממילא איז זיך דא מיט וואס צו פרייען.

ובכן קען מען זיך פרייען, טאקע נישט אויפן עבר, אבער עכ"פ אויפן עתיד, איך האף בעזר שמו יתברך זוכה זיין צו לערנען תורה הקדושה בהתמדה, זוכה זיין זיך מייגע צו זיין בדברי

תורה, זוכה זיין צו פארשטיין תורה, זוכה זיין מקיים צו זיין די תרי"ג מצות דאורייתא ודרבנן, ליראה את השם בכל לבבי, און דער אייבערשטער זאל מיר העלפן איך זאל נישט נכשל וועדן בדבר הלכה, זוכה זיין לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, מרחיב צו זיין די גבולי הקדושה, מרים צו זיין דעם קרן התורה, מרביץ תורה צו זיין פאר תלמידים הגונים וישרים.

ויהי רצון איך זאל זוכה זיין צו זען דורות ישרים מבורכים, ערליכע אידישע דורות, זרע ברך ה', בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, תלמידי חכמים יראי ה' בעלי מדות טובות וישרות, וואס זאל זיין לתפארת אבותי הקדושים, מתוך אריכות ימים ושנים און א שיבה טובה, בריאות השלימות הרחבת הדעת דקדושה, און נחת במדה גדושה, ביז דער אייבערשטער וועט העלפן מיר וועלן זוכה זיין מקבל צו זיין פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

באמצע הריקודין בעת הכנסת ספר תורה בביהמ"ד הגדול בקרית יואל יצ"ו

יום א' פרשת כי תשא - שושן פורים דמוקפין תשפ"א לפ"ק

די אבות זענען געקומען צו מתן תורה משתתף זיין בשמחה של מצוה

געפין מיר די וואך אין די סדרה, ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך, נאכדעם שטייט אין אנדערן פסוק כתב לך את הדברים האלה, כתב לך את הדברים האלה דאס איז א רמז אויף די מצוה פון כתיבת ספר תורה.

די גמרא אין מנחות דף ל' - האב מיר שוין פריער דערמאנט - וועז איינער שרייבט א ספר תורה איז כאילו קבלה מהר סיני, אזוי ווי ער האט מקבל געווען די תורה אויפן בארג סיני. קען זיין א כוונה כאילו קבלו מהר סיני.

אין די פרשה פון קבלת התורה שטייט וועז איידן זענען אנגעקומען קיין מדבר סיני, ויחן שם ישראל כנגד ההר, **ואגט** דער תשב"ץ, ישרא"ל איז די ראשי תיבות א'ברהם י'צחק י'עקב ש'רה ר'בקה ר'חל ל'אה, די שלשה אבות און ארבע אמהות, לפי זה דאס איז א רמז, אז די אבות מיט די אמהות זענען געקומען צום בארג סיני צום מעמד פון קבלת התורה.

דער זוה"ק פרשת פנחס - וואס איז געווען די מנהג פון אבותינו ורבותינו הקדושים צו דערמאנען דעם מאמר הזוהר בריקודין של שמחה אום שמחת תורה - ישמח ישראל בעושיו זאגט דער זוה"ק בעושו מבעי ליה א לשון יחיד, אלא אלין קודשא בריך הוא ושכינתיה ואביו ואמו, דאף על גב דמיתו, קודשא בריך הוא אעקר לון מגן עדן, כאטשיג די אבות און די אמהות לעבן שוין נישט, נעמט זיי הקב"ה ארויס פון גן עדן, ואייתי לון עמיה, און ער ברענגט זיי מיט, לההוא חדוה, לנטלא חולקא צו נעמען א חלק בחדוה עם קודשא בריך הוא ושכינתיה.

קען זיין אזוי, וועז מ'איז מסיים כתיבת ספר תורה ביי די שמחה של מצוה וועז מ'ברענגט דאס אריין אין ביהמ"ד לגומרה של תורה, הקב"ה אעקר לון לאביו ואמו מגן עדן, צו נעמען א חלק אין די שמחה של מצוה. זיי קומען פון גן עדן זיך צו פרייען מיט אונז, פונקט אזוי ווי ביי מתן תורה זענען געקומען די אבות און אמהות קומען זיי היינט אויך.

דאס שטייט אין פסוק, ראשית בכורי אדמתך, דאס מיינט מען די אבות הקדושים וואס איז א בחינה פון ראשית, תביא בית ה' אלקיך, צו ברענגען אין ביהמ"ד אריין בשעת א שמחה פון כתב לך את הדברים האלה, וועז מ'איז מסיים צו שרייבן א ספר תורה.

קען זיין שטייט אין פסוק ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, שטייט אין מדרש דעם טאג וואס משה רבינו איז נסתלק געווארן האט ער געשריבן דרייצן ספרי תורה, און אז ער האט געשריבן די דרייצן ספרי תורה האט ער דאס אריינגעברענגט אין זיין ביהמ"ד אריין, יעדער פארשטייט אז ער האט געשריבן די ספרי תורה האט ער דאס אריינגעברענגט אין ביהמ"ד, זענען געקומען די אבות פון גן עדן צו די שמחה פון מצות כתיבת ספר תורה ווען מ'ברענגט דאס אריין אין א ביהמ"ד. ולכל המורא הגדול, משה רבינו האט געוויזן פאר כלל ישראל, ער האט זיי געעפנט די אויגן און זיי האבן געזען מיט די אויגן ווי די אבות הקדושים געפינען זיך דארט, און ס'איז געפאלן אויף כלל ישראל א אימה און פחד ווען זיי האבן געזען די אבות הקדושים, דאס איז לכל המורא הגדול די גרויסע פחד, אשר עשה משה לעיני כל ישראל, וואס יעדער איינציגער איד האט געזען די אבות הקדושים ביי די שמחה.

די אבות קומען אראפ צו א שמחת הכנסת ספר תורה

אין דברי יואל ביי די תורות אויף שמחת תורה, טייטשט ער דאס וואס שטייט לעיני 'כל' ישראל, יעדע 'כל' איז א ריבוי, טייטשט ער לעיני כל ישראל, 'כל' קומט מיר מרבה צו זיין די דורות העתידים עד סוף כל הדורות. לדרכינו איז פשט אזוי, משה רבינו האט דעמאלטס אויס גע'פועל'ט, ווען משה רבינו האט געשריבן די ספרי תורות און האט דאס אריינגעגעבן אין בית המדרש, האט משה רבינו אויס'גע'פועל'ט יענע צייט אז ווען א איד עד דורינו אלה וועט אריינגעגעבן א ספר תורה און ער וועט זיך פרייען בשמחת התורה, וועלן די אבות קומען צו שמחת הכנסת ספר תורה שמחה של מצוה.

איך האף צום הייליגן באשעפער, היינט ביי די שמחה של מצוה, ווען איך האב די זכיה מקיים צו זיין די מצוה פון כתיבת ספר תורה - דער אייבערשטער האט מיר געהאלפן מקיים צו זיין אזא מצוה, און דאס אריינברענגען אין ביהמ"ד - אבותי הקדושים קומען אראפ מגן עדן העליון, און זענען זיך משתתף, זיי פרייען זיך מיט בשמחה של מצוה פון די ספר תורה.

אין ייטב פנים אין די תורות אויף שבועות אויפן פסוק ויחן שם ישראל, טייטשט ער ויחן איז א לשון תפלה, מ'האט מתפלל געווען, אז דער תשב"ץ זאגט ישרא"ל איז ראשי תיבות א'ברהם י'צחק י'עקב ש'רה ר'בקה ר'חל ל'אה, לפי זה איז די טייטש ויחן שם ישראל, אז די אבות מיט די אמהות האבן מתפלל געווען בשעת מעמד הנבחר אויפן בארג סיני.

קען מען זאגן ביי א שמחת הכנסת ספר תורה ווען די אבות און די אמהות קומען מגן עדן העליון זיך משתתף זיין דא, איז דאס נישט קיין ביאה ריקנית, נאר זיי קומען און זענען זיך משתתף מיט א ווארעמע ברכה און מיט א תפלה.

דאס איז די פשט וועו איינער שרייבט א ספר תורה איז כמו שקבלו מהר סיני, פונקט אזוי ווי די אבות ואמהות זענען געקומען זיך משתתף זיין ביים מעמד הנבחר, און זיי האבן מתפלל געווען פאר כלל ישראל, אזוי איז אויך בשעת הכנסת ספר תורה קען מען אויך זוכה זיין צו דעם, זיי קומען און זיי זענען מתפלל פאר די קינדער און פאר די אייניקלעך.

וועו די אבות קומען אראפ איז דאס משפיע יר"ש

ובכן קען מען דא מקיים זיין דעם וגילו ברעדה, זיך פרייען מיט א אימה ופחד, אז מ'וויסט און מ'גלייבט אין דברי זוה"ק, און בעטן פון די אבות הקדושים אז זיי זאלן מתפלל זיין פאר מיר - און פאר אלע מיינע קינדער, און אלע מיינע אייניקלעך, און פאר כל הנאספים פה - איך זאל זוכה זיין צו דינען דעם הייליגן באשעפער עבודה תמה ויראה טהורה, זוכה זיין צו לערנען די הייליגע תורה, והאר עיני בתורה, ודבק לבי במצות ה', ונהיה אני וצאצאי, וצאצאי צאצאי, זיי זאלן זיין יודעי ה' ולומדי תורה לשמה, מגדל צו זיין דורות ישרים ומבורכים לתפארת אבותי הקדושים מתוך בריאות הגוף און אריכות ימים ושנים, נחת דקדושה פון אלע יוצאי חלצי כל הימים.

מ'האט פריער דערמאנט דער פעטער ז"ל זאגט ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, די 'כל' קומט מרבה צו זיין די דורות העתידים עד סוף כל הדורות. און אזוי וויי מ'האט געזאגט אז משה רבינו האט אויסגע'פועל'ט דעמאלטס אז אלע אידן עד סוף כל הדורות וועלן זוכה זיין אז די אבות פון גן עדן וועלן זיך משתתף זיין בשמחת הכנסת ספר תורה שמחה של מצוה. איז מיט דעם קען מען פארשטיין וואס דער חתם סופר זאגט לגבי שמחת הכנסת ספר תורה, אז ס'וועט נשפע יראת שמים פאר די קינדער און פאר די קינד'ס קינדער, ווייל אז מ'ברענגט ארויף במחשבה אז די אבות פון גן עדן געפינען זיך בתוכינו, פאלט א פחד און א מורא מגודל קדושתם, דאס איז משפיע יראת שמים פאר די קינדער און פאר די קינד'ס קינדער. בפרט די צדיקים וואס זיי האבן משפיע געווען לרבים תורה און יראת שמים, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, דאס עצם זייער ערשיינען דא, זייער אנקומען דא, איז משפיע יראת שמים לכל הנאספים.

זיך מקבל זיין קבלות טובות

האב איך מיר אזוי מתבונן געווען אין די וועטער פון חתם סופר, אז די שמחה פון הכנסת ספר תורה דאס ברענגט אריין יראת שמים פאר די קינדער און פאר קינד'ס קינדער, דאס

איז א הדרכה, מ'דארף אזוי אריינברענגען א ספר תורה און טוהן פעולות, אז ס'זאל נשפע ווערן ביי דעם מעמד, יראת שמים פאר די קינדער און פאר קינד'ס קינדער, טוהן א אתערותא דלתתא וועט זיין אן אתערותא דלעילא. און ס'איז אויך א ברכה אז אזוי וועט זיין, אז מ'וועט טאקע זוכה זיין צו זען די ברכה השפעת יראת שמים ביי די קינדער און ביי די קינד'ס קינדער, און אין די זעלבע צייט איז דאס אויך אן הבטחה אז אזוי וועט זיין, אכי"ר.

אבער אז מ'טראכט אריין אויף די מחשבה, אז די אבות הקדושים געפינען זיך דא, בושה תכסה פנינו, שעמט מען זיך, מ'טראכט אריין ווי אזוי מ'זעהט אויס אין עבודת ה', אין לימוד תורה הקדושה, זיי קומען פון עולם האמת און זיי זעהן אלעס לאמיתה של דבר. אבער מיר האבן שוין פריער געזאגט, אז בשעת הכנסת ספר תורה האט יעדער איינער קבלת טובות, מ'איז זיך מקבל זיך צו פארבעסערן, ממילא אז מ'איז זיך מקבל צו פארבעסערן קען מען מצרף זיין דעם טוב העתיד.

על כן אחי וריעי, לאמיר זיך אלע מקבל זיין יעדער איינער, יעדער יחיד, קבלות טובות, מ'זאל עוסק זיין בתורה ביתר שאת, מיט מער התמדה, מיט מער הבנה, און מער יגיעה, מ'זאל שטייגן אין יראת ה', מקיים צו זיין מצות ה' מיט אלע רמ"ח איברים און אלע שס"ה גידים. מ'זאל זיך אפרייסן און אפטיילן פון די טעכנישע כלים מיט אלע מיני נעמען, די סמארטפאון'ס, און די אלע מינים וואס מ'איז צוגעבינדן, די אלע מיני גרופעס, און וואטסעפפס, וכל שום וחניכא דאית להו, דאס מאכט חרוב די נשמה מיטן גוף, און ס'רייסט אפ יעדע קשר וואס א איד האט מיט די הייליגע תורה.

מ'דארף זעהן מקיים צו זיין 'ואבדיל אתכם מן העמים', צו זיין מובדל ומופרש פון אלע גוי'אישע מנהגים, פון אלע גוי'אישע השגות, אלע גוי'אישע תאוות, אלע גוי'אישע התנהגות און תהלוכות החיים, אי אפשר לפורטם כי רבים הם.

מ'זאל זיך מדבק זיין בדרכי אבותינו ורבותינו בכל נימי נפשינו, מ'זאל זעהן מגדל זיין די קינדער על פי דרכם פון די אבות הקדושים וואס זיי האבן אונז געלערנט אן קיין שום שינוי, הן וואס איז נוגע חינוך הבנים, און הן וואס איז נוגע חינוך הבנות, מ'זאל מקפיד זיין אויף אלע עניני קדושה, אלע עניני צניעות, וואס איז נוגע שם לשון ומלבוש ובכל הענינים.

כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים

ווען איינער שרייבט א ספר תורה, איז כאילו קבלו מהר סיני, ביי מעמד הנבחר שטייט אין פסוק כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים, ותגיד

לבני ישראל אלו האנשים, איז א סימן אז בשעת מתן תורה איז א ריכטיגע זמן מעורר צו זיין די נשים אויף וואס איז נוגע אין עזרת נשים.

וויל איך זאגן אפאר ווערטער צו די עזרת נשים. ראשית מ'זאל נישט פארגעסן די שווערע הארעוואניע פונעם פעטער ז"ל און פון טאטן ז"ל בעניני קדושה און בעניני צניעות, הן וואס איז נוגע אפשערן די האר, וואס מ'רופט דאס 'ביי האר', און הן וואס איז נוגע דורכזיכטיגע זאקן ס'זאל זיין כתיקונם, און הן די קליידער זאלן זיין צניעות'דיגע קליידער, סיי ביים האלז, און סיי ביי די ארבל, און סיי די לענג, און סיי אין פאסיאן. און מגנה צו זיין די מאדערנע שייטלען, וואס ער האט אויף דעם מרעיש געווען עולם ומלואה, חלילה זיך מיקל צו זיין אין די אלע ענינים, מ'זאל געדענקן דער פעטער ז"ל איז געווען א גברא דקפדנא, ער האט זייער שטארק מקפיד געווען אויף די ענינים, ובפרט פאר תושבי קרית יואל, די שטאט וואס איז על שמו נקרא, און אויף דעם דארף מען צו זאגן והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה ח"ו.

א אשה כשרה וצנועה פארשטייט אז די חינוך פון קינדער וועגדט זיך אין איר אויפפירונג לכאן או לכאן, דאס הייסט ארויף אדער חלילה אראפ, זי קליידעט אויס די קינדער, זי איז מחנך די קינדער, סיי די אינגלעך און סיי די מיידלעך, א פרוי וועלט אנגערופן אן 'עקרת הבית', זי קען זיין אן 'עקרת הבית', זי קען אבער חלילה זיין 'עוקרת הבית', זי מאכט חרוב איר שטוב, ס'וועגדט זיך אין אירע מעשים.

אן עקרת הבית איז מדקדק בקלה כבחמורה, וואס זי האט געזען ביי איר מאמע זעט זי וויטער זיך צו פירן, און אזוי איז זי מחנך אירע קינדער. די וואס איז א 'אויבער חכמה' און זי האלט אז זי איז שוין פארגעשריטן, און פארשטייט וואס איז נוגע מלבושים אין די מאדעס אדער אין די כלים, דארט דערקענט זיך אין איר שטוב ירידת הדורות, און זי איז חלילה א עוקרת קדושת הבית.

יעצט אין דעם מאמענט פון שמחת התורה, וויל איך בעטן מעומקא דלבא, איר זאלט זיין א עקרת הבית וועט איר זוכה זיין צו השראת השכינה אין ענקערע הייזער, און אלע מיני ברכות.

טאנצן מיט די תורה א סגולה פאר זש"ק

כ'האב געזען שטייט בשם דעם ישמח ישראל, שטייט ביי מיכל בת שאול זי האט ל"ע נישט געהאט קיין קינדער, זי האט געזען דוד המלך טאנצן פארן ארון און ס'האט ביי איר

אויסגעזען אז דאס טוט גרינגשעצן אין זיין כבוד, אזוי צו טאנצן לכבוד התורה הקדושה. און ווייל ביי איר איז געווען א גרינגע זאך דאס טאנצן לכבוד התורה, האט זי נעבעך נישט געהאט קיין קינדער. קומט אויס לפי זה וועט ס'טוט יא טאנצן און איז זיך משמח זיין לכבוד די תורה הקדושה, דער וועט זוכה זיין צו קינדער.

וועגן דעם זאגט די מדרש מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, פון וואו האבן אידן זוכה געווען צו ברכת כהנים, ברכת כהנים איז יברכך ה' בבנים, א ברכה אז מ'וועט געהאלפן ווערן מיט קינדער, וואו האט מען דאס זוכה געווען, ממתן תורה, ווייל מ'האט זיך געפריידט און מ'האט געטאנצט לכבוד די תורה ווען מ'האט געגעבן די תורה, אזוי ווי ס'שטייט אינעם פייט עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה מסיני.

וועו איינער שרייבט א ספר תורה איז כאילו קבלו מהר סיני, וועו ס'פריידט זיך מיט שמחת תורה, די אלע אידן וואס שטייען דא און זיי פרייען זיך בשמחת התורה, קענען זוכה זיין צו ברכת הבנים, נפקד צו ווערן מיט זרע של קיימא.

כתיבת ספר תורה מסוגל לאריכות ימים

פון חידושי הרי"ם זאגט מען נאך, ער האט געטייטשט די משנה אין אבות, מרבה תורה מרבה חיים, דאס מיינט מען וועו מ'שרייבט א ספר תורה און מ'איז מרבה נאך א ספר תורה און מ'פריידט זיך בשמחת התורה, איז מרבה חיים, די סגולה פון דעם איז אריכות ימים ושנים פאר די אלע אידן וואס זיי פרייען זיך בשמחת תורה.

און דאס איז אויך בכלל יברכך ה' בגופך, דער אייבערשטער בענטשט אידישע קינדער מיט בריאת השלימות אריכות ימים ושנים פאר די אלע אידן וואס זיי פרייען זיך בשמחת התורה.

כתיבת ספר תורה מסוגל לפרנסה

ס'איז אויך א ברכה אויף פרנסה, יברכך ה' בעושר, די אלע וואס זענען זיך משתתף אין שמחת התורה, וועט דער אייבערשטער העלפן זיי זאלן געבענטשט ווערן מיט עשירות פרנסה בהרחבה גדולה, און נחת פון אלע קינדער ביז מיר וועלן זוכה זיין אנטקעגן צו גיין דעם גואל צדק במהרה בימינו אמן.

עריכת שולחן הטהור לגומרה של תורה
בביהמ"ד הגדול בקרית יואל יצ"ו
יום א' פרשת כי תשא - שושן פורים דמוקפין תשפ"א לפ"ק

ביי הכנסת ס"ת איז יעדער זוכה צו מחילת עוונות

מיר געפינען די וואך אין די סדרה ויתן אל משה ככלותו, זאגט רש"י אז ס'שטייט חסר, ככלתו כתיב, זאגט רש"י וואס מיינט מען ככלתו, ככלה לחתן, מ'האט געגעבן די תורה פאר משה רבינו אזוי ווי א כלה צו א חתן, ס'איז הפלא ופלא דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה פאר משה רבינו ווי א כלה צו א חתן.

כ'האב געקלערט אזוי, מ'האט נאכגעזאגט שוין די גמרא אין מנחות דף ל', די גמרא זאגט אזוי, וועז איינער קויפט א ספר תורה מן השוק כחוטף מצוה מן השוק, כתבו וועז איינער שרייבט א ספר תורה, איז כאילו קיבלו מהר סיני, אזוי ווי ער האט עס מקבל געווען מהר סיני, וואס איז דער דמיון כאילו קבלו מהר סיני.

קען זיין אזוי, שטייט אין קדושת לוי, זאגט דער הייליגער בארדיטשוב'ער רב ז"ל אין די שבועות תורות, שבועות איז זמן מתן תורתינו, און אלע מועדים זענען מרומז אין יו"ט שבועות, הייבט ער אן אויס צו רעכענען פסח און סוכות ראש השנה, ער קומט צו יום כיפור, זאגט ער יום כיפור איז א טאג פון מחילת עוונות, און די גמרא זאגט ביי א חתן איז מוחלין לו כל עוונותיו, א חתן איז מען אים מוחל אלע עוונות, זאגט דער קדושת לוי אז מ'איז מוחל פאר דעם חתן מסתמא איז מען מוחל פאר די כלה אויך. די משנה זאגט דאך וביום חתונתו זה מתן תורה, מתן תורה איז געווען אזוי ווי די חתונה, כביכול איז געווען דער חתן, און כלל ישראל איז געווען די כלה, שבועות ווען ס'איז געווען מתן תורה האט מען מוחל געווען אלע עבירות פאר כלל ישראל. ממילא איז שבועות א טאג פון מחילת עוונות אזוי ווי יום כיפור, אזוי שטייט אין קדושת לוי.

און דאס איז גאנץ פשוט דער פשט ויתן אל משה ככלותו, ככלתו, אזוי ווי כלה שנמסרה לחתן, א כלה ווען מ'געט איבער פארן חתן, געט מען איבער אהן עבירות, מ'איז מוחל אלע עבירות, אזוי בשעת מתן תורה ווען דער אייבערשטער האט איבער געגעבן די תורה פאר כלל ישראל, האט דער אייבערשטער מוחל געווען אלע עבירות.

אין דגל מחנה אפרים פרשת בא ווען ער רעדט פון דעם ענין אז א חתן איז מען מוחל די עבירות, זאגט דער דגל אז נישט נאר פארן חתן, נאר כל הנלוים אליו, די אלע וואס

באטיליגן זיך. דאס הייסט אזוי, די אלע וואס זיי קומען צו די חתונה, די אלע וואס באטיליגן זיך ביי די חתונה, די אלע זענען זוכה צו מחילת עונות.

כ'האב געקלערט דאס איז דער פשט, ווען אייגער שרייבט א ספר תורה, כאילו קבלו מהר סיני, ווען מ'האט מקבל געווען די תורה פון הר סיני האט מען דאך זוכה געווען צו מחילת עונות, ווען אייגער שרייבט א ספר תורה איז ער זוכה צו מחילת עונות. און נישט נאר ער, נאר די אלע וואס זיי זענען זיך משתתף ביי די שמחה - אזוי ווי ביי א חתונה זאגט דאך דער דגל אז די אלע וואס זענען זיך משתתף ביי די חתונה, אזוי אויך ביי די שמחה פון הכנסת תורה וואס ויתן אל משה ככלותו, שטייט 'ויתן' אל משה, ווען דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה פאר משה, ס'איז געווען די הכנסת ספר תורה, איז געווען ככלתו, מ'האט מוחל געווען די עבירות, לו ולכל הנלוים אליו, פאר די אלע וואס קומען זיך צוזאם אין ביהמ"ד און פרייען זיך בשמחת התורה, און זיי זענען מקיים דעם תנו כבוד לתורה, די אלע זענען זוכה צו מחילת עונות.

מיט דעם פארשטייט מען דעם לשון הרמב"ם, דער רמב"ם זאגט אזוי, מצות עשה על כל איש ואיש מישראל, ס'איז א מצות עשה פאר יעדן איד לכתוב ספר תורה לעצמו, צו שרייבן א ספר תורה פאר זיך, וואס מיינט ער צו זאגן ספר תורה 'לעצמו'. בפשטות קען זיין אזוי, שטייט אין ישמח משה פרשת נצבים, רעדט ער דארט דברי מוסר אויף די הייליגע טעג, זאגט ער, רשעים עונות חקוקים על עצמותם, ביי די רשעים איז די עבירות אויפגעקריצט אויף די ביינער, ביי א צדיק איז די זכיות חקוקים על עצמותיו, ביי צדיקים איז די זכיות אויפגעקריצט אויף די ביינער, און דער ישמח משה ענדיגט, וזהו כל עצמותי תאמרנה, אלע ביינער פון א איד זאגן, זיי זאגן אויף אים וואס ער איז, איז ער א צדיק צו חלילה ער איז דאס פארקערטע, ווייל אויף די ביינער איז אלעס אויפגעשריבן.

דער רמב"ם זאגט ס'איז א מצות עשה צו שרייבן א ספר תורה 'לעצמו', ווייל די מצות זענען דאך חקוק על עצמותיו, און אז מ'איז מוחל אלע עבירות, די עבירות זענען דאך געווען אויפגעקריצט אויף די ביינער, קומט אויס אז מ'איז מוחל אלע עבירות ווערן פון די ביינער אלע עבירות אויסגעמעקט, און ס'ווערט אויפגעשריבן א מצוה, דורך די מצוה פון כתיבת ספר תורה, איז גוט דער לשון הרמב"ם ס'איז א מצוה פאר יעדן איינעם צו שרייבן א ספר תורה 'לעצמו', דאס מיינט מען די עצמות, אין די ביינער גייט דאס אריין אז מ'שרייבט אזא מצוה.

א טעם פארוואס מ׳מאכט א סעודה לגומרה של תורה

כ׳האב געקלערט דאס איז די ענין מ׳מאכט א סעודה לגומרה של תורה, א שטארקע מקור. שטייט אין ספרים הקדושים, אין דרך פיקודיך אין די הקדמה, א איד דארף זיין קודם א סור מרע, און נאכדעם קען ער מקיים זיין דעם עשה טוב, ער זאל נישט טון א זאך וואס איז קעגן רצון ה׳, ווייל אויב ער טוט יא א זאך וואס איז קעגן רצון ה׳ טאמער וועט ער מקיים זיין א מצוה קומען די חיצונים און כאפן צו אלע מצות, אזוי שטייט אין בני יששכר אין אגרא דכלה, אין ראשית חכמה אלע ספרי קודש זענען פיל מיט דעם.

דער זיידע ז״ל אין עצי חיים זאגט, יום כיפור ווערט דאך מכופר אלע עבירות, אז מ׳טוט תשובה איז יום כיפור מכפר, פאר יום כיפור האט דער מענטש נאך געהאט עבירות, אז ער האט געהאט עבירות איז ער באמת נישט ראוי געווען צו מקיים זיין מצות ה׳, ווען ס׳גייט אדורך יום כיפור און דער אייבערשטער איז מוחל אלע עבירות, כי ביום הזה יכפר עליכם, יעצט קען ער שוין מקיים זיין מצות ה׳, ווייל יעצט איז ער שוין צוריק מחויב במצות לויטן ראשית חכמה, די גמרא זאגט אין בבא קמא רב יוסף האט געזאגט, יעצט אז ער האט געהערט אז גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, עבידנא יומא טבא לרבנן, דער מגן אברהם ברענגט אראפ דעם מהרש״ל, אז פון דא איז געדרינגען אז ווען מ׳ווערט מחויב במצות דארף מען מאכן א סעודה, דאס איז די מקור פון מאכן א סעודה ווען מ׳ווערט בר מצוה, ווייל רב יוסף האט געזאגט עבידנא יומא טבא לרבנן ווען ער האט געהערט אז ער איז מחויב במצות.

קומט אוים אזוי, אז איד האט די זכיה ער שרייבט א ספר תורה, איז ער דאך זוכה צו מחילת עונות, קומט אוים אז ס׳איז אויף אים חל א פרישע חיוב מקיים צו זיין מצות ה׳, אויב אזוי דארף ער מאכן א סעודה, און דאס איז די ענין פון מאכן א סעודה לגומרה של תורה ווען מ׳האט געענדיגט שרייבן א ספר תורה.

ווען הייסט ׳גומרה של תורה׳

האב איך געזען אזוי, ווען הייסט לגומרה של תורה, דאס איז א זאך וואס מ׳דארף אריינטראכטן, וואס הייסט לגומרה של תורה, קודם האב איך געטראכט אז לגומרה של תורה איז ווען מ׳ענדיגט שרייבן די ספר תורה, אזוי איז די פשוט׳ע פשט ווען מ׳ענדיגט שרייבן די ספר תורה. כ׳האב געזען אז ניין, דער זוה״ק זאגט א אינטערעסאנטע זאך, דער זוה״ק פרשת נשא זאגט א ספר תורה לא חייל עליה עשר קדושין, אויף די ספר תורה איז נישט חל די עשר קדושין, עד דעייל להיכל, ביז מ׳טראגט עם נישט אריין אין ארון קודש,

הכל תלוי במזל אפילו ספר תורה שבהיכל, אזוי פירט אויס דער זוה"ק, די גומרה של תורה איז נישט וועז מ'ענדיגט שרייבן, די גומרה של תורה איז וועז די ספר וועלט נגמר און מ'געט עס אריין אין ארון קודש, דעמאלטס איז חל די קדושה אויף די ספר תורה, און דעמאלטס וועלט נגמר די ספר תורה.

קומט אויס, היינט אז איך האב געהאט די זכיה אריינצוגעבן די ספר תורה אין ארון קודש, יעצט איז די גמר פון די תורה, ממילא איז יעצט דער ענין פון מאכן א סעודה, עושין סעודה לגומרה של תורה, דאס איז די סעודה וואס מ'מאכט לגומרה של תורה.

די שמחה און טענץ ביי הכנסת ספר תורה איז אויף אלע מצות

אודה ה' בכל לבב, איך דאנק דעם הייליגן באשעפער מיטן גאנצן הארץ, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, מקיים צו זיין מצות כתיבת ספר תורה, און דאס אריינברענגען להיכל ה' בשמחה רבה ברוב עם הדרת מלך, וואס דאס איז א כבוד פארן הייליגן באשעפער, א כבוד פאר די הייליגע תורה.

איך זאג פאר די אלע אידן וואס האבן זיך משתתף געווען היינט זענען געקומען מקיים זיין דעם שישו ושמחו בשמחת תורה ותנו כבוד לתורה, געבן כבוד פאר די תורה, כבוד פארן הייליגן באשעפער וואס האט געגעבן די תורה פאר כלל ישראל.

דער מנהג העולם איז וועז מ'האט חתונה, מ'איז מקיים די ערשטע מצוה פון פרו ורבו, שטייט אין פסוק כי יקח איש אשה, ס'דארף זיין קידושין, איז מען דאס מקיים מיט כלי זמר מיט מוזיק מ'טאנצט מיט א גרויסע שמחה, מ'רופט צוזאם אלע גוטע פריינד, און מ'מאכט א שמחה א חתונה. וועז מ'געט אריין א ספר תורה איז אויך אזוי מנהג ישראל מ'רופט צוזאם אלע גוטע פריינד מיט מוזיק און מיט כלי זמר מיט גרויס שמחה, ס'איז א גרויסע שמחה מ'געט אריין א ספר תורה, מ'איז מקיים מצות כתיבת ספר תורה.

לעולם די מצוה פון פרו ורבו איז א מצוה, די מצוה פון כתיבת ספר תורה איז אויך א גרויסע מצוה, מאכט מען עס מיט א גרויסע שמחה, מ'וויים מיר אז אלע תרי"ג מצות זענען אייניג הייליג, מ'מאכט נישט קיין חילוק די מצוה מער און די מצוה וויניגער, אלע מצות זענען הייליג, אויב אזוי וואלט מען דאך געדארפט מאכן אזוי, וועז א איד לייגט תפילין אה ער לייגט תפילין א גרעוואלדיגע מצוה, דארף מען מאכן מוזיק און זיך פרייען, א גרעוואלדיגע זאך, מ'טוט אן תפילין, מ'טוט אן ציצית, מ'ליינט קריאת שמע, א הייליגע

מצוה, זינגען און טאנצן אז מ'איז מקיים א מצוה. נו ס'איז דאך אביסל שווער יעדן טאג צו מאכן אזוי יו"ט.

נאר דער של"ה הקדוש האט איינגעפירט שבועות אויף די נאכט, מ'זאל דורכגיין כל התורה כולה, האט ער איינגעפירט אזוי מ'לערנט די תורה יעדע סדרה, מ'הייבט אן אזוי דריי פסוקים פון אנהייב דריי פסוקים פון סוף, אלע משניות, א משנה מתחילה און א משנה צום סוף, און ס'ווערט גערעכנט אזוי ווי ער איז אדורגעגאנגען די אלע משניות.

ווען דער אייבערשטער העלפט מ'מאכט חתונה מ'מאכט א גרויסע שמחה מ'רופט צוזאם אלע גוטע פריינד, מ'איז מקיים בשמחה רבה די ערשטע מצוה. מ'געט אריין א ספר תורה איז אויך אזוי, מ'נעמט די לעצטע מצוה און מאיז מקיים אויך בשמחה רבה מיט א גרויסן עולם, דאס איז אזוי ווי ביי תיקון ליל שבועות, די ערשטע משנה מיט די לעצטע משנה, און ס'ווערט גערעכנט אויף אלע מצות וואס מ'איז מקיים א יאר, יעדן טאג איז מען דאך מקיים אן א שיעור מצות דאורייתא און דרבנן, אלעס איז בשמחה, אלעס איז מיט כלי זמר, א איד איז מקיים א מצוה, איז די ערשטע מצוה און די לעצטע מצוה איז מען מקיים מיט א גרויסע שמחה, איז דאס גייט ארויף אויף אלע מצות.

ממילא איז א גרויסע שמחה אז מ'פריידט זיך אזוי שטארק אויף מצות כתיבת ספר תורה, איז דאס נישט נאר יעצט אויף די מצות כתיבת ספר תורה, ס'איז א שמחה אויף אלע תרי"ג מצות, וואס מיר האבן די זכיה טאג איין טאג אויס, יאר איין יאר אויס, מ'איז מקיים געוואלדיג אסאך מצות, יעצט איז די גמר כתיבה פון די לעצטע מצוה, אבער ס'איז א שמחה אויף אלע תרי"ג מצות וואס מ'איז מקיים במשך פון יאר, אלעס איז מיט שמחה, מ'דינט דעם הייליגן באשעפער מיט שמחה און מיט אהבה.

הודאה על העבר ובקשה על העתיד

איז אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו השם נפשינו בחיים, מ'דערמאנט זיך יעצט נאך פורים מיט א יאר צוריק, טאקע שושן פורים פאר א יאר האט זיך אנגעהויבן דאס שווערע עסק, ס'איז דורך א שוועד יאר אויף אונז, איז בעת שמחה של תורה תהא מילתי תודתי, זאלן מיינע ווערטער זיין א קרבן תודה, א הודאה אויפן עבר, דער אייבערשטער האט געהאלפן מ'איז ב"ה געזונט, מ'האט געקענט קומען אין ביהמ"ד, מ'האט געקענט טאנצן מיט די תורה, מ'האט געקענט זיך משמח זיין בשמחת התורה, א געוואלדיגע שבח והודאה דארף מען געבן אויפן עבר אז מיר אלע זענען געזונט דא, און א בקשה אויפן עתיד, מען דארף נאך האבן רחמי שמים אויפן עתיד אז יעדער זאל זיין געזונט און בלייבן

געזונט, און די וואס זענען נישט געזונט זאלן ווערן געזונט, דער אייבערשטער זאל העלפן ביי אלע אידישע קינדער. אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא, מ'זאל קענען זיצן בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, זוכה זיין צו לערנען תורה און עבודת ה' ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורה באהבה, דער אייבערשטער זאל העלפן יחד את לבבי לאהבה וליראה שמו יתברך.

מיר בעטן דעם הייליגן באשעפער א הארציגע תפלה, תן בלבי בינה להבין ולהשכיל אין די תורה הקדושה, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא אן א מכשול, קענען מרחיב זיין די גבולי הקדושה מיט הרחבת הדעת, מרים צו זיין דעם קרן התורה, מרביץ תורה זיין פאר תלמידים הקרוים בנים, און עוסק צו זיין בצדקה וחסד וויפיל מ'קען, זוכה זיין ויהיו זרעי וזרע זרעי תלמידי חכמים וחסידים אוהבים למעלה ונחמדים למטה, עוסקים בתורה ובמצות כראוי, און זען נחת דקדושה פון זיי שטענדיג מתוך בריאות השלימות לאורך ימים ושנות חיים.

הנטפל לעושי מצוה מקבל שכר כעושי מצוה

ס'איז דא א משנה אין מלקות, א באקאנטע משנה, די משנה זאגט אין ערשטן פרק אין מסכת מלקות, הנטפל לעושי מצוה, ווער ס'שטעלט זיך צו צו עושי מצוה, הרי הוא כעושי מצוה, די משנה רעדט דארט ווער ס'שטעלט זיך צו צו עושי עבירה איז אזוי ווי עושי עבירה, און ווער ס'איז נטפל לעושי מצוה איז אזוי ווי עושי מצוה. וויל איך דא זאגן לכל העם הנאספים דא, די אלע וואס זענען זיך צוזאמען קומען זיך צו פרייען מיט מיר בשמחת הכנסת ספר תורה, עטץ זענטס א נטפל לעושה מצוה, ממילא זענט עטץ כעושה מצוה, אזוי ווי די עושה מצוה. קומט אויס די אלע ברכות די אלע סגולות וואס איז דא אויף די עושה מצוה, איז חל אויף די נטפל לעושה מצוה.

ברכת בנים תלמידי חכמים

ס'איז דא א אינטערעסאנטע חינוך, דער חינוך טאקע אין מצוה תרי"ג די מצוה פון כתיבת ספר תורה, זאגט דער חינוך אזא אויסדרוק, המקיים מצות כתיבת ספר תורה, ווער ס'איז מקיים די מצוה פון כתיבת ספר תורה, יהיה ברוך, וועט זיין געבענטשט, ויחכם הוא ובניו, און ער וועט זיין קלוג, דאס מיינט אין חכמת תורה, ער און זיינע קינדער, א

געוואלדיגע ברכה זאגט דער חינוך וואר ס'איז מקיים די מצות כתיבת ספר תורה איז דא א ברכה אויף אים, און ויחכם הוא ובניו, ער און זיינע קינדער וועלן זוכה זיין צו חכמת התורה.

וויל איך זאגן פארן גאנצן ציבור, הנטפל לעושה מצוה הרי הוא כעושה מצוה, עטץ זאלטס אלע געבענטשט ווערן מיט די ברכה, עטץ זאלטס אלע זיין געבענטשט, ותחכמו בחכמת התורה אתם ובניכם.

השפעה של פרנסה

אין פרשת וילך אין פסוק וואו ס'שטייט די מצוה פון כתיבת ספר תורה, שטייט ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, דאס וואלט כתב"ו איז בגימטריא פיר הונדערט אכט און צוואנציג אזוי ווי חת"ך, וואס דאס איז דער שם פון פרנסה, פות'ח א'ת יד'ך איז די סופי תיבות חת"ך. דאס איז ועתה 'כתבו' לכם ווען מ'שרייבט א ספר תורה איז דאס א שם מסוגל פאר פרנסה. אבער דארט שטייט אין פסוק לקוח את ספר התורה, משה רבינו האט געהייסן לקוח את ספר התורה, ל'קוח א'ת ס'פר איז ראשי תיבות סא"ל, דאס איז אויך דער שם פרנסה, דאס הייסט אזוי ווען מ'שרייבט די ספר תורה דעמאלטס איז דא דער שם חת"ך, דער שם פון פרנסה, ווען ס'איז לקוח את ספר תורה, ווען מ'ברענגט אריין די ספר תורה אין ביהמ"ד, איז אויך דא דער שם פון פרנסה, דעמאלטס איז א זמן מסוגל משפיע צו זיין פרנסה.

די אלע נטפל לעושי מצוה, די אלע אידן וואס זענען זיך צאמגעקומען דא זיך צו פרייען צו דעם כתבו את השירה הזאת, און לקוח את ספר התורה, דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל נשפע ווערן פרנסה בהרחבה גדולה.

ברכה להפקד בזש"ק

אנדערע ספרים זאגן אז שרייבן א ספר תורה איז א סגולה צו געהאלפן ווערן מיט קינדער, ווייל מ'זוכט דאך אלץ משלב זיין סוף התורה לתחילתה, אזוי זעט מען אין אלע ספרי דרוש, תרי"ג מצות דארף מען אויך משלב זיין די לעצטע מצוה צו די ערשטע מצוה, די לעצטע מצוה פון ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, צו די ערשטע מצוה פון פרו ורבו, און מ'זאגט אז די לעצטע מצוה פון ועתה כתבו לכם את השירה הזאת דאס איז א מצוה וואס איז מסוגל משפיע צו זיין קינדער. זאל דער אייבערשטער העלפן די אלע וואס

דארפן געהאלפן ווערן מיט קינדער, זאל דער אייבערשטער העלפן זיי זאלן געהאלפן ווערן מיט קינדער במהרה. איך וויל אנווואונטשן די אלע נטפל לעושה מצוה זאל טאקע געבענטשט ווערן בכל הני מילי דמיטב.

מצות כתיבת ספר תורה ווייזט אויף חביבות התורה

כ'האב אינזין געהאט אזוי, דער חינוך זאגט זייער א אינטערעסאנטע אויסדרוק, אז ווען איינער שרייבט א ספר תורה איז יהיה ברוך, ער זאל זיין געבענטשט, ויחכם הוא ובניו, פארוואס איז מען זוכה צו אזא ברכה.

בפשטות איז, א ספר תורה צו שרייבן דאס קאסט אסאך געלט, איך האב אזוי אריינגעטראכט ס'איז דא תרי"ג מצות, פון אלע מצות איז דאס די טייערסטע מצוה, רבי מאיר'ל פרעמישלאנער ז"ל האט געזאגט צרופה אמרתך מאוד ועבדך אהבה, האט ער געזאגט 'צרופה אמרתך' די תורה איז ארומגענומען 'מאוד' מיט געלט, מאוד איז טייטשט געלט, וועגן דעם 'ועבדך אהבה' האט מאיר ליב געלט, אזוי האט רבי מאיר'ל פרעמישלאנער געזאגט.

יעדע מצוה קאסט געלט, א אתרוג קאסט געלט, א מגילה קאסט געלט, אלע מצות קאסטן געלט, די טייערסטע מצוה איז כתיבת ספר תורה. ווען איינער שרייבט א ספר תורה, ער ווייזט ער לאזט זיך קאסטן אסאך געלט מקיים צו זיין א מצוה, ווייזט ער אז ער האט חביבות המצוה, ער האט חביבות צו א מצוה פון הייליגן באשעפער.

חביבות התורה והמצות וואס אידן האבן ארויסגעווייזן אין די שוועריע צייטן

מ'דארף ארויסברענגען יעצט, ס'איז דאך געווען א שווער יאר, ס'איז זייער שווער אנגעקומען מקיים צו זיין מצות אין די שווערע זמנים, ס'ווערט יעצט א יאר וואס מ'האט פארשפארט אלע בתי מדרשים, מ'האט פארשפארט די ישיבות, מ'האט פארשפארט די בתי חינוך לבנים, בתי חינוך לבנות, מ'האט פארשפארט שערי תורה, שערי תפלה, נישט נאר אויף איין מקום, נאר אין די גאנצע וועלט, אין די גאנצע אידישע וועלט אויף איינמאל, אזא ביטערע גזירה איז געווען, ווען מ'האט פארשפארט.

אין געדענק וועו איך בין אריינגעקומען טאקע אין דעם בנין אין יענע שוועדע זמנים, און געזען ווי אלעס איז פארשפארט, כ'האב מיך ממש צו ווייגט!, אין דעם ביהמ"ד, ב"ה ס'דאוועגען יעדן טאג קען מען זאגן צוויי טויזנט אידן שחרית, מ'לערנט און מ'דאוועגט, תורה עבודה וגמילות חסדים, איך בין אריינגעקומען אין ביהמ"ד ס'איז פארזיגלט און פארשלאסן, דאס הארץ האט געריסן, אזוינס!.

ס'איז טאקע געווען פארשלאסן, אבער אידן האבן ארויסגעוויזן חביבות התורה, חביבות התפלה, מ'האט געדאוונט בציבור בכל מיני אופנים, מ'האט געלערנט אויף אלע אופנים וואס איז נאר מעגליך, מ'האט געלערנט, די ערוואקסענע, מ'האט געלערנט, קינדער, בחורים יונגעלייט, מ'האט זיך ערפינדן אופנים שונים ווי אזוי מ'קען עוסק זיין בתורה, מ'האט געדאוונט מיט מנין, ס'איז געווען קאלט, אין די קעלט און אין די היצן, אין די רעגן און די ווינטן, ס'האט געשניטן די ווינטן, פאר א יאר פסח צייט איז נאך געווען אזוי קאלט מ'האט אבער געדאוועגט, מ'האט ארויסגעוויזן א חביבות התורה.

יעצט ס'איז אדורך א יאר, נאך א יאר צייט מ'דארף דאס ארויסברענגען לזכות פון אידישע קינדער, ווייל איך זאגן פאר אלע אידישע קינדער, אין דעם זכות וואס מ'האט נישט נאכגעלאזט אידישקייט, מ'האט נישט נאכגעלאזט לימוד התורה, מ'האט נישט נאכגעלאזט חינוך, מ'האט נישט נאכגעלאזט שיעורי תורה, מ'האט געלערנט אויף אלע אופנים וואס איז מעגליך, ס'איז זייער שווער געווען, איז מען זוכה צו די ברכה וואס דער חינוך זאגט יהיה ברוך ויחכם הוא ובניו, אלע אידן זאלן זיין געבענטשט און זוכה זיין צו חכמת התורה.

ממילא וויל איך בענטשן כל הקהל הקודש הזה, עטץ זאלטס אלע געבענטשט ווערן מיט די ברכה המשולשת בתורה, קענען שטייגן אין מעלת התורה ביתר שאת, אין תורה און אין תפלה און שמירת המצות, בין אדם למקום בין אדם לחבירו, איר זאלט אלע זוכה זיין מדריך צו זיין אלע קינדער לתורה לחופה ולמעשים טובים, מגדל זיין ערליכע הייליגע קינדער זרע קודש, מיט א גליסטעניש צו שטייגן אין אלע עניני רוחניות, נישט באגעניגען זיך מיט וואס מ'האט, נאר האבן השתוקקות, וועלן שטייגן נאך און נאך, מתוך בריאות הגוף לאורך ימים ושנות חיים.

דער אייבערשטער זאל העלפן אז די מחלה, די שווערע ביטערע מחלה זאל אפגעטון ווערן פון די גאנצע וועלט, ובפרט פון אידישע קינדער, יעדער זאל זיין מתוך בריאות הגוף לאורך ימים ושנות חיים, תענוג ונחת דקדושה פון אלע קינדער און אייניקלעך ביז מיר וועלן אלע זוכה זיין צו קענן גיין דעם גואל צדק במהרה בימינו אמן.

אחר קבלת מתנות של שעות רצופות מאלפי בחורי חמד
על שלחן הטהור לגמרה של תורה

הנה ברך לקחתי, כ'האב באקומען דא שיינע מתנות, צוויי טויזנט אינגלעך תינוקות של בית רבן זענען זיך מקבל, איינער נישט צו רעדן ביי הויכע שמונה עשרה, אויסצוהערן דאס ליינען, יעדער איז זיך מקבל פארשידענע קבלות טובות, לכבוד פון אריינברענגן דעם ספר תורה.

מ'האט באקומען מתנות חשובות, א רשימה פון שעות רצופות, דאס איז שוין פון בחורים פון אלע סניפי ישיבות קהלתינו הקדושה, פון דא אין קרית יואל, ווילאמסבורג, בארא פארק, און מאנסי, ירושלים, בני ברק, און לאנדאן און מאנטשעסטער, און אפילו פון מאנטריאל אויך.

אזוי אויך קבלות טובות פון אברכי קהילתינו וואס יונגעלייט האבן זיך מקבל געווען אויף זייער אסאך ענינים חשובים זיך גודר גדר זיין און זיך האלטן ערליך, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, אין די היינטיגע צייטן וואס איז אזא דור פרוץ א דור וואס דער יצר הרע פירט ארום די גאנצע וועלט, און אז ס'איז דא יונגעלייט וואס זענען זיך מקבל צו פירן מיט א שמירה יתירה איז דאס זייער חשוב.

וויל איך בעטן די אנדערע יונגעלייט די וואס זענען נישט פון די רשימה, אז ס'איז נאך צייט זיך אנצושלישן, יעצט איז א עת רצון, זיי זאלן זיך אויך אנשלישן אין די קבלות טובות און זיך מקבל זיין צו מאכן גדרים וסייגים אין עניני קדושה, וויסן כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, זיין הייליג און ערליך און אפגעהיטן.

מ'האב מיר באקומען קרוב צו צוויי א האלב טויזנט קבלות פון בחורים וואס נעמען זיך אונטער נישט צו צורירן צו טעכנישע כלים, וואס איז אזא גרויסער יצר הרע, בחורים זענען זיך מקבל זיין זיי וועלן נישט צורירן צו דעם, דאס איז זייער חשוב, א דבר חשוב מאוד מאוד, בחורים האלטן זיך ערליך, אפגעהיטענע אויגן, אפגעהיטענע מחשבות.

און די אלע בחורים לערנען תורה, די יונגעלייט לערנען תורה, די קינדער ילדי תלמוד תורה זיי לערנען אלע תורה, איז דא א כח התורה וואס זיי האבן. גאר חשוב איז די מתנה וואס מ'באקומט פון די תלמידות פון בית רחל, פון דאהי און אויך פון די אלע מקומות, וואס זיי מאכן זיך גדרים אויף עניני צניעות עניני לבוש וואס איז נוגע פאר די עזרת נשים, אין היינטיגע צייטן אז ס'איז דא אזעלכע חשובע אידישע טעכטער, יעדער וועט אי"ה אויסוואקסן א אשה כשרה וצנועה - ס'רעדט זיך יעצט פון ערוואקסענע מיידלעך לפי ערכם, די נסיונות פון ערוואקסענע מיידלעך איז געוואלדיגע נסיונות, און די נסיונות פון

יונגערע מיידלעך, ס'איז אויך א יצר הרע וואס רעדט צו יעדן איינעם, און אז אזעלכע חשובע קינדער מאכן זיך גדרים וסייגים זיי גייען זיך האלטן ערליך, איז דאס זייער זייער א חשובע מתנה, זייער חשוב ביים רבונו של עולם, אז ס'איז דא אזעלכע זרע קודש הייליגע קינדער, חינוך הבנים און חינוך הבנות. דער אייבערשטער זאל זיי העלפן.

די שעות רצופות איז פון ראש חודש אדר, ווער ס'וויסט אין עולם הישיבות ראש חודש אדר ווערט אביסל א רפיון, אזוי איז די טבע און אזוי איז דאס, היי יאר איז נישט געווען רפו ידיהם מן התורה, נאר ס'איז געווען א חיזוק, בחורים האבן אריינגעלייגט שעות פון ראש חודש אדר ביז צום יו"ט פורים, א הכנה דרבה לכבוד די כתיבת ספר תורה און אריינברענגען להיכל ה', האט מען זיך צוגעגרייט צו די גרויסע שמחה מיט לימוד התורה, א גרויסער טייל איז געווען ל"ו שעות רצופות, און א גרויסער טייל איז געווען כ"ו שעות רצופות, אז מ'וועט צוזאמען נעמען פון די אלע בחורים קומט אויס בערך פופציג זעכציג טויזנט שעות כן ירבו, וואס בחורים זענען עוסק צו לערנען די הייליגע תורה, כי טוב סחרה מכל סחורה.

דער אייבערשטער זאל העלפן די אלע לומדי תורה, די אלע וואס האבן געלערנט, די אלע וואס האבן זיך געמאכט גדרים אויף קדושה, אויף צניעות, זאלן אלע געבענטשט ווערן מיט די ברכות האמורות בתורה, בריאות הגוף ואריכות ימים ושנים, זיי זאלן שטייגן אין תורה אין יראת שמים, אין לימוד, און הנהגה טובה וישרה, מדות טובות ומעשים טובים, זיי זאלן אלע אויסוואקסן תלמידי חכמים, אמת'דיגע יראי ה', חסידים ואנשי מעשה, לערנען און דאוונען מיט א ברען, עושה צדקה וחסד, וואס זענען עוסק בתורה ובמצות, און ענקערע עלטערן זאלן זען ביי ענק אסאך נחת כל הימים.

כיבוד גבאי צדקה לקופת אבני חסד

ס'איז דא אן אינטערעסאנטע גמרא אין מסכת יומא, דערציילט אונז די גמרא אזוי די סדר העבודה פון יום כיפור דעם הייליגן טאג, זאגט די גמרא דער כהן גדול האט געטון די עבודה, ביז ס'איז אנגעקומען צום ליינען, מ'האט געליינט פרשת אחרי מות, מ'האט געליינט אין פרשת אמור, און מ'האט געליינט אין פרשת פנחס, מ'האט געליינט די פרשה פון יום כיפור, נאכדעם האט מען געזאגט די ברכות אזוי ווי מ'זאגט ביי אונז די הפטורה, נאר מ'האט געזאגט די הפטורה פון אכט ברכות, וועז דער כהן גדול האט געענדיגט מיט די ברכות, האט זיך יעדער איינער פון גאנץ קהל מיט געברענגט זיין פערזענליכע ספר תורה וואס ער האט געהאט, און ארויסגענומען די ספר תורה אויפגעמישט און אויפגעשטעלט געוויזן אזוי ברבים זיין ספר תורה, להראות חזותו לרבים, און רש"י זאגט

מ'האט געוויזן אז זיין ספר איז געשריבן מיט א שיינע קלף, א שיינע דיו, א שיינער סופר, ער האט א הערליכע שיינע ספר תורה, אזוי איז יעדן יום כיפור דאס געווען אן עבודה אין בית המקדש די אלע וואס האבן געהאט א ספר תורה. אז מ'האט מקיים געווען א מצוה דארף מען זיך נישט שעמען מיט די מצוה, ס'קומט אמאל א זמן, בפרט דעם הייליגן טאג, וועט מ'דארף מעורר זיין זכותים פאר אידישע קינדער, האט יעדער ארויסגענומען זיין פערזענליכע ספר תורה און יעדער האט דאס געוויזן זיין מצוה.

כ'האב אזוי אינזין געהאט, אזוי יעדעס יאר פורים איז מען מכבד צו גיין אויפן טיש צוזאמנעמען געלט פאר קופת אבני חסד, היי יאר לכבוד די שמחת פון הכנסת ספר תורה, וועל איך מכבד זיין די אלע אידן וואס האבן שוין מקיים געווען די מצוה פון כתיבת ספר תורה, און זיי האבן שוין געשריבן א ספר תורה, זיי מכבד צו זיין, צו ווייזן דאס איז די כבוד להראות חזותו לרבים, און ארויפגיין אויפן טיש צוזאמנעמען געלט, און מיר אויך מזכה זיין, דאס הייסט אז די וואס וועלן גיין אויפן טיש וועלן אליינ'ס אויך געבן געלט, וועל איך אויך זיין א גבאי און זיי זאלן מיר מכבד זיין צו ברענגען דאס געלט.

ברכת הקודש אחר קיבוץ הנדבות לקופת אבני חסד

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה. קען זיין אזוי, די גמרא זאגט המן האט מקטרג געווען ישנו עם אחד, זאגט די גמרא וואס איז טייטש ישנו, ישנים מן המצות. אבער אז מ'זעט אידן קומען זיך צוזאם הכנסת ספר תורה מיט אזא גרויסע שמחה שעות רבות און מ'זיצט און מ'טאנצט לכבוד די תורה הקדושה, זעט מען דעם היפך פון המן'ס וועלטער, חלילה צו זאגן ישנים מן המצות, אידישע קינדער זענען נישט ישנים מן המצות, אידישע קינדער לעבן מיט די מצות אידישע קינדער האבן אהבת ה', אהבת התורה.

ובבואה לפני המלך איז זי געקומען אפוועגדן די קטרוג פון המן האט זי געזאגט, אמר עם הספר, וועסטו זעהן וואס טוט זיך וועט א איד געט אריין א ספר, וואספארא שמחה גדולה ס'איז דא, א שמחה גדולה לכבוד די תורה הקדושה, א שמחה גדולה פארן כבוד פון הייליגער באשעפער דער נותן התורה, זעט מען חביבות בני ישראל, איז ישוב מחשבתו הרעה, איז בטל געווארן די קטרוג פון המן.

דער אייבערשטער האט געהאלפן אידן זענען זיך צוזאמען געקומען אנשי שלומינו צו א גרויסע שמחה, מ'האט מקיים געווען דעם תנו כבוד לתורה. וועל איך זאגן נאכאמאל א

מזמור לתודה פאר די אלע משתתפים אין די שמחה לכבוד התורה, די תורה הקדושה וועט אוודאי ממליץ טוב זיין אויף די אלע אידן כל טוב.

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר, מ'זאגט אין די תפלה 'תורה הקדושה התחנני בבקשה', אסתר המלכה בבואה לפני המלך, אמר עם הספר האט זי געבעטן די תורה הקדושה זאל מתפלל זיין פאר אידישע קינדער, דורכדעם איז ישוב מחשבתו הרעה.

זאל דער אייבערשטער העלפן אז די תורה הקדושה זאל ממליץ טוב זיין פאר די אלע נותני כבוד התורה, זיי זאלן געבענטשט ווערן בכל מילי דמיטב בני חיי ומזוני אריכות ימים ושנים מכל יוצאי חלציהם, אלע גוטע ענינים בגשמיות וברוחניות, ביז מיר וועלן זוכה מקבל צו זיין פני משיח צדקינו בב"א.

מסיבת לחיים לאלפי תלמידי הישיבות
לרגל ברכת שהחיינו בעת קריאת התורה
יום ב' פרשת כי תשא תשפ"א לפ"ק

מצות כתיבת ס"ת בזמן הזה

אין פרשת וילך איז די פסוק פון מצות כתיבת ספר תורה, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם, למען תהיה לי השירה הזאת לעד לבני ישראל. דאס איז די מצות פון כתיבת ספר תורה, און דער רמב"ם פסק'נט אזוי, און אין שלחן ערוך סימן ר"ע איז אויך אזוי גע'פסק'נט, מצות עשה על כל איש מישראל לכתוב לו ספר תורה, אפילו ס'האבן שוין געשריבן אבותיו א ספר תורה, עלטערן האבן געלאזט ירושה א ספר תורה, איז מען נישט יוצא, נאר מ'דארף אליינס זיך שרייבן, אזוי זאגט דער רמב"ם און אזוי שטייט אין שלחן ערוך, ווייל ועתה כתבו לכם את השירה הזאת איז א מצוה זיך אליינס לאזן שרייבן.

דער שאגת אריה סימן ל"ו זאגט, בזמן הזה ווייל מיר זענען נישט בקי בחסירות ויתירות, ס'איז שוין א לאנגע צייט פון מתן תורה, און במשך הזמן איז פארגעסן געווארן פונקטליך ווי אזוי מ'שרייבט א ספר תורה, ס'איז דא א אות ארויף א אות אראפ, א חסר אדער יתיר, אזוי ווי מיר זענען נישט בקי אין די חסירות ויתירות, ממילא אזוי ווי ס'איז א שאלה וועז א ספר תורה איז נישט געשריבן פונקטליך מיט א אות, ממילא היינטיגע צייטן איז נישטא קיין מצוה פון שרייבן א ספר תורה, אזוי זאגט דער שאגת אריה.

דער ברוך טעם זאגט ניין, אונז ווייסן מיר טאקע נישט הונדערט פראצענט, אבער די גדולי הפוסקים האבן אראפגעלייגט א שלחן ערוך ווי אזוי מ'זאל שרייבן, און אז מ'שרייבט אזוי ווי ס'שטייט היינט אין שלחן ערוך, די הלכה איז אזוי ווי די אלע פוסקים האבן אראפגעלייגט, ממילא קומט אויס אז מ'שרייבט אזוי ווי ס'איז אנגענומען און אונז ווייסן מיר היינט, איז דאס א כשר'ע ספר תורה, ממילא איז מען יא מקיים די מצוה פון ספר תורה.

דער ברוך טעם טייטשט דערמיט זייער א שיינע טייטש - ס'איז כדאי יעדער בחור זאל וויסן פון אזא טייטש - איך מיין אלע בחורים האבן געלערנט מסכת קידושין, און מ'האט געלערנט מסכת מלקות, איז דא א סתירה אין מסכת קידושין אויף מסכת מלקות, די גמרא אין מסכת קידושין דף ל"ג שטייט איבעיא להו מהו לעמוד מפני ספר תורה, וועז מ'ברענגט אריין א ספר תורה צי מ'דארף זיך אויפשטעלן, זאגט די גמרא יא, איך האב א

קל וחומר, מפני לומדיה עומדין אז מ'שטעלט זיך אויף פאר די לומדי התורה, איז מפניה, פאר די ספר תורה לא כל שכן, קומט אויס פון די גמרא זעהט מען אז א די כבוד פון א ספר תורה איז מער פון די כבוד פון די לומדי תורה, ווייל מ'לערנט ארויס א קל וחומר, מה דאך פאר די לומדי תורה דארף מען זיך אויפשטעלן, כל שכן פאר א ספר תורה, איז פשט אז א ספר תורה איז מער.

אין מלקות דף כ"ב זאגט די גמרא פארקערט, אמר רבא כמה טיפשאי אינשי, ווי נאריש זענען מענטשן, דקיימי מקמי ספר תורה, פאר א ספר תורה שטעלט ער זיך אויף, און זיי שטעלן זיך נישט אויף פאר א גברא רבא, פאר א תלמיד חכם שטעלט מען זיך נישט אויף. איז פשט די גמרא, מה דאך מ'דארף אויפשטיין פאר א ספר תורה איז א כל שכן אז מ'דארף אויפשטיין פאר א תלמיד חכם, די גמרא אין קידושין איז דאך פארקערט, אז מ'שטעלט זיך פאר א תלמיד חכם דארף מען זיך אויפשטעלן פאר א ספר תורה. אזוי פרעגט די וועלט די קשיא א סתירה פון צוויי גמרות.

זאגט דער ברוך טעם אזא פשטות'דיגע תירוץ, ווען דער אייבערשטער האט אראפגעגעבן די תורה הלכה למשה מסיני, האט דער אייבערשטער איבערגעגעבן פאר משה רבינו ווי אזוי מ'זאל שרייבן א ספר תורה, אלע אותיות פונקטליך אויסגעשטעלט יעדעס וואורט, יעדעס אות אין די ספר תורה, איז א ספר תורה הייליגער ווי די לומדי תורה, איז א גוטע קל וחומר, מה דאך מ'דארף זיך אויפשטעלן פאר א לומד תורה, כל שכן פאר די ספר תורה וואס איז געשריבן אזוי ווי משה רבינו האט דאס אראפגעברענגט מסיני.

דאס איז אבער געווען בזמן פון משה רבינו ווען מ'האט געוואוסט פונקטליך ווי אזוי צו שרייבן א ספר תורה, ס'איז גארנישט נישט פארגעסן געווארן, און ס'איז געווען הלכה למשה מסיני געשריבן אזוי ווי ס'איז מקובל. במשך פון די דורות פון דעם לאנגן ביטערן גלות האט מען שוין אביסל פארגעסן די פונקטליכע מסורה, אזוי אז דער שאגת אריה האלט אז ס'איז שוין נישט קיין מצוה צו שרייבן, אבער דער ברוך טעם זאגט ניין, ווייל אזוי ווי די פוסקים האבן אנגענומען וויאזוי צו שרייבן א ספר תורה דארף מען צו שרייבן און ס'איז א כשר'ע ספר תורה, פארוואס איז דאס א כשר'ע ספר תורה, ווייל די פוסקים האבן געזאגט אזוי זאל מען שרייבן, איז אפילו כלפי שמיא גליא, אפילו אין הימל ווייסט מען אז ס'פעלט א אות, ווייל די תורה האט אנדערש געוואלט מ'זאל שרייבן, אבער סוף כל סוף די פוסקים האבן אנגענומען אזוי, דארף מען אזוי שרייבן א ספר תורה, קומט אויס די גאנצע כשרות הספר תורה איז כשר ווייל די לומדי תורה די פוסקים האבן גע'פסק'נט אז דאס איז א ספר תורה, קומט דאך אויס אז די גאנצע כשרות פון ספר תורה איז תלוי אין די גדולי הפוסקים, ממילא זאגט רבא היינט צו טאג כמה טיפשאי, זענען נארישע מענטשן זיי

שטעלן זיך אויף פאר א ספר תורה און נישט פאר א גברא רבא, ווייל די גאנצע ספר תורה איז דאך כשר נאר וועגן דעם גברא רבא, ממילא קומט אויס א גברא רבא היינט איז מער ווי א ספר תורה, איז נישט קיין סתירה פון די צוויי גמרות, אזוי שטייט אין ברוך טעם אין זיין ספר מרגניתא דרב, א ספר פון ברוך טעם, ער האט דאס געזאגט אויף א הכנסת ספר תורה דעם תירוץ.

כ'האב געקלערט באמת דאס שטייט אין פסוק, ועתה, היינט צו טאג, כתבו לכם את השירה הזאת, מ'זאל שרייבן א ספר תורה ולמדה את בני ישראל, מצות כתיבת ספר תורה איז בכל עת ובכל זמן אפילו אין דעם לאנגן ביטערן גלות וואס אפשר איז נשתנה געווארן די מסורה, מ'האט נישט פונקטליך די מסורה, דארף מען זיך פארלאזן אויף וואס, אויף שימה בפיהם, מ'דארף זיך פארלאזן אויף די פוסקים וואס זיי האבן אפגע'פסק'נט, אז אזוי זאל מען שרייבן א ספר תורה, אויב אזוי איז דאך די גאנצע ספר תורה כשר נאר ווייל די גדולים האבן אזוי גע'פסק'נט, קומט אויס אז א תלמיד חכם איז מער ווי א ספר תורה, למען תהיה השירה הזאת לעד, דאס וועט זיין א עד, לבני ישראל, ווי שטארק חשוב זענען די בני ישראל די גדולי הפוסקים, די בני עליה וואס זיי האבן גע'פסק'נט, פון דעם זעהט מען ווי מ'דארף דרך ארץ האבן און זיך אויפשטעלן פאר כבוד תלמידי חכמים.

ברכה על מצות כתיבת ס"ת

ס'איז א גרויסער מדובר - איך רעד צו בחורים וואס פארשטייען שוין לערנען פארשטייען שוין א ענין, אויף אלע מצות מאכט מען א ברכה, מ'מאכט א ברכה על אכילת מצה, מ'מאכט א ברכה לשמוע קול שופר, מ'מאכט א ברכה אנצוטוהן תפילין, אויף יעדע מצוה וואס מ'איז מקיים מאכט מען א ברכה, מוטשעט מען זיך ארום פארוואס מאכט מען נישט קיין ברכה אויף כתיבת ספר תורה, ס'איז נישטא קיין ברכה אויף דעם.

אין חתם סופר איז דא א תשובה אויף דעם פארוואס מ'מאכט נישט קיין ברכה, און ער הייבט אן אריינצוטראכטן וועז זאל מען מאכן די ברכה, זאל מען מאכן די ברכה וועז מ'הייבט אן צו שרייבן בראשית ברא, אזוי ווי ס'נעמט זייער לאנג אפשר וועט עפעס פאסירן אינמיטן מ'וועט נישט ענדיגן די ספר תורה, מ'קען נישט מאכן קיין ברכה. זאל מען מאכן די ברכה וועז מ'האט שוין געענדיגט די ספר תורה, נאכן אפשרייבן די ספר תורה, זאגט ער א ספר דארף מען מגיה זיין נאכן שרייבן אויב ס'איז נישטא קיין גרייז, א מענטש איז דאך נאר א מענטש און ער קען מאכן א טעות, אפילו ער ענדיגט די ספר תורה דארף ער עס דעמאלטס גיין מגיה זיין, נאכן הגהה איז שוין געענדיגט שרייבן. דער חתם

סופר זאגט ס'איז אבער דאך דא א עצה, מ'זאל שרייבן די ספר תורה ביז לעיני כל ישראל, ביז צו די לעצטע ווארט, נאכדעם זאל מען דאס געבן פאר א מגיה, דער מגיה וועט מגיה זיין די ספר תורה, וועל איך שוין וויסן אז ס'איז שוין נישטא קיין גרייז, יעצט וועז איך וועל ענדיגן לעיני כל ישראל דעמאלטס זאל איך מאכן א ברכה, דער חתם סופר מוטשעט זיך אזוי ארום.

די תירוץ וואס איך האב געטראפן איז, לויט דעם זוהר וואס איך האב נעכטן נאכגעזאגט אז א ספר תורה וועלט נישט נגמר אפילו וועז מ'ענדיגט שרייבן, נאר וועז מ'געט עס אריין אין ארון הקודש, קומט אויס ס'איז נישט שייך צו מאכן א ברכה, ווייל מ'האט נישט מקיים געווען די מצוה אפילו וועז מ'ענדיגט שרייבן ביז מ'האט עס נישט אריינגעגעבן. דאס איז אבער אויך נאכנישט קיין תירוץ, ווייל מ'קען דאך מאכן אויף איינמאל, מ'ענדיגט שרייבן מ'געט עס אריין קען מען דאך דעמאלטס מאכן א ברכה, איז דאס מאכט נאך שוועלט די קשיא פארוואס מאכט מען נישט קיין ברכה.

זמן ברכת שהחיינו על סיום כתיבת ספר תורה

אבער ס'וועלט נתעורר דא א צווייטע שאלה פון א ברכת שהחיינו, צי מ'מאכט א שהחיינו אויפן מקיים זיין מצות כתיבת ספר תורה, דער מגן אברהם אין סימן רכ"ג זאגט מ'מאכט נישט קיין ברכה קיין שהחיינו אויפן שרייבן א ספר תורה, ער זאגט מצות לאו ליהנות ניתנו מ'מאכט נישט קיין ברכה, ער ברענגט אבער צו א ברכת רמ"מ א ראשון אז מ'זאל יא מאכן א ברכה א שהחיינו, אזוי אז ס'וועלט א פלוגתא צי מ'דארף מאכן א שהחיינו אויף א ספר תורה צי מ'זאל נישט מאכן א שהחיינו.

אויב יא מאכן שהחיינו, וועז זאל מען מאכן די שהחיינו, ס'איז דא וואס זיי זאגן וועז מ'ענדיגט שרייבן דעמאלטס זאל מען מאכן די שהחיינו, אבער אין תשובת מהר"י בי רב איז דא א תשובה פון די ספרד'ישע גדולים זיי זאגן מ'זאל נישט מאכן די שהחיינו וועז מ'ענדיגט שרייבן, נאר מאכן שהחיינו וועז מ'ברענגט דאס אריין אין ביהמ"ד אין ארון קודש, ווייל דעמאלטס איז די גמר פון די מצוה. אנדערע זאגן ניין, נישט וועז מ'ברענגט עס אריין, נאר די ערשטע מאל וועז מ'איז עולה דעמאלטס זאל מען מאכן דעם שהחיינו.

און אפילו דעמאלטס איז אויך א פלוגתא וועז מ'מאכט די שהחיינו, ס'איז דא וואס זאגן אזוי ווי מען קומט ארויף צום ספר, קודם מאכט מען שהחיינו און נאכדעם מאכט מען די ברכה, די ערשטע זאך מאכט מען שהחיינו, אנדערע זאגן ניין, מ'זאל קודם מאכן די ברכה,

און פארן ליינען דעמאלטס מאכט מען די שהחיינו, אנדערע זאגן ניין, נאכן ליינען נאכן מאכן די ברכה אחרונה דעמאלטס זאל מען מאכן די שהחיינו. אזוי ס'ווערט א גרויסע שמועס - א בחור דארף צו וויסן - ס'איז א גרויסע מדובר אין די פוסקים ווען מ'זאל מאכן. כ'האב געזען ס'איז דא אסאך צדיקים וואס האבן טאקע געמאכט די שהחיינו נאכן ערשטע ליינען נאך די ברכה אחרונה האט מען געמאכט דעם שהחיינו.

כ'האב א געזען א טעם, דער יד יהודה, ער איז געווען א גרויסע מורה הוראה אין סאדיגורא, ער זאגט מ'זאל מאכן דעם שהחיינו אויך ביים ליינען ביי די קריאה ראשונה, ברענגט ער אראפ א טעם פארוואס זאל מען מאכן די ברכה הערשט ביי די קריאה, וואס איז די הסבר צו מאכן דארט א ברכה, ברענגט ער אראפ - דאס איז א סאדיגור'ע תורה פונעם סאדיגורער רבי'ן רבי אברהם יעקב פון סאדיגורא, ברענגט ער נאך משמו וואס ער האט געזאגט, ווען ווערט נגמר די ספר תורה, מיר האבן גשמועסט, ס'קען נגמר ווערן ביי די כתיבה, און ס'קען נגמר ווערן ביי די הכנסת ספר תורה, אין זוהר איז אזוי משמע. ער זאגט אזוי, די תורה האט מען איבערגעגעבן פאר משה רבינו אין סיני, האט מען איבערגעגעבן פיר זאכן, ראשי תיבות טנא"ת, מ'האט אים געגעבן אזוי, ט'עמים, די טראפן וואס מ'ליינט, דאס איז הלכה למשה מסיני, די נ'קודות ווי אזוי מ'דארף ארויסזאגן די ווארט דאס איז א הלכה למשה מסיני, די א'ותיות ווי אזוי מ'זאל שרייבן יעדע אות איז הלכה למשה מסיני, די ת'גין וואס מ'שרייבט אויף די אותיות איז הלכה למשה מסיני, זאגט ער אפילו מ'האט שוין געשריבן די תורה און מען האט געשריבן די אותיות און מ'האט געשריבן די תגי"ן, אבער מ'האט נישט געליינט די נקודות און מ'האט נישט געליינט מיט די טעמים, קומט אויס ס'איז נישט נגמר געווארן די ספר תורה ביז מ'ליינט נישט אין די תורה, ווען מ'ליינט די נקודות מ'האט געליינט מיט די טעמים דעמאלטס איז די גמר פון די ספר תורה, ממילא אז דעמאלטס ווערט נגמר די ספר תורה האט מען דעמאלטס מקיים געווען די מצוה, ממילא קען מען מאכן נאר דעמאלטס די שהחיינו טאקע ביים ליינען, ווייל דעמאלטס איז נגמר געווארן די ספר תורה.

פארשטייט מען פארוואס מ'מאכט נישט קיין ברכה על מצות כתיבת ספר תורה, ווייל אז ס'איז נישט נגמר געווארן די מצוה נאר הערשט ביים ליינען, און ביים ליינען איז נישט שייך צו מאכן א ברכה על כתיבת ספר תורה, ווייל ס'איז שוין אפגעשריבן, אבער א שהחיינו קען מען יא מאכן דעמאלטס.

איז א גרויסע שמחה ווען מ'שרייבט א ספר תורה, שטייט אין פסוק די וואך (שמות לד, כז) כתב לך את הדברים האלה, בפשטות איז דאס שרייבן מצות כתיבת ספר תורה, 'כתב לך את הדברים האלה', מיינט מען די אותיות מיט די תגין, 'כי על פי הדברים האלה' דאס מיינט שוין די נקודות מיט די טעמים, 'כרתי ברית את ישראל', ס'איז דא די אלע פיר זאכן,

ס'איז דא אותיות, און ס'איז דא די תגין און ס'איז דא די נקודות און ס'איז דא די טעמים, דעמאלטס איז דא א כריתת ברית פון הקב"ה מיט א איד.

קומט אויס וואספארא גרויסע שמחה איז דאס פאר א איד ער איז זוכה צו שרייבן א ספר תורה, און ער איז זוכה צו ליינען אין די ספר תורה, און ס'איז דא די אותיות און די תגין, און ס'איז דא די נקודות און די טעמים, דעמאלטס איז מען זוכה צו א כריתת ברית פון הקב"ה מיט א איד, דעמאלטס איז די גומרה של תורה, ממילא דעמאלטס קען מען מאכן א ברכה.

און אזוי ווי סוף כל סוף אין די הלכה איז א מחלוקה צי מ'קען מאכן א שהחיינו, פאלט מען אריין אין א ספק ברכה, וואס איז די עצה מיט א ספק ברכה, דער דין איז ס'שטייט אזוי אין שלחן ערוך אז מ'קויפט א נייעם בגד מאכט מען א שהחיינו, און דאס איז די עצה ביי א ספק שהחיינו, וועגן דעם פאר מ'האט עולה געווען האב איך אנגעטון א נייעם טלית, אז ס'איז געווען א נייע טלית איז דאס א בגד חדש, און אויף א בגד חדש קען מען אליבא דכולא עלמא מאכן א שהחיינו, און מ'פאלט נישט אריין אין א חשש פון ספק ברכות.

דאס וואס איך ויל זאגן, איך ויל בחורים זאלן וויסן מ'זעהט מ'האט אנגעטון א נייעם טלית, די נייע טלית איז געווען ביים עולה זיין כדאי צו קענען מאכן א שהחיינו, ממילא פאלט מען ארויס פון א ספק ברכות.

ממילא איז א גרויסע שמחה מ'מאכט א ברכה שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, א שבח והודאה פארן הייליגן באשעפער, איך האב זוכה געווען מקיים צו זיין מצות כתיבת ספר תורה מיט א הכנסה צום ארון הקודש, און צו ליינען אין די ספר תורה מיט די אותיות מיט תגין מיט די נקודות מיט די טעמים, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם, דאס איז די קריאה ראשונה, למען תהיה השירה הזאת לעד לבני ישראל דאס איז די כריתת ברית וואס קוב"ה אורייתא וישראל חד הוא, דורך די מצוה פון כתיבת ספר תורה איז מען זוכה צו כריתת ברית פון הקב"ה. ס'איז מיר א געוואלדיגע שמחה אין אזא טאג, אז דער אייבערשטער האט מיר געהאלפן מקיים זיין די מצוה. און איך ויל מיך טיילן מיט די שמחה מיט די בחורים תלמידי ישיבתינו הקטנים עם הגדולים די בכל אתר ואתר, ס'איז א געוואלדיגע שמחה, השיר והשבח לחי עולמים וואס דער אייבערשטער האט מיר צוגעפירט איך זאל קענען צו קומען צו די מצוה, אבער איך פיל אז די בחורים זענען שותפים צו די שמחה.

מען האט נעכטן דערמאנט הנטפל לעושה מצוה הרי הוא כעושה מצוה, די בחורים זענען מער ווי א נטפל לעושה מצוה, די בחורים זענען באמת שותפים אין די מצוה, די אלע בחורים וואס זיי האבן זיך באפלייסט און זיי האבן געלערנט שעות רצופות, צי ס'איז געווען וואס האבן געלערנט ל"ו שעות, צי זיי האבן געלערנט כ"ו שעות, בחורים האבן

געלערנט, אינגע בחורים עלטערע בחורים, האבן אריינגעלייגט כוחות עצומות, דער יצר הרע לאזט נישט לערנען איין שעה, אפילו איין שעה לאזט ער נישט לערנען, און צוויי שעה רצופות אוודאי נישט, און אז מ'לערנט ל"ו רצופות צי כ"ו שעות רצופות, בחורים האבן געברענגט א מתנה א מגילת ספר אויפגעשריבן דא די בחורים וואס זענען אלע אויפגעשריבן, דאס איז די שענסטע מתנה וואס קען נאר זיין, א מתנה חשובה יקרה עד מאוד.

צו א מצוה גרייט מען זיך צו, צו א מצוה פון כתיבת ספר תורה וואס די אלע בחורים האבן געמאכט א הכנה דרבה, זיי האבן זיך צוגעגרייט צו א אזא חשובע מצוה, מיט וואסערע הכנה האט מען זיך צוגעגרייט צו הכנסת ספר תורה, וואספארא הכנה מאכט מען, מ'האט געמאכט א הכנה מיט לימוד התורה, מ'האט זיך מקשר געווען מיט תורה שבעל פה, וואס תורה שבעל פה איז אונז מקשר צו תורה שבכתב, דאס האט אונז מקשר געווען צו די תורה הקדושה, דאס איז די ריכטיגע הכנה.

מ'נעמט אין די האנט א ספר תורה און מ'טאנצט ריקודין של מצוה, אין אזא צייט ווען ס'קומען זיך צוזאם א ציבור אידן, מ'האט מקיים געווען דעם שישו ושמחו בשמחת תורה ותנו כבוד לתורה, דאס איז געווען די ריכטיגע כבוד לתורה ווען אזויפיל אידן פרייען זיך מיט די תורה, מ'טאנצט מיט די תורה, מ'טאנצט לכבוד די תורה הקדושה, מ'טאנצט לכבוד דעם הייליגן באשעפער דער נותן התורה, דאס ברענגט א קישור מיטן בורא כל עולמים וואס האט געגעבן די תורה פאר אידישע קינדער, א קישור מיט די תורה הקדושה.

ס'איז זיכער אז די אלע וואס זענען געווען אין ביהמ"ד און זיי האבן זיך געפריידט מיט די תורה האבן געהאט קבלות טובות, מ'האט געפילט איך בין א איד, איך האב א קשר מיטן הייליגן באשעפער, איך האב א קשר מיט די תורה הקדושה, און איך וויל בלייבן א ערליכער איד, איך וויל זיין א ערליכער איד, איך וויל זיין א ירא שמים.

איך האב נאכגעזאגט דעם חתם סופר, דער חתם סופר איז דאך אמת וצדק, אז אין א זמן פון שמחת כתיבת ספר תורה און מ'טאנצט מיט די תורה און מ'פריידט זיך מיט די תורה, ברענגט דאס אריין יראת שמים. דער לשון הרמב"ם איז אז ס'איז א מצוה צו שרייבן א ספר תורה לו לעצמ"ו, כ'האב געזאגט ווען מ'טאנצט מיט די תורה דארף דאס אריינגיין אין די ביינער אריין, די שמחה דארף אריינגיין, אין די ביינער דארף עס אריינגיין, די שמחה וואס מ'האט א קשר מיט די הייליגע תורה.

איז זיכער ס'האט אריינגעברענגט מחשבות טהורות, ערליכע מחשבות, ריינע מחשבות, כיסופין צו די תורה, געגועין צו די תורה, איך וויל לערנען, איך בין מיך מקבל איך וועל

לערנען, איך האב געלערנט ביז היינט איך גיי מער לערנען, איך גיי פלייסיגער לערנען, איך בין געווען ערליך ביז היינט איך גיי זיין נאך ערליכער, ס'האט דאך נישט קיין שיעור למעלה, למעלה קען מען דאך ארויפגיין.

זאל דער אייבערשטער העלפן מ'זאל טאקע מקבל זיין די אלע קבלות טובות, מ'זאל עס זוכה זיין אויסצופירן מכח אל הפועל, לערנען פלייסיג די היליגע תורה, שטייגן אין תורה, שטייגן אין יראת שמים.

והאר עינינ"ו בתורתיך - מיט אפגעהיטענע אויגן

כ'האב אינזין געהאט אזוי, מ'האט געזינגען והאר עינינו בתורתך, מ'בעט דעם היליגן באשעפער אזא היליגע תפלה והאר עינינו בתורתך, דער אייבערשטער זאל דערלייכטן די אויגן אין די תורה. איך וועל זאגן מיט א מעשה, איך האב געהערט פון א איד, ער האט געלערנט ביים זיידן ז"ל אין סיגעט, און נאכן דאוענען וען ער האט אויסגעטון די תפילין זענען צוגעקומען בחורים צוזאמצולייגן די תפילין, יעדן טאג האט א בחור געוואלט צוזאמלייגן די תפילין, אמאל חנוכה נאכן דאוענען איז דער איד צוגעגאנגען און ער האט געוואלט איבערנעמען די תפילין, דער זיידע ז"ל האט אים אנגעקוקט אזוי, און ער פרעגט אים האסט געשפילט? - ער האט געמיינט מיט די שאלה צי ער האט געשפילט קוויטלעך, דער זיידע האט גערעדט זייער בקיצור - זאגט ער, איך האב נישט געענטפערט, זעהט אוים ער האט געשפילט, און יא האט ער זיך געשעמט צו זאגן, ניין האט ער אויך נישט געקענט זאגן, ער האט נישט געענטפערט. ער קוקט אים אן און פרעגט אים, און דוווילסט נאך צורירן מיינע תפילין? האט ער זיך אויסגעדרייט פון אים און עס אוועק געגעבן פאר א צווייטן בחור, ער האט אים נישט געוואלט געבן די תפילין ווייל ער האט געשפילט.

מ'איז מתפלל והאר עינינו בתורתך, מ'בעט דעם באשעפער ער זאל דערלייכטן די אויגן אין די תורה, איך וויל פרעגן, די אויגן וואס זיי קוקן אויף די כלים, די אויגן קענען זאגן והאר עינינו בתורתך? די אויגן וואס זיי קוקן אויף די אלע, די קליינע די גרעסערע און די פיצעלע, די אויגן וואס זיי קוקן די כלים די אויגן קענען פארשטיין תורה?, די אויגן ווילן אריינקוקן אין די גמרא?, און די וועלן פארשטיין גמרא? בחורים טראכטס אריין, והאר עינינו בתורתך, די אויגן וואס זיי קוקן דארט וואו מ'טאר נישט, א אויג וואס קוקט ראיות אסורות, די אויגן איז והאר עינינו בתורתך? די אויגן קענען לייכטן אין תורה? ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, לשמוע איז טייטש צו פארשטיין, אבער לשמוע איז טייטש צו הערן אויך, והיה אם שמוע תשמעו, די אויערן

וואס זיי הערן זיך צו, צו די אלע היינטיגע כלים, די אויערן קענען הערן תורה?, קענען דערהערן תורה?.

מ'לעבט היינט אין דעם עולם הזה, ס'איז דא אזעלכע פיצעלעך כלים אזוי גרויס ווי א פינגער, און מ'לייגט אין דעם אריין פארשידענע זאכן, פיצל ווי א שפיץ פון א נאדל, און מ'זעהט זיך אן און מ'הערט זיך אן, ס'הייבט זיך אן מ'זעהט קודם כשר'ע זאכן, און מ'הערט קודם דברי תורה, מ'הערט נאר דאס, און זייער שנעל פון כשר ווערט עס פארווע, און פון פארווע ווערט דאס שוין טריפה אויך, זייער זייער שנעל גליטשט זיך דאס אזוי, נישטא קיין כח המעצר.

איך וויל בעטן אלע בחורים מ'האט זיך אזוי געפריידט מיט די תורה, מ'זאל זעהן זיך מתאמץ זיין, יעדער זאל מאכן פאר זיך קבלות, איך גיי נישט קוקן אין די כלים, מיינע אויגן וועל איך נישט מטמא זיין אויף די כלים, און מיינע אויערן וועל איך נישט פארשמירן מיט די כלים, די כלי צו יענע כלי - איך וויל נישט אנרופן ביים נאמען וויל ס'טוישט זיך אלץ, און ס'קומט אלץ ארויס פרישע נעמען פרישע כלים - איך וויל האבן אפגעהיטענע אויגן, און איך וויל האבן אפגעהיטענע אויערן, און אפגעהיטענע מחשבות, וועל איך האפן צום אייבערשטן איך וועל וואקסן און שטייגן אין תורה, איך וועל זוכה זיין צו לערנען תורה, איך וועל זוכה זיין צו פארשטיין תורה, איך האף זוכה זיין צו ווערן א תלמיד חכם, איך האף זוכה צו זיין צו זיין א ירא שמים, מורא האבן פון באשעפער, איך האף אויסצוואקסן א חסיד'ישער איד, א חסיד'ישער פלאם פייערדיגער איד, וואס דאוונט מיט א פייער, ברענט מיט א פייער, מקיים מצות מיט א ברען, איך האף אויסצוואקסן א ערליכער חסיד'ישער איד, און איך גיי האבן א קשר אמיץ וחזק מיט די תורה הקדושה.

און דאס איז די כוונה פון חתם סופר, דער חתם סופר זאגט מ'זאל אריינגעבן א תורה בפומבי ווייל דאס וועט משפיע זיין יראת שמים, דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל אויף אונז משפיע זיין, אונז זאל מיר זוכה זיין אויף די השפעה, די ווערטער פון חתם סופר איז א ברכה, א הדרכה, און א הבטחה, דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל טאקע מקוים ווערן, אז ס'זאל אויף אונז אלע נשפע ווערן תורה מיט יראת שמים.

דער אייבערשטער זאל העלפן מ'זאל זוכה זיין פלייסיג צו לערנען, זוכה זיין צו והאר עינינו בתורתך, מ'זאל זוכה זיין צו ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, זוכה זיין צו מקיים זיין מצות בפועל, ביז דער אייבערשטער וועט העלפן דער גואל צדק וועט קומען וועלן מיר קענען מקיים זיין אלע תרי"ג מצות, היינט פעלט דאך זייער אסאך מצות, אבער וען דער גואל צדק וועט קומען וועלן מיר זוכה זיין מקיים זיין בפועל אלע תרי"ג מצות, און זוכה זיין מקבל זיין פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

מעמד קביעת המזוזה לביהמ"ד המפואר דקהל יעב לב ד'סאטמאר - בנין בראך

יום ד' פרשת ויקרא תשפ"א לפ"ק

מיר שטייען יעצט אפאר טאג פאר'ן יו"ט פסח, מ'קומט זיך צוזאם דא צו א חנוכת הבית **פון א ביהמ"ד**, לכאורה וואס'פארא שייכות האט דאס צו יו"ט פסח. נאר דער מדרש זאגט, וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים, זאגט דער מדרש, ידע שעתידין לומר זה קלי ואנוהו עמד וגאלן, דער אויבערשטער האט געוואוסט אז די אידן וועלן זאגן זה קלי ואנוהו, האט ער אויסגעלייזט די אידישע קינדער.

ואנוהו, וואס איז טייטש ואנוהו, זאגט דער תרגום, ואבנה לי מקדשא, כ'וועל בויען א בית מקדש, וועגן דעם האט דער אויבערשטער אויסגעלייזט די אידישע קינדער, וואס איז דער פשט, ווייל מ'וועט בויען א בית מקדש וועגן דעם איז מען זוכה ארויס צו גיין פון מצרים.

נאר ס'איז באקאנט אז דער פרשת דרכים זאגט, וען די אידן זענען געווען אין מצרים האבן זיי נישט געהאט קיין זכותים, ס'איז געווען ואת עירום ועריה, נו ווי אזוי זענען זיי ארויס געגאנגען, אין זכות פון מתן תורה, אויפ'ן עתיד, ווייל זיי וועלן עתיד מקבל צו זיין די תורה, מ'האט נאכנישט מקבל געווען די תורה, דער אויבערשטער איז מצרף עתידות, וואס עס וועט זיין, דער טוב העתיד, דאס האט דער אויבערשטער מצרף געווען.

וען מ'בויעט א ביהמ"ד, מ'ענדיגט א ביהמ"ד, מאכט מען א גרויסע שמחה, מ'רופט צוזאם אידן, ס'איז א גרויסע שמחה, מ'הייבט אן אריין צו טראכטן, וואס איז די שמחה, וויפיל האט מען געלערנט דא אין דעם ביהמ"ד, וויפיל האט מען געדאוועט דא, עס האבן זיך ארום געדרייט אויף דעם מקום ארבעטער'ס, מ'האט געארבעט, פארשידענע גוים האבן זיך געדרייט דא, אז מ'קוקט אריין אינעם עבר וואס איז געווען דא, פארשטייט מען נישט, טראכט מען אריין אויפ'ן עתיד, פארשטייט מען שוין, מ'האט אויפגעבויעט א ביהמ"ד, דא אין דעם ביהמ"ד גייט מען לערנען, דא אין דעם ביהמ"ד גייט מען דאוועגען, דא גייט מען דינען דעם באשעפער, תורה עבודה וגמילות חסדים, דאס איז דער פשט פון די גרויסע שמחה, די שמחה איז נישט אויפ'ן עבר, אויפ'ן עבר איז דאך נישטא וואס צו פרייען, די גרויסע שמחה איז אז ס'גייט זיין א ביהמ"ד, מ'גייט דא לערנען, מ'גייט דא דאוועגען, און ס'איז שוין דא א שמחה מ'מאכט שוין א שמחה גדולה אויף דעם וואס ס'גייט זיין, אויב ס'איז 'שוין' דא א שמחה מ'מאכט א שמחה אויף דעם וואס ס'גייט זיין, זאגט דער אויבערשטער, במידה שאדם מודד מודדין לו, איז מען אים אויך מודד, אין מצרים האט מען נישט געהאט קיין זכותים, אבער מ'וועט נאך האבן

זכותים, מ'וועט מקבל זיין די תורה, האט שוין דער אויבערשטער געטוהן ניסים אויפ'ן זכות פונעם עתיד.

ס'איז א גרויסער ענין פאר מ'גייט עסן מצה, פאר מ'גייט מקיים זיין די מצות החג, מ'גייט צו צום יו"ט פסח, מאכט מען א חנוכת הבית פון א ביהמ"ד, אין דעם ביהמ"ד גייט מען לערנען, א שמחה על שם העתיד, במילא דאס איז פשט, דער אויבערשטער האט געזעהן שעתידין לומר זה קלי ואנוהו, ואבנה לי מקדשא, מ'גייט בויען א מקדשא, א מקדש מעט, און מ'וועט זיך אריינציען אין דעם ביהמ"ק מעט, און ס'וועט זיין א גרויסע שמחה, א שמחה על שם העתיד, עמד וגאלן, דער אויבערשטער האט אויסגעלייזט אויף דעם שם העתיד וואס עס וועט זיין דא.

דעם ביהמ"ד וואס מ'איז יעצט דא אויף די חנוכת הבית, א ביהמ"ד וואס מ'האט דא אויפגעבויעט, ס'איז א געוואלדיגע שמחה, א שמחה על שם העתיד, מ'הייבט אן אריין צו טראכטן דא, אז דא אין דעם ביהמ"ד וועלן אידן זיצן און קובע זיין עתים לתורה, לערנען בהתמדה, ס'וועט זיין שיעורי תורה, פאר יחידים, חברותות, ס'וועט זיין שיעורי תורה ברבים בציבור, ס'וועט זיין שיעורי תורה טאטעס וועלן לערנען מיט קינדער, מקיים זיין ושננתם לבניך, ס'וועט זיין דא מ'וועט מקיים זיין דא מצוות ומעשים טובים, אידן וועלן קומען דאוועגען דא מיט א השתפכות הלב מיט א התרוממות הנפש, ערליכע אידן וועלן זיך צוזאם קומען דאוועגען, טיילן צדקה וחסד, אידן וועלן געבן צדקה אזוי ווי דער מנהג אין יעדן סאטמאר'ע ביהמ"ד, מ'גייט נאך געלט און מ'טוט מצוות ומעשים טובים, דא איז דא א מקוה טהרה, אידן וועלן קומען לערנען און דאוועגען בטהרה, מ'וועט דינען דעם הייליגן באשעפער, ס'איז א געוואלדיגע גרויסע שמחה, על שם העתיד אז מ'טראכט אריין וואס דא וועט זיין.

און אז מ'טראכט נאך טיפער אריין, עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שיקבעו בארץ ישראל, איז דאך דער פשט אז די בתי כנסיות דאס וועט גיין קיין ארץ ישראל, און ווי ס'שטייט אין ספרים הקדושים אז ס'וועט גיין נישט סתם אין ארץ ישראל, נאר אינעם מקום המקדש, ס'וועט זיין ממש אין דעם מקום המקדש, דעם ביהמ"ק וועט דאס אויפבויען, קומט אויס על שם העתיד איז דאס א ביהמ"ד וואס גייט נקבע ווערן אין ארץ ישראל, איז מען מקיים דעם ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ועשו לי מקדש, מ'בויעט א ביהמ"ק, ווי רש"י זאגט וכן תעשו, לדורות, אלע דורות וועט מען מקיים זיין ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, מ'וועט בויען בתי מדרשות, און דאס וועט נקבע ווערן בארץ ישראל, קומט אויס על שם העתיד איז דאס א עתיד אז דאס ביהמ"ד וועט נקבע ווערן אין ביהמ"ק, איז עס א גרויסע שמחה, אז ס'בויעט זיך שוין, דאס ביהמ"ק בויעט זיך שוין אויף.

ידע שעתידין לומר זה קלי ואנוהו עמד וגאלן, זה קלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו, רש"י זאגט דאס איז נישט תחילת הקדושה, ס'הייבט זיך נישט אן ביי מיר, ס'הייבט זיך אן ביי אבותי, אלקי אבי וארוממנהו.

כ'האב געקלערט דא אזוי, מ'זיצט דא היינט ביי א מסיבה פון חנוכת הבית פון דעם ביהמ"ד, מ'זאגט אז דאס איז די דריטע ביהמ"ד (שהוקם ביוזמתו), באמת ס'איז א טעות, ס'איז דא א ביהמ"ד אין מחנה ישיבה לצעירים (ביהמ"ד בית ישעי' זאב במחנה הקיץ לתלמידי ישיבה לצעירים) איז דא איין ביהמ"ד, ס'איז דא א ביהמ"ד אין מחנה ברך משה (ביהמ"ד בנין יהודא בקרית ברך משה במעונות הקיץ) דארט אין וואודבארן האט מען געבויעט א ביהמ"ד, דא אין שטאט איז דא וואלאבאוט (ביהמ"ד בית מנחם צבי דקהלתינו הק'), ס'איז דא קעסקעיד (ביהמ"ד דקהלתינו הק' בנין געלבשטיין בשכונת קעסקעיד), און דאס יעצט איז שוין די פינעפטע, חמשה חומשי תורה, די אלע פלעצער זענען לשם ולתפארת ולתהילה, מ'איז מרומם כבוד התורה, מ'איז מרומם כבוד פון דאוונען יעדן טאג, מ'דערקענט עס אין די בתי מדרשות, אידן קומען אריין דאוונען מיט הרחבת הדעת, מ'דאוונט רואיג, מ'הייבט אן צו דאוונען פון פארנט, מ'דאוונט א ערנסט דאוונען, שבת און אינדערוואכן, ס'איז אן ערנסטע דאוונען, אידן זענען קובע עתים לתורה אין די אלע בתי מדרשות, לשם לתפארת ולתהילה פאר די קהילה, אז אין אונזער קהילה האמיר אזעלכע שיינע בתי מדרשות.

זאג איך דא אלקי אבי, ס'איז נישט קיין התחלה פון יעצט, ס'איז ירושה היא מאבותי, זיין עסקנות וואס קומט מיט אן ערנסטקייט נאך פון זיין טאטן הרבני הנגיד הנכבד ר' שמואל חיים, ער איז אליינס א ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, פאר יעדער ענין וואס מ'דארף צו האבן, און ער לערנט פאר שיעורים ברבים, און דאס איז נאך באמת א המשכה, זיין זיידע ר' יחזקאל בראך איז געווען אין ירושלים, ער איז געווען פון די ראשי הקהילה וואס האבן געהאלפן אויפבויען די מוסדות אין ירושלים, די תלמוד תורה און דאס ביהמ"ד.

כ'האב אזוי אינזין געהאט אזוי, ס'איז באקאנט, דער זיידע ז"ל האט געטייטשט אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, ס'איז א טאפלטער לשון, האט ער געזאגט, מ'טרעפט אמאל אז ס'איז דא א חשובער טאטע, און דער זוהן איז זיך מתייחס אויפן טאטן, ער איז א קינד פון דעם טאטן, אמאל איז דא פארקערט, אמאל איז דער זוהן זייער חשוב, און דער טאטע איז זיך מתייחס איך בין דער טאטע פון דעם זוהן, אזוי ווי מ'זעהט חותן משה. דא איז געווען אברהם און יצחק, יצחק האט זיך אויפגעטוהן אז ער איז א קינד פון אברהם, אלה תולדות יצחק בן אברהם, יצחק האט גע'שמ'ט איך בין א קינד פון אברהם אבינו, און אברהם אבינו ער האט זיך אויפגעטוהן איך בין דער טאטע פון יצחק, דאס איז אלה תולדות יצחק בן אברהם, און אברהם הוליד את יצחק, איך בין דער טאטע פון יצחק אבינו. דער קינד איז זיך מתייחס צום טאטן און דער טאטע איז זיך מתייחס צום קינד.

כ'מיין דא ביי אונז איז אויך אזוי, דא איז א קינד זיך מתייחס נאכן טאטן, און דער טאטע איז זיך מתייחס איך בין דער טאטע פון דעם קינד, דער נדבן וואס טוט אזויפיל עסקנות, ביי אונז אין די קהילה, איז ער דער עסקן, דער גרעסטער און שטערקסטער עסקן ביי אונז אין די קהילה, איז דער נדבן פון דעם ביהמ"ד.

דער אויבערשטער זאל אים העלפן, מיר האבן די זכיה זיך צוזאם קומען דא אויף אזא שמחה, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל טאקע זוכה זיין אין דעם ביהמ"ד צו דינען דעם באשעפער מיט הרחבת הדעת און סייעתא דשמיא, דער גאנצער ציבור דא, די אלע וואס זיי וואוינען דא אין דעם געגנט, זאלן קובע מקום זיין דא אין ביהמ"ד, דער ביהמ"ד איז א כלילת יופי, שיין איז נישט דאס ווארט, הערליך! אן הערליכער ביהמ"ד!, אידן וועלן קומען דא דאוונען, ס'וועט זיין א הערליך דאוונען, א הערליך ביהמ"ד מיינט אז ס'איז אנגעפילט מיט לומדי תורה, אלע טישן און אלע בענק זענען באזעצט אידן וועלן זיצן און עוסק זיין בתורה, דאס מיינט אן הערליך ביהמ"ד, דער אויבערשטער וועט העלפן ס'וועט אי"ה זיין אן הערליך ביהמ"ד, אידן וועלן זיצן דא און לערנען און דאוונען, טוהן מצוות ומעשים טובים, דער אויבערשטער זאל אים העלפן, אוודאי דער זכות וואס ער איז א מזכה את הרבים איז אהן קיין שיעור און קיין ערך, דאס וואס ער העלפט צו בויען בנינים פאר תורה און פאר תפילה. דער אויבערשטער זאל אים העלפן, פאר אים און פאר די גאנצע משפחה, הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם, דער אויבערשטער זאל העלפן מיט געזונט און הרחבת הדעת און סייעתא דשמיא, ובכל אשר יפנה יצליח, וואס ער וועט טוהן זאל ער מצליח זיין אין אלע ענינים, בני חיי ומזוני רויחי וסייעתא דשמיא, מיט אריכות ימים ושנים, ביז מיר וועלן אלע זוכה זיין צו ביאת גואל צדק עתידין בתי מדרשות שיקבעו בארץ ישראל, אלע זאלן זוכה זיין דאס צו דערלעבן און צו זעהן ווי ס'וועט נקבע ווערן די בתי מדרשות אין ארץ ישראל, במהרה בימינו אמן.

הכנסת ספר תורה לביהמ"ד המפואר דקהל יעב לב ד'סאטמאר - בנין געלבשטיין

יום א' פרשת שלח תשפ"א לפ"ק

מיר געפינען די וואך אין די סדרה, משה רבינו האט געזאגט 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ'.

כ'האב געקלערט אזוי, אונז שטייען מיר יעצט דא ביי א שמחת הכנסת ספר תורה, האב איך מיך דערמאנט אזוי, ס'איז דא א מעשה, דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט האט געפירט א ישיבה אין סיגוט, א חסידישע ישיבה, און דער קאשויער רב רבי שאול בראך האט זיך אויפגעהאלטן אין סיגוט א שטיק צייט, ער האט געהאט פראבלעמען, ווייל ער האט געדארפט פריי ווערן פון מיליטער און ס'איז אים שווער געגאנגען, און אין סיגוט איז געווען א גוטער דאקטער, מ'האט אים אונטער געשמירט און אזוי האט מען געקענט פריי ווערן, אבער דעמאלטס האט זיך געמאכט א שווערער זמן מיט דעם דאקטאר, האט ער זיך אויפגעהאלטן דארט, א שטיק צייט איז ער געווען אין סיגוט עד יעבור זעם, ביז מ'וועט קענען זיך מסדר זיין, און ער האט געהאט יעדן טאג א שיעור מיטן זיידן ז"ל דער קדושת יו"ט, זיי האבן געלערנט צוזאמען, דעמאלטס איז געווען - יעדער ווייסט די מעשה - ער האט ארויס געקוקט פון פענסטער ווי אזוי דער מעיאר איז אראפ געפאלן. אבער נישט דאס וויל איך זאגן. היינט וויל איך פארציילן א צווייטע מעשה.

רבי שאול בראך איז געקומען פון אויבערלאנד, ער איז געבוירן אין נייטרא, ווער ס'קען אביסל די מאפע ווי אזוי ס'האט אויסגעזעהן, ער איז געקומען פון אויבערלאנד און ער האט חתונה געהאט קיין אוהעל, אין אוהעל האט ער זיך באגעגנט מיט חסידים, דארט האט ער געזעהן וואס דאס איז חסידים, און ער האט זיך באפריינדעט מיט די חסידים, אזוי האט ער זיך געגייט צו חסידים, און ער איז געזיצן טאקע מיטן קדושת יו"ט און געלערנט, ער האט דאך אליינס געלערנט אין אויבערלאנד, ער האט געלערנט ביים מהר"ם שיק, אבער ער האט געלערנט אין אויבערלאנד, ער איז דאך געקומען פון נייטרא.

האט ער געזאגט אמאל פאר'ן זיידן פאר'ן קדושת יו"ט אז אין אויבערלאנד איז דאך אויך געווען ישיבות, ס'איז געווען אויבערלענדישע ישיבות, און ער האט געזעהן אין סיגוט איז געווען א ישיבה, האט ער געזאגט, אין די אויבערלענדישע ישיבות לערנט מען בעער ווי דא אין סיגוט אין די חסידישע ישיבה, אזוי האט ער געזאגט, ער האט אויפגעפאסט, און ס'איז אים אזוי אויסגעקומען.

האט אים דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט געענטפערט, ס'איז דא א בעל הבית'טע וואס מאכט א מאכל, זי מאכט א קוגל, זי לייגט אריין אין דעם קוגל פארשידענע זאכן מעדנים וואס מ'לייגט אריין, ס'איז דא א בעסערע בעל הבית'טע, און ס'איז דא א שוואכערע בעל הבית'טע, ס'איז דא א בעל הבית'טע וואס קען בעסער קאכן, און ס'איז דא וואס קען נישט אזוי, אז מ'איז א בעסערע בעל הבית'טע איז דאס מאכל געלונגענער, איז דאס בעטעמ'טער צו עסן, און אז נישט איז עס שוואכער, דאס איז אלעס אז מ'סערווירט עס היים, טאמער סערווירט מען עס קאלט, מעג מען אריין לייגן זייער גוטע תבלינים, זייער גוטע מאכלים, אז מ'סערווירט עס קאלט האט עס נישט קיין טעם.

האט ער אים געזאגט, מ'לערנט אפשר בעסער אין אויבערלאנד אין די אשכנז'ישע ישיבות, מ'לערנט טאקע אפשר בעסער, אבער מ'סערווירט עס קאלט, און אז מ'סערווירט עס קאלט האט עס נישט קיין טעם, די חסידישע ישיבות סערווירט מען היים, במילא האט עס א טעם.

משה רבינו האט געזאגט 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ', ווי אזוי מ'מאכט א תבשיל, ווי אזוי מ'מאכט א מאכל, מ'קען אריין לייגן בעסער, און מ'קען אריינלייגן שוואכער, אבער אז ס'איז קאלט האט עס נישט קיין טעם, טאמער איז עס אבער היים האט עס א טעם, דאס האט ער געזאגט, מ'דארף זיך שטארקן ולקחתם מפרי הארץ, דאס איז זייער א גוטער משל וואס דער זיידע ז"ל האט געזאגט, און ער האט עס זייער גוט אראפ געלייגט אין אלע ענינים, אינעם דרך החיים פון א איד.

אונז לעב מיר אין אמעריקא, מ'לעבט דא ס'איז נישט וואו אינדערהיים ס'איז געווען א חסידישע שטאט, און ס'איז געווען א אשכנז'ישע שטאט, היינט לעבט מען אין א שטאט וואו ס'איז דא אלע מיני קרייזן, אלע מיני איידן, מ'קוקט זיך אום ווי אזוי ס'זעהט אויס כלל ישראל, איז 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ', דארף מען נעמען דארט מפרי הארץ, דארט וואו מ'סערווירט היים, דארט וואו מ'סערווירט ווארעם, דאס איז די ריכטיגע וועג.

כ'זאג ס'איז דא בתי מדרשים אסאך, ס'איז דא שענערע בתי מדרשים, ס'איז דא אזא ביהמ"ד און אזא ביהמ"ד, עס דאווענען אלע סארט אידן, וואס הייסט א שיין ביהמ"ד?, וואס הייסט א פיין ביהמ"ד?, דארט וואו ס'איז דא א חסידישע ווארימע אידן, דאס איז א פיין ביהמ"ד, 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ'.

כ'האב געזאגט מ'זיצט דא אין דעם ביהמ"ד, ס'איז געווען א הכנסת ספר תורה, די תורה הקדושה ווערט אנגערופן 'ארץ', אזוי שטייט אין ספרים, 'ואת הארץ כי נעמה' (בראשית מט, טו) ואת הארץ מיינט מען די תורה, ס'איז דא תורה שבכתב און ס'איז דא תורה שבעל פה, די

תורה שבכתב דאס איז 'ארץ', די תורה שבעל פה דאס איז 'פרי הארץ', דאס פארשטייט יעדער איינער, די תורה שבעל פה דאס שטאמט פון די תורה שבכתב. משה רבינו האט געזאגט 'והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ', מ'דארף זיך מחזק זיין און נעמען מפרי הארץ, פון תורה שבעל פה.

עס איז זייער א גרויסע שמחה, א שיינע שמחה, א סיום פון ספר תורה, מצות כתיבת ספר תורה, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל, מ'האט פריער נאכגעזאגט דעם רא"ש, דער רא"ש זאגט אז די היינטיגע מצוה איז מ'זאל שרייבן ספרים, מ'זאל קויפן ספרים, מנדב זיין ספרים פאר א ביהמ"ד, 'ולקחתם מפרי הארץ' דאס איז די תורה שבעל פה, א ביהמ"ד דארף צו זיין א מקום מיוחד פאר תורה און פאר תפילה, 'ולקחתם מפרי הארץ' מ'זאל זיצן און לערנען מפרי הארץ, תורה שבכתב דאס ליינט מען שבת איז דא א זמן פון קריאת התורה, ס'איז דא ב' וה' ליינט מען אויך אין די תורה, אבער נישט א גאנצע וואך, די פרי הארץ דאס איז א גאנצע וואך, יעדן טאג, און אויף דעם איז 'והתחזקתם, ווייל דברי תורה צריכים חיזוק, תורה דארף האבן חיזוק.

א שיין ביהמ"ד איז פשט אז ס'איז דא לומדי תורה אין ביהמ"ד, ערב ובוקר, מ'רעדט יעצט פון בעלי בתים, וועלכע קומען אין ביהמ"ד מיט א קביעות עתים לתורה, מ'זיצט און מ'לערנט, צי ס'איז גמרא מיט תוס', צי ס'איז שולחן ערוך, צי משניות, וואס מ'לערנט פון תורה שבעל פה, קומען אין ביהמ"ד לערנען.

וועגן דעם זאג איך דא, ס'איז א שיין ביהמ"ד, די שיינקייט פון דעם ביהמ"ד איז די לומדי תורה וואס זיצן דא און זיי לערנען, די וואס זיי וואונען דא אין די געגנט, עס וואונען דא אסאך חשוב'ע אידן, מ'האט זיך קובע מקום געווען דא לתורה ולתפילה, און מ'זיצט מיט א קביעות עתים, מ'איז עוסק בתורה, היא הודה היא זיוה היא הדרה, דאס איז די שיינקייט פון דעם ביהמ"ד.

און דאס דאוונען ס'איז א ביהמ"ד מיוחד פאר תורה און פאר תפילה, דאס דאוונען דארף טאקע צו זיין אזוי ווי מ'האט געזאגט, ס'דארף צו זיין מיט א ווארעמקייט, מיט א קאך, מיט אן התלהבות אש, ווי חסידישע אידן פירן א ביהמ"ד, מ'קומט אין ביהמ"ד דאוונען, מ'קומט צייטליך, מ'הייבט אן דאס דאוונען פון אנהייב, מ'לויפט נישט נאך דאס דאוונען, מ'דאוונט מיט א מנין, מ'איז זיך קובע איך דאוונען די אין די צייט, ביי די און די מנין, און איך קום צייטליך צום דאוונען מרישא ועד גמירא, אבער מיט א קול, מ'דארף דאוונען מיט א ברען, שבת און אינדערוואכן, וועט מ'שטעלט זיך דאוונען דארף מען וויסן איך לייג אלעם אין די זייט, יעצט דאוונען איך פארן אויבערשטן, כ'האב נישט אינזין נישט קיין געשעפטן, און נישט די וועלט, נישט גארנישט, איך זיץ און איך דאוונען פאר'ן בורא כל

עולמים, במילא איז מען נישט מפסיק מיט קיין שמועסן, ווייל יעצט דאוועט איך. דאס זעלבע איז ביי חזרת הש"ץ צי ביי קריאת התורה, מ'זיצט און מ'דאוועט, איך פיר מיך ווי א געהויבענע איד, איך בין א חסידישער איד, און איך פיר מיך ווי א חסידישער איד, איך אליינס, מיין בני בית, מיינע קינדער, איך בין מחנך אזוי מיינע קינדער, צו תורה צו יראת שמים און צו מידות טובות.

דאס ביהמ"ד איז א סאטמאר'ע ביהמ"ד, דאס איז מיוסד אויף תורה עבודה וגמילות חסדים, אידן דארפן זעהן צו ארבעטן אויף די ג' עמודי עולם, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל האבן ערליכע אידישע הייזער, צניעות'דיגע אידישע הייזער, און דינען דעם באשעפער מיט געזונט און מיט הרחבת הדעת.

ברוך ה' דאס ביהמ"ד האט צוויי חשוב'ע דיינים, על פי שני עדים יקום דבר, תלמידי חכמים מופלגים, שטארקע מורי הוראה, און זיי לערנען פאהר שיעורים, זיי זענען משפיע פאר די אלע וואס זיי קומען אין ביהמ"ד, זיי לערנען און פסק'ענען שאלות, דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל טאקע זיין דאס ביהמ"ד לשם לתפארת ולתהילה.

עס איז דא א שמחה פון א סיום ספר תורה, דער נדבן פונעם ספר תורה הרבני הנגיד המפואר הנכבד ר' חיים יהושע [געלבשטיין], ידידי עוז מנוער, דער אויבערשטער זאל אים העלפן, ער זאל זיין געזונט מיט הרחבת הדעת און סייעתא דשמיא, ער זאל זעהן תענוג ונחת בבריאות השלימות עד זקנה ושיבה. דאס ביהמ"ד הייסט 'בנין געלבשטיין' א נאמען געגעבן נאך זיין פאטער ר' אברהם הערש ע"ה, כ'גלייב נישט אז דא אין ביהמ"ד איז דא עמיצער וואס האט אים געקענט, איך געדענק אים נאך יא, איך האב אים געקענט, ער איז געווען זייער א חשוב'ער אהרנטליכער אנשטענדיגער בעל הבית, און ס'איז אים אוודאי א נחת רוח בעולם העליון אז ער האט א ביהמ"ד וואס ווערט אנגערופן אויף זיין נאמען.

און כ'וויל זאגן א ברכה פאר ר' חיים יהושע'ס איידעם [הרבני הנגיד הנכבד ר' אברהם בראך הי"ו], **וואס ער האט געבויעט דא דעם גאנצן בנין, ער האלט שוין ביים דריטן ביהמ"ד דא אין וויליאמסבורג, דאס ביהמ"ד אין וואולאבאוט, דאס ביהמ"ד אין בעדפארד-פארק, און דאס איז די דריטע ביהמ"ד. יעדעס איינע ביהמ"ד איז א פינת יקרת, א טייער ווינקל, אידן קומען מ'לערנט מ'דאוועט, און מ'דינט דעם ביהמ"ד, יעדעס ביהמ"ד איז א דיימאנט אין די וויליאמסבורגער שכונה, און נישט נאר אין וויליאמסבורג, נאר אויך אין די סביבה, אויב דאס איז אויך וויליאמסבורג, ס'איז באמת א גרויסע זכיה אז א בעל הבית לאזט זיך קאסטן אזויפיל געלט פאר הרבצת התורה, פאר תורה ותפילה בטהרה, מ'האט געבויעט א מקוה מפוארה, א הערליכע מקוה, אז אידן זאלן קומען דאוועגן און לערנען ס'זאל זיין בטהרה.**

זאל דער אויבערשטער העלפן פאר אים און פאר די גאנצע משפחה און פאר'ן גאנצן ציבור, מיר זאלן האבן אלע א גוטן זומער, א הצלחה'דיגע זומער, מ'זאל קענען זיצן און לערנען, קומען אין ביהמ"ד דינען דעם באשעפער, לערנען, דאוונען, מקיים זיין מצוות ה' מיט אלע רמ"ח אברים און אלע שס"ה גידים, און טאקע מיט א חסידישן ברען, ברענען און קאכן ביים דאוונען, קאכן און וועט מ'איז מקיים א מצוה, מ'קאכט פאר'ן הייליגן באשעפער, וועט מ'איז מקיים א מצוה גייט עס אריין אין די ביינער. דער אויבערשטער זאל העלפן פאר'ן גאנצן ציבור, און פאר די חשוב'ע משפחה דא, אלע זאלן זיין בבריאות השלימות, אריכות ימים ושנים, בני חיי ומזוני רויחי, יעדער זאל האבן פרנסה בהרחבה גדולה, מ'זאל קענען דינען דעם באשעפער מיט נחת און הרחבת הדעת, דורות ישרים ומבורכים, ערליכע קינדער, ערליכע דורות, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מיר וועלן אלע זוכה זיין מקבל צו זיין פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

מסאטמאר
יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ אָמֵן
ברכת התורה
אורה ושמחה תעטפנו, לשגר בזה ברכתינו, מעומק לבבינו
קדם מעלת כבוד ידידינו הנכבד המפואר, האי גברא יקירא
בכל דבר שבקדושה לבו ער וחם, וה' ברך את אברה"ם
רודף צדקה וחסד לפרט ולכלל, על כל מכיריו נערץ ואהוב
רחים ומקיר רבנן בכל עת ועידן, ואיהו גופיה צורבא מרבנן
תומך נלהב לטובת מוסדותינו המעטירה ברוח נאמן ומסור
הוא הגבר הוקם עולה של תורה ותפילה, בהקמת בתי כנסיות
בתוככי ווילאמסבורג ובמחנה "ברך משה" לשם ולתהילה
משמיא זכי לי' לעשות רצון צדיק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בהרחבת גבולות הקדושה בכשרון מעש וברב תבונים
הרבני הגגיד הנדיב הנכבד, עושה ומעשה צדקה וחסד
אברהם בראך
מו"ה
חי"ו
מראשי קהילתינו הק' בווילאמסבורג יע"א
לרגל אשר חבלים נפלו לו בנעימים לשוש ולשמוח בשמחת התורה
מועמד חגיגת
הכנסת ספר תורה
אשר יכנס אי"ה ברוב פאר והדר ביום ראשון הבעל"ט
להיכל בית מדרשינו המפואר "בנין בראך"
בראשות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
נותן התורה, יברככם בשמחה ואורה, ויהי נועם ה' עליכם, שתשרה שכינה במעשי ידיכם,
ותזכו להמשיך בפעלותיכם הברוכים בהרחבת גבולי הקדושה, מתוך בריות גופא ונהורא נפישא,
אורך ימים בימינה ובשמאל אושר וכבוד בטוב ובנעמים, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, אכי"ר.
המברכים למען שמו בשיר וקול תודה
הנהלת מוסדות סאטמאר בני ברק